

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม

ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม

ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

“ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ
ข้อสำคัญ คือ
ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จและไม่ทุจริตเสียเอง”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ

เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

คำนำ

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม เป็นผลจากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มุ่งเน้นกระบวนการกลุ่มเกล้าทางสังคม สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปลุกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริตขึ้น ยกร่างและจัดทำเนื้อหาหลักสูตร ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เป็นหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ขึ้น

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักการเกี่ยวกับหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) นำไปปรับใช้ในการสอนของสถานศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ และประชาชน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปพิจารณาปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมายตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ โดยมีเนื้อหา ๔ ชุดวิชา ได้แก่

- ๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) ความอภัยและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงคมนาคม ตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกันการทุจริต โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สร้างทัศนคติและค่านิยมต่อต้านการทุจริต ดำรงตนและปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติต่อไป

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

กระทรวงคมนาคม

สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

หน้า

วิชาที่ ๑ การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education) ของสำนักงาน ป.ป.ช.	๑
๑. สาเหตุของการทุจริตและทิศทางการป้องกันการทุจริต ในประเทศไทย	๕
๒. ทฤษฎี ความหมาย และรูปแบบของการขัดกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interests)	๑๒
๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม	๒๒
๔. วิธีคิดแบบฐาน ๑๐ (Analog thinking) / ฐาน ๒ (Digital thinking)	๓๓
๕. บทบาทของรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓๗
๖. กรณีตัวอย่างระบบคิดเพื่อแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม	๓๙
๗. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๑ การคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม	๔๔
ตัวอย่างกรณีศึกษา	๔๙
- กรณีศึกษา : อุงชนม ๒ ล้านบาท	๕๑
- รูปแบบการทุจริต	๕๒
- ตัวอย่างคดีสำคัญที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗)	๕๕
- เรียนรู้ “วินัย” จากคำสอนพ่อ	๕๙
แบบทดสอบ	๖๓

วิชาที่ ๒ ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

๑. การทุจริต	๖๙
๒. ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต	๗๓
๓. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๒	๙๑
ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต	๑๐๙

ตัวอย่างกรณีศึกษา

- กรณีศึกษา : การต่อสู้กับปัญหาการคอร์รัปชันของฮ่องกง	๑๑๓
- ตัวอย่างคดีสำคัญที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗)	๑๑๕
- คำฟ้องขอให้ “สุจริต” เพื่อชีวิตสันติสุข	๑๒๐
	๑๒๓

แบบทดสอบ

๑๒๗

วิชาที่ ๓ STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

๑. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นแบบอย่างในเรื่องของความพอเพียง	๑๓๓
๒. STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต	๑๔๑
๓. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๓	๑๕๐
STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต	๑๕๕

ตัวอย่างกรณีศึกษา

- กรณีศึกษา : อัลบั้มชีวิตที่สร้างได้	๑๕๙
- ตัวอย่างโครงการ/การดำเนินงาน : พอเพียง	๑๖๑
- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : แปลงคุณธรรมสู่การปฏิบัติ	๑๖๖
	๑๗๔

แบบทดสอบ

๑๗๗

วิชาที่ ๔ พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti - Corruption Education)

ของสำนักงาน ป.ป.ช.

๑๘๓

๑. ความหมายและที่มาของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพลเมือง

๑๘๗

๒. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา

เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

๑๙๑

๓. องค์ประกอบของการศึกษาความเป็นพลเมือง

๑๙๓

๔. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

๑๙๖

๕. แนวทางการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมือง :

กรณีศึกษาประเทศไทย

๒๐๑

๖. การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในบริบทต่างประเทศ

๒๐๖

๗. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๔

พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

๒๑๔

ตัวอย่างกรณีศึกษา

๒๑๗

- กรณีศึกษา : ขาดทุนคือกำไร

๒๑๙

- ตัวอย่างโครงการ/การดำเนินงาน : ความรับผิดชอบต่อสังคม

๒๒๔

- จิตอาสา ตามคำพ่อ : เรียนรู้ตามรอยพระบาท

๒๓๓

แบบทดสอบ

๒๓๗

วิชาที่ ๑

การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน
กับผลประโยชน์ส่วนรวม
ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา
(Anti – Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

วิชาที่ ๑ : การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

เรื่อง การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

สาระสำคัญ

ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย แนวคิด ความสำคัญ รูปแบบ กฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ ความเข้าใจในความหมายและความสำคัญของการชดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมตาม กฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ การชดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
๓. สามารถสร้างนวัตกรรม ผลงานการแยกแยะเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
๔. มีเจตคติที่ดี ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้

ขอบเขตเนื้อหา

ความหมายและความสำคัญของการชดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมตาม กฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ แยกแยะ การชดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม มีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น

วิธีการฝึกอบรม

๑. ผู้บังคับบัญชาระดับสูง/บุคคลต้นแบบ ถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงาน
๒. ศึกษากรณีตัวอย่างเกี่ยวกับคดีทุจริตอันเนื่องมาจากการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๓. การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและการนำเสนอ

สื่อการเรียนรู้

๑. กรณีตัวอย่าง
๒. โจทย์สัมมนา/บ่งการ
๓. เอกสารประกอบการอบรม
๔. สื่อเทคโนโลยี/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินจากชิ้นงานและผลงาน
๒. ประเมินจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
๓. ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

เนื้อหาโดยสังเขป

วิชาที่ ๑ : เรื่อง การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

รายละเอียดเนื้อหา

๑. สาเหตุของการทุจริตและทิศทางการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย

การทุจริตเป็นหนึ่งในประเด็นที่ทั่วโลกแสดงความกังวล อันเนื่องมาจากเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน ยากต่อการจัดการและเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน เป็นที่ยอมรับกันว่าการทุจริตนั้นมีความเป็นสากล เพราะมีการทุจริตเกิดขึ้นในทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนา การทุจริตเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งในองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรือองค์กรเพื่อการกุศล ในปัจจุบันการกล่าวหาและการฟ้องร้องคดีการทุจริตยังมีบทบาทสำคัญในด้านการเมืองมากกว่าช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลในหลายประเทศมีผลการปฏิบัติงานที่ไม่โปร่งใสเท่าที่ควร องค์กรระดับโลกหลายองค์กรเสื่อมเสียชื่อเสียงเนื่องมาจากเหตุผลด้านความโปร่งใส สื่อมวลชนทั่วทั้งโลกต่างเฝ้ารอที่จะได้นำเสนอข่าวอื้อฉาวและการประพาศติพิตจริยธรรมด้านการทุจริต โดยเฉพาะบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูงต่างถูกเฝ้าจับจ้องว่าจะถูกสอบสวนเมื่อใด อาจกล่าวได้ว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัญหาใหญ่ที่จะขัดขวางการพัฒนาประเทศให้เป็นรัฐสมัยใหม่ ซึ่งต่างเป็นที่ทราบกันดีว่าการทุจริตควรเป็นประเด็นแรกๆ ที่ควรให้ความสำคัญในวาระของการพัฒนาประเทศของทุกประเทศ

เห็นได้ชัดว่าการทุจริตส่งผลกระทบต่ออย่างมากกับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่นเดียวกันกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกก็มีความกังวลในปัญหาการทุจริตด้วยเช่นเดียวกัน โดยเห็นพ้องต้องกันว่าการทุจริตเป็นปัญหาใหญ่ที่กำลังขัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมให้ก้าวไปสู่รัฐสมัยใหม่ และควรเป็นปัญหาที่ควรจะต้องรีบแก้ไขโดยเร็วที่สุด

การทุจริตนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในประเทศที่มีสถานการณ์ ดังต่อไปนี้

๑) มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อกำหนดจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ

ทางธุรกิจ ซึ่งจะเป็นโอกาสที่จะทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มหรือกำไรส่วนเกินทางเศรษฐกิจ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมาตรการหรือข้อกำหนดดังกล่าวมีความซับซ้อน คลุมเครือ เลือกปฏิบัติ เป็นความลับหรือไม่โปร่งใส

๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีสิทธิ์ขาดในการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งให้อิสระในการ เลือกปฏิบัติเป็นอย่างมากว่าจะเลือกใช้อำนาจใด กับใครก็ได้

๓) ไม่มีกลไกที่มีประสิทธิภาพหรือองค์กรที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลและจัดการ ต่อการกระทำใดๆ ของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่กำลังพัฒนา การทุจริตมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมาก โดยไม่ใช่เพียงเพราะว่าลักษณะประชารัฐนั้น แตกต่างจากภูมิภาคอื่นที่พัฒนาแล้ว หากแต่เป็นเพราะกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนานั้น มีปัจจัยภายในต่างๆ ที่เอื้อหรือสนับสนุนต่อการเกิดการทุจริต อาทิ (๑) แรงขับเคลื่อน ที่อยากมีรายได้เป็นจำนวนมากอันเป็นผลเนื่องมาจากความจน ค่าแรงในอัตราที่ต่ำ หรือมีสถานะความเสี่ยงสูงในด้านต่างๆ เช่น ความเจ็บป่วย อุบัติเหตุ หรือการว่างงาน (๒) มีสถานการณ์หรือโอกาสที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตได้เป็นจำนวนมาก และมีกฎระเบียบต่างๆ ที่อาจนำไปสู่การทุจริต (๓) การออกกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรมที่ไม่เข้มแข็ง (๔) กฎหมายและประมวลจริยธรรมไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย (๕) ประชากรในประเทศยังคงจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมาก (๖) ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง และเจตจำนงทางการเมืองที่ไม่เข้มแข็ง ปัจจัย ต่างๆ ดังกล่าวจะนำไปสู่การทุจริต ไม่ว่าจะเป็นทุจริตระดับบนหรือระดับล่างก็ตาม

ซึ่งผลที่ตามมาอย่างเห็นได้ชัดเจนนีด้วยกันหลายประการ เช่น การทุจริต ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศด้านความโปร่งใสนั้นเลวร้ายลง การลงทุน ในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนักลงทุนต่างชาติลดน้อยลง ส่งผลกระทบทำให้ การเติบโตทางเศรษฐกิจลดน้อยลงไปด้วยเช่นกัน หรือการทุจริตทำให้เกิดช่องว่าง ของความไม่เท่าเทียมที่กว้างขึ้นของประชากรในประเทศหรืออีกนัยหนึ่งคือระดับ ความจนนั้นเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่กลุ่มคนรวยกระจุกตัวอยู่เพียงกลุ่มเล็กๆ กลุ่มเดียว นอกจากนี้ การทุจริตยังทำให้การสร้างและปรับปรุงสาธารณูปโภคต่างๆ ของประเทศนั้น ลดลงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งยังอาจนำพาประเทศไปสู่วิกฤติทางการเงิน ที่ร้ายแรงได้อีกด้วย

การเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก ต่อการดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริต ตามคำปราศรัยของประธานาธิบดีกล่าว

ต่อที่ประชุมองค์การสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ความว่า “การทุจริตเป็นหนึ่งในความท้าทายที่มีความสำคัญมากในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้นำโลกควรจะเพิ่มความพยายามขึ้นเป็นสองเท่าที่จะสร้างเครื่องมือที่มีความเข้มแข็งเพื่อรื้อระบบการทุจริตที่ซ่อนอยู่ออกให้หมด และนำทรัพย์สินกลับคืนให้กับประเทศต้นทางที่ถูกขโมยไป...” ทั้งนี้ ไม่เพียงแต่ผู้นำโลกเท่านั้นที่ต้องจริงจังมากขึ้นกับการต่อต้านการทุจริต เราทุกคนในฐานะประชากรโลกก็มีความจำเป็นที่จะต้องเอาใจจริงจังกับการต่อต้านการทุจริตเช่นเดียวกัน โดยทั่วไปอาจมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว แต่แท้ที่จริงแล้วการทุจริตนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวทุกคนในสังคมมาก การเปลี่ยนแปลงระบบวิธีการคิดเป็นเรื่องสำคัญ หรือความสามารถในการแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นกับทุกคนในสังคม ต้องมีความตระหนักได้ว่าการกระทำใดเป็นการล่่วงล้ำสาธารณประโยชน์ การกระทำใดเป็นการกระทำที่อาจเกิดการทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นอันดับแรกก่อนที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง

การทุจริตในสังคมไทยระหว่างช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลเสียต่อประเทศอย่างมหาศาล และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ รูปแบบการทุจริตจากเดิมที่เป็นการทุจริตทางตรงไม่ซับซ้อน อาทิ การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นการทุจริตที่ซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การทุจริตโดยการทำลายระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริตเชิงนโยบาย

ประเทศไทยมีความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริตโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือกลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เริ่มตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานได้สร้างความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับฐานความคิดและสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนของสังคม

สำหรับประเทศไทยได้กำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความรุนแรง รวมถึงการสร้างความตระหนักในการประพฤติปฏิบัติตน

ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของคนในสังคม ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะองค์กรหลักด้านการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งบูรณาการการทำงานด้านการต่อต้านการทุจริตเข้ากับทุกภาคส่วน ดังนั้น สารระสำคัญที่มีความเชื่อมโยงกับทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๒. วาระการปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสภาพปฏิรูปแห่งชาติ
๓. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)
๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๕. โมเดลประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand ๔.๐)
๖. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดในหมวดที่ ๔ หน้าที่ของประชาชนชาวไทยว่า “...บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริต และประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ” ถือได้ว่า เป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน นอกจากนี้ ยังกำหนดชัดเจนในหมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริต และประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้านการทุจริต หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” การบริหารราชการแผ่นดิน รัฐต้องเสริมสร้างให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก มีประสิทธิภาพ ที่สำคัญคือ ไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบ แทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และรัฐต้องจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับ:

เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว การที่รัฐธรรมนุญได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและการบริหารบุคคลที่มีคุณธรรมนั้น สืบเนื่องมาจากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคล มีการโยกย้าย แต่งตั้งที่ไม่เป็นธรรม บังคับหรือชี้แนะให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานโดยไม่ยึดมั่นในหลักผลประโยชน์แห่งรัฐ รวมถึงการมุ่งเน้นการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองรวมถึงพวกพ้อง รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงได้มีความพยายามที่จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าต้องการสร้างประสิทธิภาพในระบบการบริหารงานราชการแผ่นดิน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และมีคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดเอาไว้

๒. วาระการปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสถาปนิกรูปแห่งชาติ สถาปนิกรูปแห่งชาติในฐานะองค์กรที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปฏิรูปกลไก และปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีข้อเสนอเพื่อปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน เป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้ สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย โดยเสนอให้มียุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา ๓ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย (๑) ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูปคนให้มีจิตสำนึก สร้างจิตสำนึกที่ตัวบุคคล รับผิดชอบชีวิต อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ มองว่าการทุจริตเป็นเรื่องน่ารังเกียจเป็นการเอาเปรียบสังคมและสังคมไม่ยอมรับ (๒) ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อเป็นระบบป้องกันการทุจริต เสริมการสร้างระบบภูมิคุ้มกันด้านทานแก่ทุกภาคส่วนในสังคม (๓) ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อกรณีการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ ให้สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำการทุจริตขึ้นอีกในอนาคต

๓. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) สถาปนิกรูปประเทศได้กำหนดให้กฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ มีผลบังคับภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือภายในรัฐบาลนี้ และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน นำยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ แผนพัฒนาด้านต่างๆ มาเป็นแผนแม่บทหลักในการกำหนดแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์ที่ยึดวัตถุประสงค์หลักแห่งชาติเป็นแม่บทหลัก ทิศทางการป้องกันการ

และปราบปรามการทุจริต การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานจะถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ชาติ

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปแห่งชาติ วางกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ในระยะ ๒๐ ปี โดยมีกรอบวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” คติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ **ยุทธศาสตร์ที่ ๑** ความมั่นคง **ยุทธศาสตร์ที่ ๒** การสร้างความสามารถในการแข่งขัน **ยุทธศาสตร์ที่ ๓** การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน **ยุทธศาสตร์ที่ ๔** การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม **ยุทธศาสตร์ที่ ๕** การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ **ยุทธศาสตร์ที่ ๖** การปรับสมดุลและพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ ในยุทธศาสตร์ที่ ๖ ได้กำหนดกรอบแนวทางที่สำคัญ ๖ แนวทาง ประกอบด้วย (๑) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ (๒) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ (๓) การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม (๔) การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ (๕) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการ (๖) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๗) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรที่มีหน้าที่เสนอนโยบายให้มีความซื่อสัตย์

๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ในยุทธศาสตร์นี้ได้กำหนดกรอบแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและคอร์รัปชัน มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิถีคิด กระบวนทัศน์ให้คนมีความตระหนัก มีความรู้เท่าทัน มีภูมิต้านทานต่อโอกาสและการชักจูงให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน และมีพฤติกรรมไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งสนับสนุนทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาคเอกชน เพื่อเป็นการตัดวงจรการทุจริตระหว่างนักการเมือง

ข้าราชการ และนักธุรกิจออกจากกัน ทั้งนี้ การบริหารงานของส่วนราชการต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

๕. โมเดลประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand ๔.๐)

เป็นโมเดลที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวคิดหลักในการบริหารประเทศ ถอดรหัสออกมาเป็น ๒ ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ (๑) การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength From Within) และ (๒) การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ในยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน Thailand ๔.๐ เน้นการปรับเปลี่ยน ๔ ทิศทางและเน้นการพัฒนาที่สมดุลใน ๔ มิติ มิติที่หยิบยก คือ การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom) ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ผ่านการปรับเปลี่ยนระบบนิเวศ การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ บ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ ปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ เน้นการสร้างความคุ้มค่า และค่านิยมที่ดี คือ สังคมที่มีความหวัง (Hope) สังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony)

๖. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” (Zero Tolerance & Clean Thailand) กำหนดยุทธศาสตร์หลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นกระบวนการปรับสภาพทางสังคมให้เกิดภาวะ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลางานสังคม สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ปลูกฝังความคิดแบบดิจิทัล (Digital Thinking) ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต

สาระสำคัญทั้ง ๖ ด้านดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือชั้นนำทิศทางการปฏิบัติงาน และการบูรณาการด้านต่อต้านการทุจริตของประเทศ โดยมีสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการงานของภาคส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน และเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ทฤษฎี ความหมาย และรูปแบบของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests)

คำว่า Conflict of Interests มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนตน” หรือ “ประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ขัดกัน” หรือบางท่านแปลว่า “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “ความขัดแย้งทางผลประโยชน์”

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม หรือที่เรียกว่า Conflict of Interests นั้น ก็มีลักษณะทำนองเดียวกันกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หลักคุณธรรมจริยธรรม กล่าวคือ การกระทำใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ไม่ควรจะทำ แต่บุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละสังคม อาจเห็นว่าเรื่องใดเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมแตกต่างกันไป หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการขัดกันแล้วยังอาจมีระดับของความหนักเบาแตกต่างกัน อาจเห็นแตกต่างกันว่าเรื่องใดกระทำได้ กระทำไม่ได้แตกต่างกันออกไปอีก และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบางเรื่อง บางคนอาจเห็นว่าไม่เป็นไร เป็นเรื่องเล็กน้อยหรืออาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องถูกประณาม ตำหนิ ตีฉิน นินทา ว่ากล่าว ฯลฯ แตกต่างกันไปตามสภาพของสังคม

โดยพื้นฐานแล้ว เรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมเป็นกฎศีลธรรมประเภทหนึ่งที่บุคคลไม่พึงละเมิดหรือฝ่าฝืน แต่เนื่องจากการฝ่าฝืนนั้นมากขึ้นและบุคคลผู้ฝ่าฝืนก็ไม่มี ความเกรงกลัวหรือละอายต่อการฝ่าฝืนนั้น สังคมก็ไม่ลงโทษหรือลงโทษไม่เพียงพอที่จะมีผลเป็นการห้ามการกระทำดังกล่าว และในที่สุดเพื่อหยุดยั้งเรื่องดังกล่าวนี้ จึงมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์มากขึ้นๆ และเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจมากขึ้นตามลำดับ

คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่เป็น การขัดกัน ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

“ประโยชน์ส่วนตน (Private Interests)” คือ การที่บุคคลทั่วไปในสถานะ เอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติ พวกพ้อง หรือของกลุ่มในสังคม

ที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางธุรกิจ เป็นต้น

“ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interests)” คือ การที่บุคคลใดๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใดๆ ตามหน้าที่หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใดๆ ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์หรือมีการกระทำในลักษณะต่างๆ กัน ที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลในสถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชนจะมีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)” คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ หรือดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในกิจการของรัฐหรือองค์กรของรัฐ เพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝง หรือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆ หรือนำประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่หรือดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินใจในการกระทำการใดๆ หรือดำเนินการดังกล่าวนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางการเงินหรือประโยชน์อื่นๆ สำหรับตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่าง “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม” “จริยธรรม” และ “การทุจริต”

“จริยธรรม” เป็นกรอบใหญ่ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต การกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต ย่อมเป็นความผิดจริยธรรมด้วย

แต่ตรงกันข้าม การกระทำใดที่ฝ่าฝืนจริยธรรม อาจไม่มีความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต เช่น มีพฤติกรรมส่วนตัวไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมชู้สาว เป็นต้น

“จริยธรรม” เป็นหลักสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เปรียบเสมือนโครงสร้างพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือปฏิบัติ

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” เป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต ที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตนกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมบางประเภทมีการบัญญัติเป็นความผิดทางกฎหมาย มีบทลงโทษชัดเจน แต่พฤติกรรมบางประเภทยังไม่มีการบัญญัติข้อห้ามไว้ในกฎหมาย

“การทุจริต” เป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรง ถือเป็นความผิดอย่างชัดเจน สังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมายออกมารองรับ มีบทลงโทษชัดเจนถือเป็นความผิดขั้นรุนแรงที่สุดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ปฏิบัติ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปกระทำการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และจะเป็นต้นเหตุของการทุจริตต่อไป”

รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมีได้หลายรูปแบบ ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย ทั้งนี้ John Langford และ Kenneth Kernaghan ได้จำแนกรูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น ๗ รูปแบบ คือ

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits) ซึ่งผลประโยชน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน ของขวัญ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใด ในลักษณะเดียวกันนี้ และผลจากการรับผลประโยชน์ต่างๆ นั้น ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๒. การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยอาจจะเป็นเจ้าของบริษัทที่ทำสัญญาเองหรือเป็นของเครือญาติ สถานการณ์เช่นนี้เกิดบทบาทที่ขัดแย้งหรือเรียกได้ว่าเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post - employment) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลาออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันหรือบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานเดิมนั้น หาประโยชน์จากหน่วยงานให้กับบริษัทและตนเอง

๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) ในรูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์การสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างพิเศษเป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ที่ปรึกษาสังกัดอยู่

๕. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ประโยชน์จากการที่ตนเองรับรู้ข้อมูลภายในหน่วยงาน และนำข้อมูลนั้นไปหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง อาจจะไปหาประโยชน์โดยการขายข้อมูลหรือเข้าเอาประโยชน์เสียเอง

๖. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง หรือการใช้ให้ผู้ได้บังคับบัญชาไปทำงานส่วนตัว

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling) เป็นการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงอนุมัติโครงการไปลงพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อหาเสียง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....” ทำให้มีรูปแบบเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอีก ๒ กรณี คือ

๘. การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อิทธิพลหรือใช้อำนาจหน้าที่ทำให้หน่วยงานของตนเข้าทำสัญญากับบริษัทของพี่น้องของตน

๙. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence) เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ข่มขู่ผู้ได้บังคับบัญชาให้หยุดทำการตรวจสอบบริษัทของเครือญาติของตน

ตัวอย่างการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมในรูปแบบต่างๆ

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ

๑) นายสุจริต ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ได้เดินทางไปปฏิบัติราชการในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งในวันดังกล่าว นายรวย นายก อบต. แห่งหนึ่ง ได้มอบของขวัญจำนวนหนึ่งคู่ให้แก่ นายสุจริต เพื่อเป็นของที่ระลึก

๒) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เพื่อช่วยให้บริษัทเอกชนรายนั้น ชนะการประมูลรับงานโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ

๓) การที่บริษัทแห่งหนึ่งให้ของขวัญเป็นทองคำมูลค่ามากกว่า ๑๐ บาท แก่เจ้าหน้าที่ในปีที่ผ่านมา และปีนี้เจ้าหน้าที่เร่ร่อนคืนภาษีให้กับบริษัทนั้นเป็นกรณีพิเศษ โดยลัดคิวให้ก่อนบริษัทอื่น ๆ เพราะคาดว่าจะได้รับของขวัญอีก

๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปเป็นคณะกรรมการของบริษัทเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ จากบริษัทเหล่านั้น ซึ่งมีผลต่อการให้คำวินิจฉัยหรือข้อเสนอแนะที่เป็นธรรมหรือเป็นไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อบริษัทผู้ให้สินๆ

๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับชุดไม้กอล์ฟจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เมื่อต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับบริษัทเอกชนแห่งนั้น ก็ช่วยเหลือให้บริษัทนั้นได้รับสัมปทาน เนื่องจากรู้สึกว่าการตอบแทนที่เคยได้รับของขวัญมา

๒. การทำธุรกิจกับตนเองหรือเป็นคู่สัญญา

๑) การที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาให้หน่วยงานต้นสังกัดซื้อคอมพิวเตอร์สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเองหรือบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่

๒) ผู้บริหารหน่วยงานทำสัญญาเช่ารถไปสัมมนาและดูงานกับบริษัท ซึ่งเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบริษัท ที่ผู้บริหารมีหุ้นส่วนอยู่

๓) ผู้บริหารของหน่วยงาน ทำสัญญาจ้างบริษัทที่ภรรยาของตนเองเป็นเจ้าของมาเป็นที่ปรึกษาของหน่วยงาน

๔) ผู้บริหารของหน่วยงาน ทำสัญญาให้หน่วยงานจัดซื้อที่ดินของตนเองในการสร้างสำนักงานแห่งใหม่

๕) ภรรยาอดีตนายกรัฐมนตรี ประมูลซื้อที่ดินย่านถนนรัชดาภิเษก ใกล้กับศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินในการกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง โดยอดีตนายกรัฐมนตรีซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในฐานะเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลกิจการของกองทุนฯ ได้ลงนามยินยอมในฐานะคู่สมรสให้ภรรยาประมูลซื้อที่ดินและทำสัญญาซื้อขายที่ดิน ส่งผลให้เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาซื้อที่ดินโฉนดแปลงดังกล่าว อันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ

๑) อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่งเพิ่งเกษียณอายุราชการไปทำงานเป็นที่ปรึกษาในบริษัทผลิตหรือขายยา โดยใช้อิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งในโรงพยาบาลดังกล่าว ให้โรงพยาบาลซื้อยาจากบริษัทที่ตนเองเป็นที่ปรึกษาอยู่ พฤติการณ์เช่นนี้มีมูลความผิดทั้งทางวินัยและทางอาญารัฐเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนมีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

๒) การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรด้านเวชภัณฑ์และสุขภาพ ออกจากราชการไปทำงานในบริษัทผลิตหรือขายยา

๓) การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกษียณแล้วใช้อิทธิพลที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐ รับเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนที่ตนเคยติดต่oprะสานงาน โดยอ้างว่าจะได้ติดต่อกับหน่วยงานรัฐได้อย่างราบรื่น

๔) การว่าจ้างเจ้าหน้าที่ผู้เกษียณมาทำงานในตำแหน่งเดิมที่หน่วยงานเดิม โดยไม่คุ้มค่ากับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๔. การทำงานพิเศษ

๑) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ๖ สำนักงานสรรพากรจังหวัดในส่วนภูมิภาค ได้จัดตั้งบริษัทรับจ้างทำบัญชีและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับภาษีและมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับบริษัท โดยรับจ้างทำบัญชีและยื่นแบบแสดงรายการให้ผู้เสียภาษีในเขตจังหวัดที่รับราชการอยู่และจังหวัดใกล้เคียง กลับมีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้เสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริงและรับเงินค่าภาษีอากรจากผู้เสียภาษีบางรายแล้ว มิได้นำไปยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีให้ พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการ กรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๙ (๓) (๘) และอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน หาประโยชน์ให้แก่ตนเอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อีกทั้งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการโดยร้ายแรง และปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และยังกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตามมาตรา ๘๕ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒) นิติกรฝ่ายกฎหมายและเร่งรัดภาษีอากรค้ำ สำนักงานสรรพากร จังหวัดในส่วนภูมิภาคหารายได้พิเศษโดยการเป็นตัวแทนขายประกันชีวิตของบริษัท เอกชน ได้อาศัยโอกาสที่ตนปฏิบัติหน้าที่เร่งรัดภาษีอากรค้ำผู้ประกอบการรายหนึ่ง หาประโยชน์ให้แก่ตนเองด้วยการขายประกันชีวิตให้แก่หุ้นส่วนผู้จัดการของผู้ประกอบการ ดังกล่าว รวมทั้งพนักงานของผู้ประกอบการนั้นอีกหลายคน ในขณะที่ตนกำลัง ดำเนินการเร่งรัดภาษีอากรค้ำ พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นการอาศัยตำแหน่ง หน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง เป็นความผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง ตามมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๓) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้าง เป็นที่ปรึกษาโครงการ เพื่อให้บริษัทเอกชนที่จ้างนั้นมีความน่าเชื่อถือมากกว่าบริษัทคู่แข่ง

๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน อย่างเต็มที่ แต่เอาเวลาไปรับงานพิเศษอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากหน่วยงาน

๕) การที่ผู้ตรวจสอบบัญชีภาครัฐรับงานพิเศษเป็นที่ปรึกษา หรือเป็น ผู้ทำบัญชีให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ

๕. การรู้ข้อมูลภายใน

๑) นายช่าง ๕ แผนกชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่องค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย ได้นำข้อมูลเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ ๔๗๐ MHZ และระบบ ปลดล็อกไปขายให้แก่ผู้อื่น จำนวน ๔๐ หมายเลข เพื่อนำไปปรับจูนเข้ากับโทรศัพท์ เคลื่อนที่ที่นำไปใช้รับจ้างให้บริการโทรศัพท์แก่บุคคลทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๔ และมีความผิดวินัย ข้อบังคับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๔๔ และ ๔๖

๒) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบข้อมูลโครงการตัดถนนเข้าหมู่บ้าน จึงบอกให้ญาติพี่น้องไปซื้อที่ดินบริเวณโครงการดังกล่าว เพื่อขายให้กับราชการ ในราคาที่สูงขึ้น

๓) การที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการช่วยโทรคมนาคมทราบ มาตรฐาน (Spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการวางโครงข่ายโทรคมนาคม แล้วแจ้งข้อมูล ให้กับบริษัทเอกชนที่ตนรู้จัก เพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล

๔) เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานเปิดเผยหรือขายข้อมูลที่สำคัญ ของฝ่ายที่มายื่นประมูลไว้ก่อนหน้าให้แก่ผู้ประมูลรายอื่นที่ให้ผลประโยชน์ ทำให้ฝ่าย ที่มายื่นประมูลไว้ก่อนหน้าเสียเปรียบ

๖. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๑) คุณบดีคณะแพทยศาสตร์ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต ด้วยการสั่งให้ เจ้าหน้าที่นำเก้าอี้พร้อมผ้าปกคลุมเก้าอี้ เครื่องถ่ายวิดีโอ เครื่องเล่นวิดีโอ กล้องถ่ายรูป และผ้าเต็นท์ นำไปใช้ในงานมงคลสมรสของบุตรสาว รวมทั้งรถยนต์ รถตู้ส่วนบุคคล เพื่อใช้รับส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมพิธี และขนย้ายอุปกรณ์ทั้งที่บ้านพัก และงานฉลอง มงคลสมรสที่โรงแรม ซึ่งล้วนเป็นทรัพย์สินของทางราชการการกระทำของจำเลย นับเป็นการใช้อำนาจโดยทุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนตนอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ คณะกรรมการ.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดวินัยและอาญา ต่อมาเรื่องเข้าสู่กระบวนการในชั้นศาล ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์แล้วเห็นว่า การกระทำของจำเลย เป็นการทุจริต ต่อตำแหน่งหน้าที่ฐานเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐและเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และ ๑๕๗ จึงพิพากษา ให้จำคุก ๕ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ค่าให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์ แก่การพิจารณาคดี ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยไว้ ๒ ปี ๖ เดือนและปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท

๒) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีหน้าที่ขับรถยนต์ของส่วนราชการ นำน้ำมันในรถยนต์ไปขายและนำเงินมาไว้ใช้จ่ายส่วนตัว ทำให้ส่วนราชการต้องเสีย งบประมาณเพื่อซื้อน้ำมันรถมากกว่าที่ควรจะเป็น พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการทุจริต เป็นการเบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของตนเอง และมีความผิดฐาน ลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา

๓) การที่เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้มีอำนาจอนุมัติให้ใช้รถราชการหรือการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง นำรถยนต์ของส่วนราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว

๔) การที่เจ้าหน้าที่รัฐ นำวัสดุครุภัณฑ์ของหน่วยงานมาใช้ที่บ้านหรือใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตัวหรือนำรถส่วนตัวมาล้างที่หน่วยงาน

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง

๑) นายองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งร่วมกับพวก แก๊วเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการปรับปรุงและซ่อมแซมถนนคนเดินใหม่ในตำบลที่ตนมีฐานเสียงโดยไม่ผ่านความเห็นชอบจากสภาฯ และตรวจรับงานทั้งที่ไม่ถูกต้องตามแบบรูปรายการที่กำหนด รวมทั้งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จได้ตัดป้ายชื่อของตนและพวกการกระทำดังกล่าว มีมูลเป็นการกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ มีมูลความผิดทั้งทางวินัยอย่างร้ายแรงและทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนและรายงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

๒) การที่นักการเมืองในจังหวัดขอเพิ่มงบประมาณเพื่อนำโครงการตัดถนน สร้างสะพานลงในจังหวัด โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเองเป็นชื่อสะพาน

๓) การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง

๘. การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติ

พนักงานสอบสวนละเว้นไม่นำบันทึกการจับกุมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุมทำขึ้นในวันเกิดเหตุรวมเข้าสำนวน แต่กลับเปลี่ยนบันทึกและแก้ไขข้อหาในการจับกุม เพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาซึ่งเป็นญาติของตนให้รับโทษน้อยลง คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมูลความผิดทางอาญาและทางวินัยอย่างร้ายแรง

๙. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ

๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ในฐานะผู้บริหารเข้าแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยระเบียบ และกฎหมาย หรือฝ่าฝืนจริยธรรม

๒) นายเอ เป็นหัวหน้าส่วนราชการแห่งหนึ่งในจังหวัด รู้จักสนิทสนมกับ นายบี หัวหน้าส่วนราชการ อีกแห่งหนึ่งในจังหวัดเดียวกัน นายเอ จึงใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวฝากลูกชาย คือ นายซี เข้ารับราชการภายใต้สังกัดของนายบี

๑๐. การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ประเภทอื่นๆ

๑) การเดินทางไปราชการต่างจังหวัดโดยไม่คำนึงถึงจำนวนคน จำนวนงาน และจำนวนวันอย่างเหมาะสม อาทิ เดินทางไปราชการจำนวน ๑๐ วัน แต่ใช้เวลาในการทำงานจริงเพียง ๖ วัน โดยอีก ๔ วัน เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ

๒) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ใช้เวลาในราชการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ เพราะสามารถเบิกเงินงบประมาณ ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการได้

๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐลงเวลาปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ โดยมีได้อยู่ปฏิบัติงานในช่วงเวลานั้นอย่างแท้จริง แต่กลับใช้เวลาดังกล่าวปฏิบัติกิจธุระส่วนตัว

๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถื้อไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน จำกัด ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐ ตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าว ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา ๑๒๖ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจาก บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ให้ถือว่า เป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรม

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้กำหนด หลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้ โดยธรรมจรรยาไว้ ดังนี้

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาท ที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดาน ของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับ ความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสม ตามฐานานุรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสมและสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์เท่าันต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่ที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการให้ของขวัญและรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้หลายครั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด มิให้มีการเบียดเบียนข้าราชการโดยไม่จำเป็นและสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีการแข่งขันกันให้ของขวัญในราคาแพงทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบอื่นๆ ในวงราชการอีกด้วย และในการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่างๆ ก็มีการกำหนดในเรื่องทำนองเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สิน

หรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาได้ ฉะนั้นจึงสมควรรวบรวมมาตรการเหล่านั้น และกำหนดเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้และรับของขวัญ ไว้เป็นการถาวร มีมาตรฐานอย่างเดียวกันและมีความชัดเจนเพื่อเสริมมาตรการ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้เป็นผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่ได้กำหนดไว้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กัน เพื่ออภัยคำไม่ตรีและให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนาหาหรือเพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษ ซึ่งมีใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการให้ สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันและไม่ว่าจะให้ เป็นบัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้าหรือการคืนเงินไว้ในภายหลัง

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมี การให้ของขวัญกันและให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจหรือการให้ความช่วยเหลือ ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

“ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงาน ที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐและผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่า และได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วม บิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใดๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่ากรณีใดๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตาม ข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๘

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงานหรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ได้เฉพาะกรณี การรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่องและให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มิผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไปในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับหรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่างๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจ แทนการให้ของขวัญ

ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับหรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การเรียไร” หมายความว่า การเก็บเงินหรือทรัพย์สิน โดยขอร้องให้ช่วยออกเงินหรือทรัพย์สินตามใจสมัคร และให้หมายความรวมถึงการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการซึ่งมีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยายว่า มิใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นด้วย

“เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร” หมายความว่า เข้าไปช่วยเหลือโดยมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการเรียไรในฐานะเป็นผู้ร่วมจัดให้มีการเรียไร หรือเป็นประธานกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน ที่ปรึกษาหรือในฐานะอื่นใดในการเรียไรนั้น

ข้อ ๖ หน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรมิได้ เว้นแต่เป็นการเรียไร ตามข้อ ๑๙ หรือได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ (กคร.) หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หน่วยงานของรัฐซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตในการเรียไร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรแล้ว จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ด้วย ในกรณีนี้ กคร. อาจกำหนดแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานรัฐดังกล่าวให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรก็ได้

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรียกโดยย่อว่า “กคร.” ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน กรรมการ ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ และผู้แทนสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร. จะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวน ไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ ๑๘ การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่ กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุมัติให้ตาม ข้อ ๖ ได้นั้น จะต้อง มีลักษณะและวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์ แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเอง

(๒) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์ แก่การป้องกันหรือพัฒนาประเทศ

(๓) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์

(๔) เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรแล้ว

ข้อ ๑๙ การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรดังต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี

(๑) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และมีมติคณะรัฐมนตรีให้เรียไรได้

(๒) เป็นการเรียไรที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากสาธารณภัย หรือเหตุการณ์ใดที่สำคัญ

(๓) เป็นการเรียไรเพื่อร่วมกันทำบุญเนื่องในโอกาสการทอดผ้าพระกฐิน พระราชทาน

(๔) เป็นการเรียไรตามข้อ ๑๘ (๑) หรือ (๓) เพื่อให้ได้เงินหรือทรัพย์สิน ไม่เกินจำนวนเงินหรือมูลค่าตามที่ กคร. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๕) เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามข้อ ๑๘ (๔) ซึ่ง กคร. ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษายกเว้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการได้โดยไม่ต้อง ขออนุมัติ

(บ) เป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้รับอนุมัติหรือได้รับยกเว้นในการขออนุมัติตามระเบียบนี้แล้ว

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับอนุมัติหรือได้รับยกเว้นตาม ข้อ ๑๙ ให้จัดให้มีการเรียหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรีย ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้กระทำการเรียใดเป็นการทั่วไป โดยประกาศหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๒) กำหนดสถานที่หรือวิธีการที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินจากการเรีย

(๓) ออกใบเสร็จหรือหลักฐานการรับเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้บริจาคทุกครั้ง เว้นแต่โดยลักษณะแห่งการเรียไม่สามารถออกใบเสร็จหรือหลักฐานดังกล่าวได้ ก็ให้จัดทำเป็นบัญชีการรับเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

(๔) จัดทำบัญชีการรับจ่ายหรือทรัพย์สินที่ได้จากการเรียใดตามระบบบัญชีของทางราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดการเรียหรือทุกสามเดือน ในกรณีที่เป็นการเรียใดที่กระทำอย่างต่อเนื่องและปิดประกาศเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐที่ได้ทำการเรียไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ทราบและจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการเรียดังกล่าวไว้ ณ สถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

(๕) รายงานการเงินของการเรียพร้อมทั้งส่งบัญชีตาม (๔) ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้จัดทำบัญชีตาม (๔) แล้วเสร็จหรือในกรณีที่เป็นการเรียใดที่ได้กระทำอย่างต่อเนื่อง ให้รายงานการเงินพร้อมทั้งส่งบัญชีดังกล่าวทุกสามเดือน

ข้อ ๒๑ ในการเรียหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรีย ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประโยชน์ที่ผู้บริจาคหรือบุคคลอื่นจะได้รับ ซึ่งมีไม่ประโยชน์ที่หน่วยงานของรัฐได้ประกาศไว้

(๒) กำหนดให้ผู้บริจาคต้องบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเป็นจำนวนหรือมูลค่าที่แน่นอน เว้นแต่โดยสภาพมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน เช่น การจำหน่ายบัตรเข้าชมการแสดงหรือบัตรเข้าร่วมการแข่งขัน เป็นต้น

(๓) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบังคับให้บุคคลใดทำการเรียไรหรือบริจาคหรือกระทำการในลักษณะที่ทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไรหรือบริจาค ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกทำการเรียไรหรือใช้ สิ่ง ขอร้องหรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นออกทำการเรียไร

ข้อ ๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ จะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไร ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์หรือสื่ออย่างอื่นหรือด้วยวิธีการอื่นใด

(๒) ใช้ สิ่ง ขอร้องหรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลใดช่วยทำการเรียไรให้ หรือกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไรให้ได้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๔. วิธีคิดแบบฐาน ๑๐ (Analog thinking) / ฐาน ๒ (Digital thinking)

แนวทางการแก้ปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืน ต้องเริ่มต้นแก้ไขที่ตัวบุคคล โดยการปรับเปลี่ยนระบบการคิดของคนในสังคมแยกแยะให้ได้ว่า...

“เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนตัว...เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม”

ต้องแยกออกจากกันให้ได้อย่างเด็ดขาด ไม่นำมาปะปนกัน ไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตัว ไม่เอาผลประโยชน์ส่วนรวมมาทดแทนบุญคุณส่วนตนไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องเหนือกว่าประโยชน์ส่วนรวม กรณีเกิดผลประโยชน์ขัดกันต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องกระทำการหรือใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของส่วนรวม หากปล่อยให้ผลประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ส่วนตนเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจแล้ว ย่อมต้องเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อน

(Conflict of Interests) ขึ้นแน่นอน และความเสียหายก็จะตกอยู่กับประชาชน และประเทศชาตินั่นเอง

การที่ **ประโยชน์ส่วนรวม** ต้องตกไปเป็น **ประโยชน์ส่วนตัว** เกิดจากการที่มีระบบการคิดที่ไม่ถูกต้อง

ระบบคิดที่จะกล่าวต่อไปนี้...เป็นการนำมาประยุกต์ใช้และเปรียบเทียบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนำไปเป็น “หลักคิด” ในการปฏิบัติงานให้สามารถแยกประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างเด็ดขาด คือ

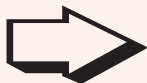
“ระบบคิด ฐานสิบ (Analog)”
กับ
“ระบบคิด ฐานสอง (Digital)”

ทำไม จึงใช้ระบบเลขฐานสิบ (Analog) และระบบเลขฐานสอง (Digital) มาใช้แยกแยะการแก้ทุจริต

เรามาทำความเข้าใจในระบบ... ฐานสิบ (Analog), ฐานสอง (Digital) กันเถอะ

ระบบเลข “ฐานสิบ” (decimal number system) หมายถึงระบบเลขที่มีตัวเลข ๑๐ ตัว คือ ๐, ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙ เป็นระบบคิดเลขที่เราใช้ในชีวิตประจำวันกันมาตั้งแต่จำความกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ออกปริมาณหรือบอกขนาด ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการสื่อความหมาย สอดคล้องกับระบบ “Analog” ที่ใช้ค่าต่อเนื่อง หรือสัญญาณซึ่งเป็นค่าต่อเนื่อง หรือแนวความหมายของข้อมูล โดยการใช้ฟังก์ชันที่ต่อเนื่อง (Continuous)

ระบบเลข “ฐานสอง” (binary number system) หมายถึงระบบเลขที่มีสัญลักษณ์เพียงสองตัว คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) สอดคล้องกับการทำงานระบบ Digital ที่มีลักษณะการทำงานภายในเพียง ๒ จังหวะ คือ ๐ กับ ๑ หรือ ON กับ OFF (Discrete) ตัดเด็ดขาด

จากที่กล่าวมา... เมื่อนำระบบเลข “ฐานสิบ Analog” และ ระบบเลข “ฐานสอง Digital” มาปรับใช้เป็นแนวคิด คือ ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” และ ระบบคิด “ฐานสอง Digital” จะเห็นได้ว่า...

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัว และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลายซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคิดเยอะ ต้องใช้ดุลยพินิจเยอะ อาจจะนำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้ แยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันไม่ได้

ระบบคิด “ฐานสอง Digital” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถเลือกได้เพียง ๒ ทางเท่านั้น คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) และอาจหมายถึงโอกาส

ที่จะเลือกได้เพียง ๒ ทาง เช่น ไข่ กับ ไม้ไข่, เท็จ กับ จริง, ทำได้ กับ ทำไม่ได้, ประโยชน์ส่วนตัว กับ ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น จึงเหมาะกับการนำมาเปรียบเทียบกับ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัว ออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด และไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัว และประโยชน์ส่วนรวม

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog”
Vs
ระบบคิด “ฐานสอง Digital”

“การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog)” คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิดที่ยังแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันไม่ได้ นำประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่าสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตัว สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำบุคลากรหรือทรัพย์สินของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เครือญาติหรือพวกพ้อง เห็นอกว่าประโยชน์ของส่วนรวมหรือของหน่วยงาน จะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม จะยึดประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก

“การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง (Digital)” คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบการคิดที่สามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันแยกออกอย่างชัดเจนว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตัว สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม ไม่นำมาปะปนกัน ไม่นำบุคลากรหรือทรัพย์สินของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ไม่เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมหรือของหน่วยงานเห็นอกว่าประโยชน์ของส่วนรวม เครือญาติ และพวกพ้อง ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม ก็จะยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

๕. บทบาทของรัฐ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ

หลักคิดการแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมอย่างเด็ดขาด สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๕ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะป็นญาติพี่น้อง พวกรพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใดหรือดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่

ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อน แล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์ส่วนรวม กับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่มอันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสากล ซึ่งองค์กรในระดับสากลต่างก็ให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากจรรยาบรรณสากลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศขององค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption - UNCAC) ค.ศ. ๒๐๐๓ ที่กำหนดให้การแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่ง

หน้าที่เป็นมาตรฐานความประพฤติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติงานของรัฐ
แต่ละรัฐและระหว่างรัฐ

จรรยาบรรณระหว่างประเทศสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

จรรยาบรรณระหว่างประเทศสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ระบุในภาคผนวก
ของมติสหประชาชาติ ครั้งที่ ๕๑/๕๙ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๑๙๙๖ (พ.ศ. ๒๕๓๙)

- ผลประโยชน์ขัดกัน และการขาดคุณสมบัติ

● เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนในการแสวงหา
ผลประโยชน์ส่วนตนหรือผลประโยชน์ทางการเงิน อันไม่สมควรสำหรับตนหรือสมาชิก
ในครอบครัว ไม่พึงประกอบธุรกรรมเข้ารับตำแหน่งหรือหน้าที่หรือมีผลประโยชน์
ทางการเงิน การค้า หรือผลประโยชน์อื่นใดในทำนองเดียวกัน ซึ่งขัดกับตำแหน่ง
บทบาทหน้าที่ หรือการปฏิบัติในตำแหน่ง หรือบทบาทหน้าที่นั้น

● เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามขอบเขตที่กำหนดโดยตำแหน่งหน้าที่ของตน
ภายใต้กฎหมายหรือนโยบายในการบริหาร พึงแจ้งเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางธุรกิจ การค้า
และการเงิน หรือกิจการอื่นทำเพื่อผลตอบแทนทางการเงิน ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลประโยชน์
ขัดกันได้ในสถานการณ์ที่มีโอกาสจะเกิดหรือที่ดูเหมือนว่าได้เกิด กรณีผลประโยชน์
ขัดกันขึ้นระหว่างหน้าที่และผลประโยชน์ส่วนตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด เจ้าหน้าที่
ของรัฐผู้นั้นพึงปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ เพื่อลดหรือขจัดซึ่งผลประโยชน์ขัดกันนั้น

● เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงใช้เงิน ทรัพย์สิน บริการ หรือข้อมูลซึ่งได้มาจาก
การปฏิบัติงานหรือเป็นผลมาจากการปฏิบัติงาน เพื่อกิจการอื่นใดโดยไม่เกี่ยวข้องกับงาน
ในตำแหน่งหน้าที่โดยไม่สมควรอย่างเด็ดขาด

● เจ้าหน้าที่ของรัฐพึงปฏิบัติตามมาตรการ ซึ่งกำหนดโดยกฎหมาย
หรือนโยบายในการบริหาร เพื่อมิให้ผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่เดิมของตน
โดยไม่สมควร เมื่อพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ไปแล้ว

- การรับของขวัญหรือของกำนัล

● เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงเรียกร้อง หรือรับของขวัญหรือของกำนัลอื่น
ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท การดำเนินงาน
ตามหน้าที่หรือการวินิจฉัยของตน

๒. กรณีตัวอย่างระบบคิดเพื่อแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

ตัวอย่างระบบคิดฐานลิบ & ระบบคิดฐานสอง

ตัวอย่างระบบคิดฐานลิบ & ระบบคิดฐานสอง

สก๊อตเทป ที่บ้านหมด ทำไงดี

ไปซื้อเองสิ
อย่าเอาของออฟฟิศ
ไปใช้ส่วนตัวเลย

คิดฐานสอง

**เอาของ
ออฟฟิศไปสิ
ไม่เป็นไรหรอก**

คิดฐานสิบ

กำลังรีบ หิ้วถังต่อคิว ทำไงดี

ต่อคิวสิ
ยังต่อคิวเป็นระเบียบ
ยิ่งช่วยให้เร็วขึ้น

คิดฐานสอง

แซงคิวไปเลย
กำลังรีบนี้
ทำยังไงได้

คิดฐานสิบ

โดน ตำรวจแจกใบสั่ง ทำไงดี

เสียค่าปรับ
ตามกฎหมาย
ที่กำหนดดีกว่า

คิดฐานสอง

ยัดเงิน
จะดีไปต้องเสียเวลา
ไปสถานีตำรวจ

คิดฐานสิบ

อยากให้ลูก สอบติด โรงเรียนชื่อดัง ทำไงดี

ลูกสอบ
ไม่ติด
ไม่เป็นไร
เรียนที่อื่นก็ได้

คิดฐานสอง

ยัดเงินสิ
ยิ่งเงินเยอะ
ก็ยิ่งสอบติดง่าย

คิดฐานสิบ

คิดแบบไหน ? ...ไม่ทุจริต

คิดได้

- คิดก่อนทำ (ก่อนกระทำการทุจริต)
- คิดถึงผลเสียผลกระทบต่อประเทศชาติ (ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประเทศในทุกๆ ด้าน)
- คิดถึงผู้ได้รับบทลงโทษจากการทุจริต (เอามาเป็นบทเรียน)
- คิดถึงผลเสียผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง (จะต้องอยู่กับความเสี่ยงที่จะถูกร้องเรียน ถูกลงโทษไล่ออกและติดคุก)
- คิดถึงคนรอบข้าง (เสื่อมเสียต่อครอบครัวและวงศ์ตระกูล)
- คิดอย่างมีสติสัมปชัญญะ

คิดดี

- คิดแบบพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่เบียดเบียนประเทศชาติ
- คิดอย่างรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ กฎระเบียบ
- คิดตามคุณธรรม ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

คิดเป็น

- คิดแยกเรื่องประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันอย่างชัดเจน
- คิดแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่ กับ เรื่องส่วนตัวออกจากกัน
- คิดที่จะไม่นำประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกัน มาก้าวก่ายกัน
- คิดที่จะไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน
- คิดที่จะไม่เอาผลประโยชน์ส่วนรวมมาตอบแทนบุญคุณส่วนตน
- คิดเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เครือญาติและพวกพ้อง
- คิดฐานสองและทิ้งฐานสิบ

บรรณานุกรม

กำชัย จงจักรพันธ์. (ม.ป.ป.). การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา ๑๐๐ พ.ร.บ. ป.ป.ช.. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. สืบค้นเมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐, จาก https://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=๓๖

สุทินันท์ สาริमान. (๒๕๕๒). การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามดำเนินกิจการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

สุวรรณา ตุลยวศินพงศ์ และคณะ. (๒๕๔๖). รายงานผลการวิจัยเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (๒๕๕๘). คู่มือแนวทางการสร้างมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (ม.ป.ป.). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์.

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๐). คู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.).

หนังสือชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓. (ม.ป.ป).
ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

๗. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๑ การคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๑	Paaboonjin (รับทรัพย์สิน + เป็นคู่สัญญา)	วิดีโอ	ท่านร้ว มีตำแหน่ง เป็นเจ้าของ ซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่รัฐหาผล ประโยชน์เพื่อตนเอง โดยรับเงินจากเจ้าแ่ หวังเพื่อไม่ให้เจ้าแ่ หวังจ่ายภาษีให้หลวง และรับงานชุดบ่อ บาดาลและทำประปา หมู่บ้าน	๑.๔๕ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๒	MOST -The Bridge v.๒ ไทย	วิดีโอ	พนักงานการรถไฟได้ พาลูกชายมาที่ทำงาน ขณะนั้นมรืรถไฟขบวนหนึ่ง กำลังวิ่งเข้ามาใกล้ สะพาน ลูกชายเห็น รถไฟกำลังมาจึงวิ่งไป ที่สะพานเพื่อที่จะ ดึงคั่นโยกให้สะพานลง เพื่อให้รถไฟวิ่งผ่าน แต่เกิดพลัดตกลงไป พนักงานฯ มองเห็น จึงเป็นวินาทีที่ต้อง ตัดสินใจว่า จะดึง คั่นโยกให้สะพานลง เพื่อให้รถไฟวิ่งผ่าน และรักษาชีวิตของ คนบนรถไฟ หรือ จะไม่ดึงคั่นโยกให้ สะพานลง เพื่อรักษา ชีวิตลูกของตนเอง	๖.๓๕ นาที	https:// w w w . youtube. com/ watch?v =q๘๔๔ OgsP๔_๔	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๓	แก้ทุจริต คิดฐานสอง	วิดีโอ	อธิบายรูปแบบการ ขัดขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนรวม กับประโยชน์ส่วนตน ระบบคิดฐานสิบ ระบบคิดฐานสอง	๔.๓๗ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๔	เตือน สั่งเก็บ โต๊ะร้านผัดไทย ประดิษฐ์	คลิป ข่าว	เพื่อศึกษากรณี ตัวอย่างการยึด พื้นที่สาธารณะ เพื่อประโยชน์ส่วนตน	๓.๑๘ นาที	ข่าวจาก สำนักข่าว อรุณ อมรินทร์	
๕	บังคับใช้วันแรก พ.ร.บ. ห้ามขอตาน ผิดโทษอาญา	วิดีโอ	เพื่อศึกษาการจัด ระเบียบทางสังคม	๓.๕๑ นาที	ข่าวจาก Nation tv	
๖	อวสานแผงค้า ริมทางหลวง ล้น ภายใน ๒ ปี เรือเกลี้ยง	ข่าว	กรมทางหลวงมี นโยบายจัดระเบียบ แผงค้าและสิ่งปลูกสร้าง ที่รูกล้ำทางหลวง ทั่วประเทศ ทั้งแผง ถาวร คือ ขยายตลอด ทั้งปี และแผงชั่วคราว	๔.๓๗ นาที	ข่าวจาก กระปุก ดอทคอม	
๗	แก้ไม่จบสี่แยก กล้วยแขก ทำรถ ติด-ผิดกฎหมาย	ข่าว	นักเร่ขายกล้วยทอด ลงมาเร่ขายบนถนน เป็นการกีดขวาง การจราจร สร้างความ เดือดร้อนให้กับผู้ใช้ถนน ทางเข้าในเขตนางเล็ง	-	ข่าวจาก โพสต์ทูเดย์	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๘	ตะลิ่ง เบญจมา เมืองคอน ชั้นป๋ายยกเล็ก เด็กฝักเข้าเรียน	ข่าว	กรณีทีโรงเรียน เบญจมาราชูทิต จ.นครศรีธรรมราช ชั้นป๋ายขนาดใหญ่ หน้าโรงเรียน โดยมี ข้อความเขียนระบุ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ร่วมยกระดับคุณภาพ การศึกษา พัฒนา โรงเรียนสู่ความเป็น เลิศ ยกเล็กเด็กฝัก เข้าเรียน	-	ข่าวจาก เว็บ DMC- TODAY	
๙	เด็กโรงเรียนเบญจ ราชูทิตนครศรีฯ คะแนนสอบสูงสุด ตตินเทศฯ จุฬา	ข่าว	เด็กโรงเรียนเบญจ ราชูทิตนครศรีฯ คะแนน สอบสูงสุด ตตินเทศฯ จุฬา เป็นการยกเล็ก เด็กฝักเข้าเรียน	-	VoiceTV	
๑๐	INFOGRAPHIC ผลประโยชน์ ทับซ้อน	วิดีโอ	อธิบายเกี่ยวกับ ความหมายและ รูปแบบของ ผลประโยชน์ทับซ้อน	๕.๔๔ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๑๑	รายการ คุยกับ ป.ป.ช. ตอน ผลประโยชน์ ทับซ้อน	วิดีโอ	บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การทุจริตและ ผลประโยชน์ทับซ้อน	๓๐.๔๖ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๑๒	ผลประโยชน์ ทับซ้อน	วิดีโอ	กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ทับซ้อน	๒.๒๒ นาที	พิพิธภัณฑ ์ ด้านโง สำนักงาน ป.ป.ช.	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๑๓	ทูลจิตแก่คะแนน	วิดีโอ	เพื่อศึกษาตัวอย่างการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตน	๙.๐๕ นาที	สำนักงานป.ป.ช.ร่วมกับโรงเรียนบ้านแพ้ววิทยา (ที่ตั้ง)	
๑๔	คุณคิดว่าใครชนะ	วิดีโอ	เพื่อศึกษาตัวอย่างการยึดพื้นที่สาธารณะมาเป็นประโยชน์ส่วนตน	๒ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๑๕	กาฝาก	วิดีโอ	เพื่อศึกษาตัวอย่างการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตน	๒.๑๗ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	

ตัวอย่างกรณีศึกษา

กรณีศึกษา : ถุงขนม ๒ ล้านบาท

เมื่อราวต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๙.๓๐ น. ณ ศาลฎีกา วันที่นักการเมืองผู้หนึ่งจะต้องมารายงานตัวที่ศาลฯ ในแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เลขานุการศาลฎีกาได้ไปตรวจดูความเรียบร้อยที่แผนกดังกล่าว ขณะนั้นมีเจ้าหน้าที่แผนกคดีอาญาฯ คนหนึ่งถือถุงกระดาษมีสติก้อตเทปปิดไว้มิดชิด เดินเข้ามาถามว่าทนายความของนักการเมืองผู้นั้นให้ขนมมาจะรับไว้ได้หรือไม่ เลขานุการศาลฯ พร้อมกับเจ้าหน้าที่แผนกคดีอาญาฯ จึงเปิดถุงออกดูที่โต๊ะของหัวหน้างานแผนกคดีอาญาฯ พบธนบัตรฉบับ ๑,๐๐๐ บาท จำนวน ๒ ตั้งๆ ละ ๑๐ มัด จำนวนเงินทั้งหมดประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านบาท) เลขานุการศาลฯ จึงสั่งให้ถ่ายภาพถุงและธนบัตรทั้งหมดไว้เป็นหลักฐาน และได้เรียกให้ทนายความคนดังกล่าวมารับถุงคืนไป

จากการไต่สวนพบว่า ทนายความผู้นี้ได้ติดต่อให้เจ้าหน้าที่ไปพบที่ห้องพักทนายความ เพียงสองต่อสองแล้วมอบถุงกระดาษที่ปกปิดจนมิดชิดจนไม่สามารถทราบว่าเป็นของข้างในเป็นอะไร โดยกล่าวว่าร่ำระยับนี้ต้องมาติดต่อบ่อยและเห็นใจเจ้าหน้าที่ที่ต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยก็เลยมีของมาฝากให้เจ้าหน้าที่ทุกคน

เหตุการณ์นี้ จะเป็นการกระทำอันมิชอบ มีหน้าซำยังเกิดขึ้นในบริเวณของศาล ซึ่งเป็นสถานที่ที่จะต้องทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม

สรุปกรณีศึกษาและแนวคิด : ถุงขนม ๒ ล้านบาท

เป็นเรื่องจริงที่ทนายความของนักการเมืองพยายามให้เงินแก่เจ้าหน้าที่ของศาล โดยแฝงมาในรูปของถุงขนม แต่เจ้าหน้าที่ที่กลับนำไปให้เลขานุการศาลฎีกา และเมื่อเปิดดูพบธนบัตรจำนวนถึงสองล้านบาท จึงถ่ายภาพถุงเงินและธนบัตรดังกล่าวแล้วเรียกทนายความผู้ให้มารับถุงคืนไป ต่อมาได้มีการไต่สวนจนทำให้ทนายความกลุ่มนี้ถูกตัดสินจำคุก โดยศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกกล่าวหาให้นำถุงเงินจำนวนสองล้านบาทมามอบให้กับเจ้าหน้าที่ของศาล มองได้ว่าเป็นการจงใจให้กระทำการอันเป็นการมิชอบต่อหน้าที่ การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการประพฤติดนินไม่เรียบร้อยในศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑(๑) มาตรา ๓๓ กฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ การกระทำความผิดเป็นการกระทำที่ศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลยุติธรรมสูงสุดของประเทศ เป็นกรณีร้ายแรง จึงให้ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาในสถานหนัก ลงโทษจำคุกเป็นเวลา ๖ เดือน โดยไม่รอลงอาญา

กรณีศึกษาเรื่องนี้เป็นกรณีในลักษณะกรณีเหตุวิกฤติ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ หากวิเคราะห์ปัญหาด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งในแง่บวกและแง่ลบ สามารถเป็นตัวอย่งเรียนรู้วิธีดำเนินการเมื่อเผชิญสถานการณ์ในลักษณะใกล้เคียงกัน และให้เห็นตัวอย่างของการตัดสินใจเชิงคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการระดับปฏิบัติที่ครอบคลุมพฤติกรรม ทั้ง ๓ ระดับ คือ พฤติกรรมที่มองเห็น (Visible Behavior) ความคิด (Conscious Thoughts) และคุณลักษณะภายในตัวบุคคล ได้แก่ Values, Assumption, Beliefs และ Expectations (VABES) สามารถย้อนมาวิเคราะห์ตนเองในเชิงคุณธรรม จริยธรรม เพื่อจุดประกายให้มีสติและทบทวนการกระทำของตนเอง ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นเป็นระยะก็จะเกิดพฤติกรรมที่ถาวรและยั่งยืนได้ **เมื่อได้วิเคราะห์ตนเองและเห็นคุณค่าของพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติงานด้วยความมีคุณธรรม จริยธรรม**

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(๒๕๕๒).ชุดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน (สำหรับผู้ปฏิบัติงาน : ข้าราชการยุคใหม่ ใส่ใจจริยธรรม).นนทบุรี

รูปแบบการทุจริต

กรณีการเบียดบังทรัพย์สินของทางราชการไปเป็นของตนเองโดยทุจริตของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

สำนวนคดีของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินประจำสถานีไฟฟ้ากระทุ่มแบน ๕ และสถานีไฟฟ้าอ้อมน้อย ๒ ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ได้เบียดบังลักเอาแผ่นทองแดงและสายทองแดงที่ติดตั้งอยู่ที่สถานีทั้งสองแห่งไปเป็นของตนเองโดยทุจริต โดยเป็นคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. วินิจฉัยแล้ว พร้อมทั้งได้ส่งสำนวนคดีให้อัยการทุจริต ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จึงนำมาเป็นกรณีศึกษาในการศึกษารูปแบบการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ท. เขต ๗ วัดตุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุการทุจริต รูปแบบการทุจริต แนวทางและมาตรการในการป้องกันรูปแบบการทุจริต กรณีการเบียดบังทรัพย์สินของทางราชการไปเป็นของตนเองโดยทุจริตของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการทุจริตมาจากการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ทำให้มีหนี้สินจำนวนมาก ทั้งนี้ในระบบและนอกระบบ และยังมีช่องทางในการกู้เงินจากสวัสดิการของหน่วยงานได้เป็นจำนวนมาก และเคยมีพฤติกรรมในลักษณะลักเล็กขโมยน้อยมาก่อน รวมถึงเคยเห็นพฤติกรรมของคนงานที่นำอุปกรณ์ไฟฟ้าไปขายแล้วไม่ถูกลงโทษ โดยมีโอกาสที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการทุจริต คือ การเข้าเวรเพียง ๑ คน ทำให้สะดวกต่อการกระทำการทุจริต และการที่ไม่มีพนักงานรักษาความปลอดภัย ทำให้สะดวกต่อการขนย้ายสายทองแดงไปขาย และพนักงานช่างที่ปฏิบัติงานต่อไม่ได้มีการตรวจสอบอุปกรณ์ภายในสถานีไฟฟ้า อีกทั้งสามารถนำบุคคลภายนอกที่เป็นที่รู้จักของพนักงานช่างประจำสถานีไฟฟ้าเข้ามาได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงาน และในการกระทำการทุจริตดังกล่าว อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการจ่ายกระแสไฟฟ้าของสถานีไฟฟ้า ซึ่งแผ่นทองแดงและสายทองแดงที่สูญหายเป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นมาก เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันอุปกรณ์การจ่ายไฟที่เกิดจากแรงดันเกินกรณีเกิดการลัดวงจร โดยใช้ในการป้องกันอันตรายต่อบุคคลจากการเหนี่ยวนำของสนามแม่เหล็กไฟฟ้า หากไม่มีสายทองแดงและแผ่นทองแดง จะทำให้เกิดไฟดูด เป็นอันตรายต่อชีวิตของพนักงานและประชาชนที่อยู่บริเวณสถานีไฟฟ้า และพบว่ารูปแบบการทุจริตกรณีการเบียดบังทรัพย์สินของทางราชการไปเป็นของตนเองโดยทุจริต ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีรูปแบบ ดังนี้

- ๑) การนำเอาทรัพย์สินของทางราชการไปจำหน่าย
- ๒) การนำสาธารณูปโภคภายในสถานีไฟฟ้าไปให้ผู้อื่นใช้เพื่อความสะดวก
- ๓) การนำทรัพย์สินราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
- ๔) การนำของใช้ส่วนตัวไปใช้ในสถานที่ราชการ
- ๕) การเบียดบังเวลาปฏิบัติราชการไปใช้
- ๖) การขโมย ยักยอกทรัพย์สินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

แนวทางและมาตรการในการป้องกันรูปแบบการทุจริตกรณีการเบียดบังทรัพย์สินของทางราชการไปเป็นของตนเองโดยทุจริต ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีดังนี้

- ๑) การนำระบบเข้ามาช่วยในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงาน
- ๒) การสร้างจิตสำนึก
- ๓) การปรับปรุงและการบังคับใช้กฎหมายและระเบียบให้มีความเข้มงวด

๔) การประชาสัมพันธ์เห็นถึงโทษของการทุจริต

๕) การนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อป้องปรามและตรวจสอบ

ในระหว่างการปฏิบัติงานหรือเวลาเกิดเหตุการณ์ความผิดปกติขึ้น

จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานควรเร่งกำหนดมาตรการและสร้าง

ระบบในการควบคุมการทำงานให้มีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพวางระบบตรวจสอบการปฏิบัติงานจากสายบังคับบัญชา โดยให้ผู้บังคับบัญชาเข้มงวดในการกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เร่งกำหนดมาตรการในการปรับปรุงกฎระเบียบในการแก้ปัญหาการทุจริต และหามาตรการในการบังคับใช้กฎระเบียบให้มีความเข้มงวดและจริงจัง พร้อมทั้งกำหนดมาตรการและบทลงโทษผู้กระทำการทุจริตอย่างชัดเจน สร้างความตระหนักและการรับรู้ถึงโทษในการกระทำการทุจริตให้กับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอย่างกว้างขวาง โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง ควรมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความคล่องตัว ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยการลดขั้นตอนและกระบวนการในการทำงาน ควรมีระบบการตรวจสอบโดยใช้การใช้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้และมีความโปร่งใสในการตรวจสอบกรณีเกิดการทุจริตภายในหน่วยงานและเป็นการป้องปรามไม่เปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตได้ง่าย และผู้บริหารควรใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในการบริหารงาน เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการบริหารกิจการสาธารณะอย่างเหมาะสม และเป็นเครื่องมือและกลไกที่จำเป็นที่ช่วยเสริมกระบวนการพัฒนา ทำให้บริการสาธารณะเกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดโอกาสหรือไม่เปิดช่องทางให้เกิดการทุจริตได้

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ พนักงานควรจัดตั้งชมรมหรือเครือข่าย

ภายในองค์กรเพื่อป้องปราม เฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวกับการกระทำการทุจริต อันเป็นการป้องกันการทุจริตให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานมีความกล้าในการร่วมกันตรวจสอบหรือแจ้งเบาะแสในพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง อาจจะทำให้เกิดการกระทำการทุจริต เพื่อเป็นการร่วมกันตรวจสอบและป้องปรามมิให้เกิดการกระทำการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมกับพนักงานเก่าและพนักงานใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพนักงานที่เสี่ยงต่อการกระทำการทุจริต เพื่อให้เกิดการเกรงกลัว

ต่อการทำบาย ยักย่องและให้รางวัลหรือความดีความชอบกับพนักงานที่กระทำควมดี มีความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้เป็นแบบอย่างกับพนักงานคนอื่นๆ เป็นการสร้างพฤติกรรมการเลียนแบบให้กระทำควมดีอย่างเป็นวงกว้าง และส่งเสริมให้องค์กรภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการกระทำทุจริตอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการร่วมกันช่วยตรวจสอบการทำงานของพนักงาน เป็นการป้องกันการทุจริตในเชิงรุก

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.).(๒๕๖๑). ผลงานวิชาการ เรื่อง การศึกษารูปแบบการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑.นนทบุรี

ตัวอย่างคดีสำคัญที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล (พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๕๗)

กระทำการจัดซื้อจัดจ้างเอื้อประโยชน์ให้เอกชน

ข้อเท็จจริง คณะกรรมการบริหารการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (กทภ.) ได้มีมติเห็นชอบให้การรถไฟแห่งประเทศไทยว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาดำเนินการ ศึกษาความเหมาะสมของการดำเนินการโครงการก่อสร้างระบบขนส่งทางรถไฟ ภายใต้กรอบการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติ กทภ.

นาย ก. ผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้เสนอคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทยว่าการเงินและการคลังของรัฐในขณะนั้นมีความมั่นคงอยู่มากและรัฐควรเป็นผู้ลงทุนระบบขนส่งทางรถไฟดังกล่าวทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินการเสร็จทันตามเป้าหมายที่กำหนด คณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทยมีมติให้การรถไฟแห่งประเทศไทยดำเนินการก่อสร้างโครงการก่อสร้างระบบขนส่งทางรถไฟ โดยให้รัฐบาลรับภาระและรายงานเสนอขออนุมัติการก่อสร้างต่อกระทรวงคมนาคม พร้อมทั้งมีความเห็นให้เอกชนดำเนินการก่อสร้างทั้งหมด โดยเอกชนจะได้รับค่าก่อสร้างและค่าใช้จ่ายทางการเงินคืนทั้งหมดภายหลังก่อสร้างเสร็จ และให้เอกชนเป็นผู้หาแหล่งเงินทุนก่อนแล้วรัฐจะใช้คืนภายหลัง ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่นาย ก. เสนอผ่านความเห็นชอบจากกระทรวงคมนาคม

ต่อมาการรถไฟแห่งประเทศไทยได้เปิดซองข้อเสนอทางด้านราคาของผู้เสนอราคาทั้ง ๓ ราย จากการพิจารณาปรากฏว่ากลุ่มกิจการร่วมการค้า บ. เป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ทั้งนี้ในการส่งมอบพื้นที่ นาย ก. ได้มีหนังสือแจ้งไปยังกลุ่มกิจการร่วมการค้า บ. ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยสามารถส่งมอบพื้นที่ได้ทันทีร้อยละ ๘๓

ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๑๗ จะส่งมอบภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันเข้าเริ่มงาน ทั้งที่ข้อเท็จจริงการรถไฟแห่งประเทศไทยมีสิทธิที่จะยื่นราคาการก่อสร้างได้ที่จำนวน ๒๗๐ วัน นับแต่การยื่นของประกวดราคา การกระทำของนาย ก. จึงมีเจตนาทุจริตเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มกิจการร่วมค้า บ. ผู้ชนะการประกวดราคาใช้เป็นช่องทางในการขอขยายระยะเวลาในภายหลัง นอกจากนี้ นาย ก. กับ นาย ข. ขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอาณานิคม ได้ร่วมประชุมกับกลุ่มกิจการร่วมค้า บ. และมีกลุ่มธนาคารผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อเจรจาเรื่องข้อเสนอทางการเงินที่กลุ่มธนาคารมีความประสงค์ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยดำเนินการเพื่อเป็นไปตามที่กลุ่มธนาคารต้องการ ขัดกับเอกสารประกวดราคาในส่วนสำคัญ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเจตนาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้เอกชน ทำให้การรถไฟแห่งประเทศไทยต้องเสียเปรียบเอกชน และเกิดความเสียหายแก่การรถไฟแห่งประเทศไทย และยังทำให้เอกชนผู้เสนอราคารายอื่นเสียเปรียบ

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของนาย ก. และ นาย ข. เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗

การทุจริตจัดซื้อจัดจ้างเรือชุด

ข้อเท็จจริง นาย ก. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมเจ้าท่าในขณะนั้น ได้ลงนามในสัญญาจ้างบริษัท ส. ทำการก่อสร้างเรือชุด จำนวน ๓ ลำ โดยมีการตัดการคำนวณประกันงวดการจ่ายเงินงวดงานที่ ๒ - ๔ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานอัยการสูงสุดแล้วออกตามความเห็นของคณะทำงานเพื่อดำเนินการทบทวนเอกสารประกวดราคารายละเอียดจำเพาะทางเทคนิค ทั้งนี้ ยังทำสัญญาแยกการจ่ายเงินค่าอะไหล่ไว้ต่างหากและจ่ายเงินล่วงหน้า ๑๕% ให้กับบริษัท ส. ผู้รับจ้างอีกด้วย เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายโดยไม่สามารถริบหลักประกันการจ่ายเงินเมื่อผู้รับจ้างไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาจ้าง

นอกจากนี้ ในขั้นตอนการบริหารสัญญาจ้างการจ่ายเงินงวดที่ ๒ และงวดที่ ๕ มีการข้มูลความผิด กล่าวคือ การจ่ายเงินงวดที่ ๒ เพื่อส่งมอบเครื่องจักรใหญ่เกิดขึ้นในสมัยที่นาย ข. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมเจ้าท่า คณะกรรมการตรวจการจ้างได้ทำการตรวจรับเครื่องจักรขับเคลื่อนกำเนิดไฟฟ้า และจ่ายเงินค่าจ้างงวดที่ ๒ โดยระบุว่าเป็นการตรวจรับเครื่องจักรใหญ่ ซึ่งเป็นการกระทำที่เอื้อประโยชน์

แก่ผู้รับจ้างและเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง และการจ่ายเงินงวดที่ ๕ ตามสัญญาจ้างระบุให้จ่าย ๒๐% ของราคาตามสัญญา เมื่อส่งเรือชุดมายังประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยเรือพีแอลเอ็มจำนวน ๓ ลำ และอุปกรณ์ต่อพ่วง แต่ปรากฏว่าผู้รับจ้างได้ขออนุมัติแบ่งงวดการจ่ายเงินงวดที่ ๕ ออกเป็น ๓ งวด คือ จ่ายร้อยละ ๙ เมื่อส่งมอบต่อพ่วง จ่ายร้อยละ ๖ เมื่อส่งมอบเรือพีแอลเอ็ม และจ่ายร้อยละ ๕ เมื่อส่งเรือชุดมายังประเทศไทย ซึ่งนาย ข. ได้อนุมัติและแก้ไขสัญญาให้มีการแบ่งจ่ายเงินค่าจ้างงวดดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอ ซึ่งการแก้ไขสัญญาดังกล่าวเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง ทำให้ราชการเสียประโยชน์ต้องจ่ายเงินให้ผู้รับจ้างไปก่อนงานจะแล้วเสร็จและไม่ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากที่ควรได้รับ นอกจากนี้ภายหลังปรากฏว่าผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบเรือชุดให้กับกรมเจ้าท่าได้

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๕ วรรคสอง ส่วนคณะทำงานเพื่อดำเนินการทบทวนเอกสารประกวดราคารายละเอียดจำเพาะทางเทคนิคที่เสนอความเห็นให้นาย ก. ลงนามในสัญญาตัดเงื่อนไขการค้ำประกันงวดงานที่ ๒ - ๔ เป็นความผิดทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง

นอกจากนี้ในการจ่ายเงินงวดที่ ๒ การกระทำของนาย ข. และคณะกรรมการตรวจการจ้าง เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสามและมาตรา ๘๕ วรรคสอง และเป็นความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และคณะกรรมการตรวจการจ้างยังมีความผิดตามมาตรา ๑๖๒ (๔) ประกอบมาตรา ๘๓ ในส่วนของการเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๕ การกระทำของนาย ข. และคณะกรรมการตรวจการจ้าง เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสามและมาตรา ๘๕ วรรคสอง และเป็นความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และคณะกรรมการตรวจการจ้างยังมีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ สำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการให้ความเห็นว่า สามารถแบ่งงวดการจ่ายเงินเป็น ๓ งวด ตามที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอได้ เป็นความผิดทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง

เรียกรับเงินจากบริษัทที่เป็นคู่สัญญาจ้าง

ข้อเท็จจริง นาย ก. ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายช่างโครงการจ้างเหมาก่อสร้างสะพานข้ามทางรถไฟ มีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ แนะนำและเร่งรัดการปฏิบัติงานก่อสร้างของผู้รับจ้างให้เป็นไปตามรูปแบบสัญญาจ้าง แต่ได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เรียกรับเงินจากบริษัทที่เป็นคู่สัญญาเป็นรายเดือนจนกว่าจะแล้วเสร็จ โดยอ้างว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการทำงานก่อสร้าง ซึ่งเกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง โดยข่มขู่ว่าถ้าไม่ยินยอมจะต้องขาดทุนและถูกปรับ เป็นเหตุให้บริษัทดังกล่าวต้องจ่ายเงิน เนื่องจากเกรงกลัวว่านาย ก. จะใช้อำนาจหน้าที่กั้นกั๊นกั๊นทำงานล่าช้า การกระทำของนาย ก. เป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบ หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดและเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม และเป็นความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๕๗ **ที่มา** ศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวย อี้งภากรณ์ สำนักงาน ป.ป.ช.(๒๕๖๐).คดีสำคัญที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗).กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวย อี้งภากรณ์ สำนักงาน ป.ป.ช.

เรียนรู้ “วินัย” จากคำสอนพ่อ

“ข้าราชการมีสิ่งสำคัญที่ควรยึดมั่นอยู่ ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือผลประโยชน์ของแผ่นดิน อีกอย่างหนึ่งคือความถูกต้องเป็นธรรม ผลประโยชน์ของแผ่นดินเป็นเป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติราชการ ส่วนความถูกต้องเป็นธรรมเป็นรากฐานและแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้น”

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชทานพระราชโอวาทแก่ข้าราชการพลเรือนเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒

“งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องโดยตรงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนทุกคน ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนให้ถ่องแท้ แล้วร่วมกันคิดร่วมนำมาด้วยความอดทน เสียสละ และด้วยความสุจริตใจ โดยถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ งานของแผ่นดินทุกส่วนจักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมกัน และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือ ยังความเจริญมั่นคงให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป”

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชทานพระราชโอวาทแก่ข้าราชการพลเรือนเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐

ที่สุดของต้นแบบแห่งความมีวินัยของคนไทยทุกคนก็คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร แม้พระองค์จะเป็นพระมหากษัตริย์แต่ทรงให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบมาโดยตลอดพระชนม์ชีพ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ข้าราชการบริพารที่รับใช้เบื้องพระยุคลบาทเคยเล่าว่ามีอยู่ครั้งหนึ่ง พระองค์ทรงขับรถยนต์พระที่นั่งด้วยพระองค์เองตามลำพัง เมื่อมาถึงสี่แยกไฟแดงแห่งหนึ่ง ขณะที่กำลังรอสัญญาณไฟอยู่นั้นก็มีรถตำรวจซึ่งนำขบวนรถรัฐมนตรีแล่นมาจอดท้ายและบีบแตรไล่ให้หลบ โดยหารู้ไม่ว่ารถคันนั้นเป็นรถพระที่นั่งของพระองค์ ตำรวจเดินตรงมาที่รถพระที่นั่งเป็นจังหวะที่พระองค์ก็เสด็จลงจากรถ พอตำรวจเห็นเท่านั้นก็ทรุดนั่งลงกับพื้นทันทีก่อนที่รัฐมนตรีจะเดินตามมาและก้มลงกราบพระองค์ด้วยอาการตัวสั่นเทา พระองค์ตรัสถามรัฐมนตรีและตำรวจติดตลว่า “พวกท่านจะรีบไปไหนหรือ ถึงกับจะต้องฝ่าไฟแดง ข้าพเจ้ายังรอติดไฟแดงได้เลย”

แต่ไม่มีคำตอบใดๆ ในวันนั้น ก่อนจะแยกย้ายตำรวจที่นำขบวนรถรัฐมนตรีก็ได้ทูลถามพระองค์ว่า “ให้ข้าพระพุทธเจ้าขั้รถนำรถพระที่นั่งของพระองค์ไปไหมพระพุทธเจ้าข้า” “เราไม่ต้องให้ท่านมานำขบวนรถเราหรอก เราขับไปเองคนเดียวได้ ท่านไปนำรถของท่านรัฐมนตรีเถอะ” นั้นเป็นกระแสรับสั่งเพียงสั้นๆ ก่อนที่พระองค์จะทรงขั้รถออกไป เรื่องนี้แสดงให้เห็นแบบอย่างที่ดี แม้ทรงเป็นถึงพระมหากษัตริย์ แต่ก็ทรงเคารพระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดจนเป็นที่ประจักษ์ และพระองค์ยังทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในโอกาสต่างๆ ไว้ให้พสกนิกรได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการมีวินัยอีกมากมาย อาทิ

“วินัยนี้เป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในส่วนบุคคลและในส่วนรวม กล่าวคือ ในส่วนบุคคล วินัยจะทำให้บุคคลสามารถใช้ความรู้ความสามารถและประพฤติดนปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเป็นประโยชน์ในส่วนรวม วินัยนั้นจะทำให้หน่วยงาน สังคม ตลอดจนชาติบ้านเมืองมีความแข็งแกร่งสามารถปฏิบัติการต่างๆ ร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ วินัยจึงเป็นปัจจัยหรือพลังอย่างสำคัญ ในการสร้างสรรค์ความเป็นปกติเรียบร้อยและความเจริญมั่นคงให้แก่บุคคลและส่วนรวม”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ณ สวนอัมพร วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๓

“วินัยนี้เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่ทุกคนย่อมต้องใช้ ทั้งเป็นส่วนบุคคล ทั้งเป็นส่วนรวม ถ้าส่วนบุคคลมีวินัยก็หมายความว่าจะใช้ความรู้ความสามารถได้อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ ถ้าสำหรับหน่วยหรือส่วนรวมวินัยนั้นจะทำให้มีความแข็งแกร่งในการปฏิบัติร่วมกันในหน่วยงานของตนหรือในส่วนรวมของกองทัพทั้งหมด ตลอดจนสำหรับชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวม ฉะนั้น วินัยนี้เป็นเครื่องมือหรือเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญ ซึ่งแต่ละคนจะต้องฝึกปรือให้ดี ให้มีวินัยที่เข้มแข็งไม่ย่อหย่อน ถ้าใช้วินัยดีนี้ทุกคนก็จะมีความสามารถแข็งแกร่งยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นหมายความว่า หลักวิชาการจะนำมาใช้กันอย่างถูกต้องและไม่บกพร่อง ฉะนั้นการที่มีวินัยนั้นเป็นสิ่งที่ยังสำคัญยิ่งสำหรับแต่ละคน และสำหรับส่วนรวม”

พระราชดำรัส ในพิธีประดับยศและพระราชทานสัญญาบัตรยศแก่นายทหารชั้นนายพล ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๖

“การมีวินัย มีความสามัคคี และรู้จักหน้าที่ ถือกันว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญประจำตัวของคนทุกคน แต่ในการสร้างเสริมคุณสมบัติสามข้อนี้ จะต้องไม่ลืมว่า วินัย สามัคคี และหน้าที่นั้น เป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งย่อมให้คุณหรือให้โทษได้มากเท่าๆ กันทั้งสองทาง เพราะฉะนั้น เมื่อจะอบรมจำเป็นต้องพิจารณาให้ถ่องแท้แน่ชัดก่อนว่าเป็นวินัย สามัคคี และหน้าที่ที่ดี คือปราศจากโทษ เป็นประโยชน์ เป็นธรรม ไม่เคลือบแฝงไว้ด้วยสิ่งชั่วร้าย เช่น วินัยก็ต้องไม่ใช่วินัยเพื่อตนเพื่อหมู่คณะของตนเท่านั้น ต้องเป็นวินัยเพื่อคนทุกคนเพื่อคนส่วนใหญ่ เป็นวินัยที่ถูกต้อง ที่เป็น การสร้างสรรค ทำนองเดียวกัน การสามัคคีกันทำการหรือทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล มิใช่เพื่อการเพิ่มพูนประโยชน์เฉพาะพวกตน แล้วเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนเสียหาย จึงเห็นได้ว่าการสร้างวินัย สามัคคี และความรู้จักหน้าที่ให้แก่เยาวชนต้องกระทำด้วยความเพ่งพินิจอย่างละเอียดถี่ถ้วนเป็นพิเศษ มิฉะนั้นจะไม่บังเกิดผลที่พึงประสงค์ หรือชั่วร้ายอาจกลับกลายเป็นการทำลายอนาคตและความเจริญมั่นคงของชาติไปก็ได้”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ในโอกาสเข้าเฝ้า ทูลละอองธุลีพระบาท และรับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๖

“วินัย แท้จริงมีอยู่สองอย่าง อย่างหนึ่งคือ วินัยตามที่ทราบกันและถือกัน อันได้แก่ข้อปฏิบัติที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมายหรือระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้ถือปฏิบัติ อีกอย่างหนึ่งคือ วินัยในตนเอง ที่แต่ละคนจะต้องบัญญัติขึ้นสำหรับควบคุมบังคับ ให้มีความจริงใจและให้ประพฤติปฏิบัติตามความจริงใจนั้นอย่างมั่นคง มีลักษณะ เป็นสัจจาธิษฐานหรือการตั้งสัตย์สัญญาให้แก่ตัว วินัยอย่างนี้จัดเป็นตัววินัยแท้ เพราะให้ผลจริงและแน่นอนยิ่งกว่าวินัยที่เป็นบทบัญญัติ ทั้งเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะเกื้อกูลให้การถือการใช้วินัยที่เป็นบทบัญญัตินั้นได้ผลเที่ยงตรง ถูกต้อง สมบูรณ์ เต็มเปี่ยมตามเจตนารมณ์”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานกระบี่ และปริญญาบัตร โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๔

“คนที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่่มากแม้ได้ชื่อว่าเป็นอิสรชน ก็ใช้อิสรภาพ คือความเป็นใหญ่ของตนเต็มที่ไม่ได้ หากจำเป็นต้องจำกัดไว้ด้วยกฎ ข้อบังคับ และวินัย อันเหมาะสม เพื่อให้แต่ละคนมีอิสรภาพสม่ำเสมอ ทั้งมิให้ล่วงละเมิดกันและกัน กฎที่บังคับใช้แก่ทุกคนได้ก็มีอยู่อย่างเดียว คือกฎหมาย ซึ่งท่านทั้งหลายได้ศึกษามาแล้วโดยตรงพร้อมเสร็จ ทั้งตัวบท วิธีใช้ และกฎหมายนั้น โดยหลักการจะต้องบัญญัติขึ้นใช้เป็นอย่างเดียวกันและเสมอกันหมดสำหรับคนทั้งประเทศ จึงเป็นธรรมดาที่จะบังคับใช้ให้ได้ผลบริบูรณ์ครบถ้วนทุกกรณีไม่ได้ คงต้องมีส่วนบกพร่องเกิดขึ้นมากบ้าง น้อยบ้างตามเหตุการณ์และตัวบุคคลผู้นำกฎหมายมาใช้ จำเป็นอย่างยิ่งที่**ผู้ใช้กฎหมาย** จะต้องสำนึกตระหนักในความรับผิดชอบของตนเองอยู่ตลอดเวลา ในอันที่จะใช้กฎหมายเพื่อธำรงรักษาและผดุงความยุติธรรมถูกต้องเพียงอย่างเดียว มิใช่เพื่อผลประโยชน์อย่างอื่นฯ”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๓

“วินัยในปัจจุบัน มีคนบางส่วนมองเห็นไปว่าไม่สู้จะมีความหมาย นี้ว่าเป็นสิ่งที่สมมติตั้งขึ้น โดยปราศจากเหตุผลที่อิสรชนจะยอมรับได้เต็มที่ แท้จริงไม่วินัยทหารหรือวินัยโดยทั่วไปเป็นของจำเป็นอย่างยิ่งยวด เพราะเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่สำหรับความเรียบร้อยเป็นปกติของการทำงานของสังคมและบ้านเมืองไม่เป็นหมัน นับว่าเป็นปัจจัยและพลังส่วนหนึ่งซึ่งทำให้การทุกอย่างดำเนินไปได้โดยดี โดยสะดวก และบรรลุผลอย่างถูกต้อง”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานกระบี่ และปริญญาบัตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ณ หอประชุมกิตติขจร วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๑๗

ที่มา

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (๒๕๖๑). การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” สร้างคนดี ผู้สังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (๒๕๕๙). เทิด ๙ ปกเกศ ๗๐ คุณธรรมนำประชา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด

กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๕๙). ๙๙ พระบรมราโชวาท น้อมนำราชภัฏรุ่มเย็นเป็นสุขสานต์. กรุงเทพฯ : กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เว็บไซต์ สำนักงาน ก.พ. <https://www.ocsc.go.th>

แบบทดสอบ

แบบทดสอบ

ข้อ ๑ ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ๑) ผู้ใดกระทำการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวมแล้วยอมไม่ผิดจริยธรรม
- ๒) ผู้ใดกระทำการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวมอาจไม่ผิดทุจริต
- ๓) ผู้กระทำความผิดทุจริตทุกเรื่อง คือ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๔) ผิดทุกข้อ

ข้อ ๒ รูปแบบของการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมมีกี่รูปแบบ

- ๑) ๕ รูปแบบ
- ๒) ๗ รูปแบบ
- ๓) ๙ รูปแบบ
- ๔) ๑๐ รูปแบบ

ข้อ ๓ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไม่ได้หมายถึงข้อใด

- ๑) การทำโครงการสาธารณะลงในพื้นที่
- ๒) การทำธุรกิจกับตนเอง หรือเป็นคู่สัญญา
- ๓) การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ
- ๔) การรับผลประโยชน์ต่างๆ

ข้อ ๔ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหมายถึงข้อใด

- ๑) การปกปิดข้อมูลราชการ
- ๒) การบิดเบือนข้อมูลภายในราชการ
- ๓) การรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง
- ๔) การเปิดเผยข้อมูลราชการ

- ข้อ ๕ รูปแบบการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมคือข้อใด
- ๑) การทำธุรกิจกับบุคคลที่ตนเองรู้จัก
  - ๒) การใช้สิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม
  - ๓) การนำทรัพย์สินส่วนตัวไปใช้ในราชการ
  - ๔) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง
- ข้อ ๖ ข้อใดเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
- ๑) เจ้าหน้าที่รัฐทำอาชีพเสริมหลังเวลาราชการ
  - ๒) พ่อค้าขายของบนทางเท้าที่จุดผ่อนปรน
  - ๓) ผู้ตรวจสอบบัญชีภาครัฐรับงานพิเศษเป็นที่ปรึกษาให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ
  - ๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐนำโทรศัพท์ของทางราชการกลับที่พักหลังเลิกงาน
- ข้อ ๗ สารสำคัญของมาตรา ๑๐๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการในเรื่องต่างๆ ยกเว้นข้อใด
- ๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
  - ๒) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
  - ๓) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
  - ๔) เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

ข้อ ๘ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อใดไม่ใช่บุคคลในครอบครัวตามระเบียบดังกล่าว

- ๑) ปู่ย่า ตายาย
- ๒) บิดา มารดา
- ๓) พี่น้องร่วมบิดามารดา
- ๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ข้อ ๙ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งมีใช้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการเรื่องใดได้

- ๑) แสดงตำแหน่งหน้าที่ในการดำเนินการเรียไร
- ๒) สั่งให้ผู้ได้บังคับบัญชาช่วยทำการเรียไรให้
- ๓) ขอร้องให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน ช่วยทำการเรียไรให้ได้
- ๔) ผิดทุกข้อ

ข้อ ๑๐ การเรียไรเรื่องใดที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ

- ๑) หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเรียไร
- ๒) หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร
- ๓) กฐินพระราชทาน
- ๔) ถูกทุกข้อ

คำตอบ

- ข้อ ๑ ๒) ผู้ใดกระทำการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวมอาจไม่ผิดทุจริต
- ข้อ ๒ ๓) ๙ รูปแบบ
- ข้อ ๓ ๑) การทำโครงการสาธารณะลงในพื้นที่
- ข้อ ๔ ๓) การรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง
- ข้อ ๕ ๔) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง
- ข้อ ๖ ๓) ผู้ตรวจสอบบัญชีภาครัฐรับงานพิเศษเป็นที่ปรึกษาให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ
- ข้อ ๗ ๔) เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
- ข้อ ๘ ๑) ปู่ย่า ตายาย
- ข้อ ๙ ๔) ผิดทุกข้อ
- ข้อ ๑๐ ๓) กฐินพระราชทาน

ที่มา หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ชุดหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti - Corruption Education) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๑

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม
วิชาที่ ๑ การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

“ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ
ข้อสำคัญ คือ
ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จและไม่ทุจริตเสียเอง”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ
ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ
เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

คำนำ

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม เป็นผลจาก ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มุ่งเน้นกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคม สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปกป้องความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริตขึ้น ยกร่างและจัดทำเนื้อหาหลักสูตร ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เป็นหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ขึ้น

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) นำไปปรับใช้ในการสอนของสถานศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ และประชาชน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปพิจารณาปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมายตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ โดยมีเนื้อหา ๔ ชุดวิชา ได้แก่

- ๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงคมนาคม ตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกันการทุจริต โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สร้างทัศนคติและค่านิยมต่อต้านการทุจริต ดำรงตนและปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติต่อไป

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

กระทรวงคมนาคม

มิถุนายน ๒๕๖๒

สารบัญ

วิชาที่ ๒	ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต	
	ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)	
	ของสำนักงาน ป.ป.ช.	๑
	๑. การทุจริต	๕
	๒. ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต	๒๓
	๓. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๒	
	ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต	๔๑
ตัวอย่างกรณีศึกษา		๔๕
	- กรณีศึกษา : การต่อสู้กับปัญหาการคอร์รัปชันของฮ่องกง	๔๗
	- ตัวอย่างคดีสำคัญที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล	
	(พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗)	๕๒
	- คำฟ้องขอให้ “สุจริต” เพื่อชีวิตสันติสุข	๕๕
แบบทดสอบ		๕๙

วิชาที่ ๒

ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

วิชาที่ ๒ : ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

เรื่อง ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

สาระสำคัญ

ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย สาเหตุ รูปแบบและผลกระทบของการทุจริต ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศ สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต ระดับการทุจริต สถานการณ์การทุจริต ผลกระทบของการทุจริต ทิศทางในการมีส่วนร่วมป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริต ระดับของความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต และการลงโทษทางสังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย สาเหตุ รูปแบบและผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาสังคม และประเทศ
๒. สามารถวิเคราะห์ตนเองและตระหนักถึงความละอายและไม่ทนต่อการทุจริต
๓. สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริตได้

ขอบเขตเนื้อหา

ความหมาย สาเหตุ รูปแบบและผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาสังคม และประเทศ วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต ระดับการทุจริต สถานการณ์การทุจริต ผลกระทบของการทุจริต ทิศทางในการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต การตระหนักถึงความละอายและไม่ทนต่อการทุจริต ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

วิธีการฝึกอบรม

๑. การประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรม / เรียน
๒. วิทยากรบรรยายให้ความรู้
๓. ศึกษากรณีตัวอย่าง/กรณีศึกษา ผลที่เกิดจากการทุจริต

สื่อการเรียนรู้

๑. แบบประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรม
๒. กรณีตัวอย่าง / กรณีศึกษา
๓. เอกสารประกอบการอบรม โจทย์สัมมนา/บ่งการ
๔. สื่อเทคโนโลยี /สื่ออิเล็กทรอนิกส์/ สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
๒. ประเมินจากผลการเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เข้ารับการอบรม
๓. ประเมินผลงานจากโจทย์สัมมนา / บ่งการ

เนื้อหาโดยสังเขป
วิชาที่ ๒ : ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

รายละเอียดเนื้อหา

๑. การทุจริต

ปัญหาการทุจริต เป็นปัญหาที่สำคัญทั้งของประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ปัญหาการทุจริตจะทำให้เกิดความเสื่อมในด้านต่างๆ เกิดขึ้น ทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และนับวันปัญหาดังกล่าวก็จะรุนแรงมากขึ้น และมีรูปแบบการทุจริตที่ซับซ้อน ยากแก่การตรวจสอบมากขึ้น จากเดิมที่กระทำเพียงสองฝ่าย ปัจจุบันการทุจริต จะกระทำกันหลายฝ่าย ทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเอกชน โดยประกอบด้วยสองส่วนใหญ่ๆ คือ ผู้ให้ผลประโยชน์กับผู้รับผลประโยชน์ ซึ่งทั้งสองฝ่ายนี้จะมีผลประโยชน์ร่วมกัน トラาบใดที่ผลประโยชน์สมเหตุสมผลต่อกัน ก็จะนำไปสู่ปัญหาการทุจริตได้ บางครั้งผู้รับผลประโยชน์ก็เป็นผู้ให้ประโยชน์ได้เช่นกัน โดยผู้รับผลประโยชน์และผู้ให้ผลประโยชน์ คือ

ผู้รับผลประโยชน์ จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกระทำการดำเนินการต่างๆ และรับประโยชน์จะเป็นไปในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การเรียกรับประโยชน์โดยตรง การกำหนดระเบียบหรือคุณสมบัติที่เอื้อต่อตนเอง และพวกพ้อง

ผู้ให้ผลประโยชน์ เช่น ภาคเอกชน โดยการเสนอผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ เช่น เงิน สวัสดิการพิเศษอื่นๆ เพื่อจูงใจให้นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อระเบียบหรือผิดกฎหมาย เป็นต้น

๑.๑ ทุจริต คืออะไร

คำว่าทุจริต มีการให้ความหมายได้มากมาย หลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าจะมีการให้ความหมายดังกล่าวไว้ว่าอย่างไร โดยที่คำว่าทุจริตนั้น จะมีการให้ความหมายโดยหน่วยงานของรัฐ หรือการให้ความหมายโดยกฎหมาย ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการให้ความหมาย

จากแหล่งใด เนื้อหาสำคัญของคำว่าทุจริตก็ยังคงมีความหมายที่สอดคล้องกันอยู่นั้นคือ การทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่มี มีการแสวงหาหรือเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมมาเป็นส่วนตัว ทั้งๆ ที่ตนเองไม่ได้มีสิทธิในสิ่งๆ นั้น การยึดถือเอามาดังกล่าวจึงถือเป็นสิ่งที่ผิด ทั้งในแง่ของกฎหมายและศีลธรรม

ในแง่ของกฎหมายนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงความหมายของการทุจริตไว้หลักๆ ในกฎหมาย ๒ ฉบับ คือ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑(๑) “โดยทุจริต” หมายถึง “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๔ คำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายถึง “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้นหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น”

นอกจากนี้ คำว่าทุจริต ยังได้มีการบัญญัติให้ความหมายเอาไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยระบุไว้ว่า ทุจริต หมายถึง “ความประพฤติชั่ว คดโกง ฉ้อโกง”

ในคำภาษาอังกฤษ คำว่าทุจริตจะตรงกับคำว่า Corruption (คอร์รัปชัน) โดยในประเทศไทย มักมีการกล่าวถึงคำว่าคอร์รัปชันมากกว่าการใช้คำว่าทุจริต โดยการทุจริตนี้สามารถใช้ได้กับทุกที่ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หน่วยงานของเอกชน หากเกิดกรณีการยึดเอา ถือเอาซึ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมไม่คำนึงถึงว่าสิ่งๆ นั้นเป็นของของตนเองหรือเป็นสิทธิที่ตนเองควรจะได้มาหรือไม่แล้วนั้น ก็จะเรียกได้ว่าเป็นการทุจริต เช่น การทุจริตในการเบิกจ่ายเงินไม่ว่าจะเกิดขึ้นในหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชน การกระทำเช่นนี้ก็ถือเป็นการทุจริต

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคอร์รัปชันมิได้เกิดเฉพาะในวงราชการเท่านั้น ดังนั้น ในอีกมุมหนึ่งคอร์รัปชันจึงต้องหมายรวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์ของภาคธุรกิจเอกชน ในรูปของการให้สินบนหรือสิ่งตอบแทน แก่พนักงานการเมือง

หรือข้าราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเอง อยากรู้ได้ในรูปแบบของการประมูล การสัมปทาน เป็นต้น รูปแบบเหล่านี้จะสามารถสร้างกำไรให้แก่ภาคเอกชน เป็นจำนวนมาก หากภาคเอกชนสามารถเข้ามาดำเนินงานได้ รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความต้องการทรัพย์สิน ประโยชน์อื่นนอกเหนือจากสิ่งที่ได้รับตามกฎหมาย เมื่อเหตุผลของทั้งสองฝ่ายสามารถบรรจบหากันได้ การทุจริตก็เกิดขึ้นได้

จากนิยามของการทุจริตคอร์รัปชันไม่เพียงแต่จะกินความถึงการทุจริต คอร์รัปชันในระบบราชการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในภาคเอกชนอีกด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การทุจริตคอร์รัปชัน คือ การทุจริตและการประพฤติมิชอบของข้าราชการ

ดังนั้น การทุจริต คือ การคดโกง ไม่ซื่อสัตย์สุจริต การกระทำที่ผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดเพื่อแสวงหา ประโยชน์หรือให้ได้รับสิ่งตอบแทน การให้หรือการรับสินบน การกำหนดนโยบาย ที่เอื้อประโยชน์แก่ตนหรือพวกพ้องรวมถึงการทุจริตเชิงนโยบาย

๑.๒ รูปแบบการทุจริต

รูปแบบการทุจริตที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งได้ ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) แบ่งตามผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นรูปแบบการทุจริตในเรื่องของอำนาจ และความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้ที่ให้การอุปถัมภ์ (ผู้ให้การช่วยเหลือ) กับผู้ถูกอุปถัมภ์ (ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือ) ในกระบวนการการทุจริต มี ๒ ประเภท คือ

(๑) การทุจริตโดยข้าราชการ หมายถึง การกระทำที่มีการใช้ หน่วยงานราชการเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นๆ มากกว่าประโยชน์ส่วนรวมของสังคมหรือประเทศ โดยลักษณะของการทุจริต โดยข้าราชการสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทย่อย ดังนี้

- การคอร์รัปชันตามน้ำ (corruption without theft) จะปรากฏขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการสินบน โดยให้มีการจ่ายตามช่องทางปกติ ของทางราชการ แต่ให้เพิ่มสินบนรวมเข้าไว้กับการจ่ายค่าบริการของหน่วยงานนั้นๆ โดยที่เงินค่าบริการปกติที่หน่วยงานนั้นจะต้องได้รับก็ยังคงได้รับต่อไป เช่น การจ่าย เงินพิเศษให้แก่เจ้าหน้าที่ในการออกเอกสารต่างๆ นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ ที่ต้องจ่ายอยู่แล้ว เป็นต้น

- การคอร์รัปชันทวนน้ำ (Corruption with theft) เป็นการคอร์รัปชันในลักษณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเรียกร้อยเงินจากผู้ขอรับบริการโดยตรง โดยที่หน่วยงานนั้นไม่ได้มีการเรียกเก็บเงินค่าบริการแต่อย่างใด เช่น ในการออกเอกสารของหน่วยงานราชการไม่ได้มีการกำหนดให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ แต่กรณีนี้ มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ที่มาใช้บริการของหน่วยงานของรัฐ

(๒) การทุจริตโดยนักการเมือง (political corruption) เป็นการใช้หน่วยงานของทางราชการ โดยบรรดานักการเมืองเพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ในทางการเงินมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมของสังคมหรือประเทศเช่นเดียวกัน โดยรูปแบบหรือวิธีการทั่วไปจะมีลักษณะเช่นเดียวกับการทุจริตโดยข้าราชการ แต่จะเป็นในระดับที่สูงกว่า เช่น การทุจริตในการประมูลโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ และมีการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ต่างๆ จากภาคเอกชน เป็นต้น

๒) แบ่งตามกระบวนการที่ใช้ มี ๒ ประเภท คือ

(๑) เกิดจากการใช้อำนาจในการกำหนด กฎ กติกาพื้นฐาน เช่น การออกกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อกลุ่มธุรกิจของตนหรือพวกพ้อง

(๒) เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากกฎ และระเบียบที่ดำรงอยู่ ซึ่งมักเกิดจากความไม่ชัดเจนของกฎและระเบียบเหล่านั้นที่ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ความคิดเห็นของตนได้ และการใช้ความคิดเห็นนั้นอาจไม่ถูกต้องหากมีการใช้ไปในทางที่ผิดหรือไม่ยุติธรรมได้

๓) แบ่งตามลักษณะรูปธรรม มีทั้งหมด ๔ รูปแบบ คือ

(๑) คอร์รัปชันจากการจัดซื้อจัดหา (Procurement Corruption) เช่น การจัดซื้อสิ่งของในหน่วยงาน โดยมีการคิดราคาเพิ่มหรือลดคุณสมบัติแต่กำหนดราคาซื้อไว้เท่าเดิม

(๒) คอร์รัปชันจากการให้สัมปทานและสิทธิพิเศษ (Concessionaire Corruption) เช่น การให้เอกชนรายใดรายหนึ่งเข้ามามีสิทธิในการจัดทำสัมปทานเป็นกรณีพิเศษต่างกับเอกชนรายอื่น

(๓) คอร์รัปชันจากการขายสาธารณสมบัติ (Privatization Corruption) เช่น การขายกิจการของรัฐวิสาหกิจ หรือการยกเอาที่ดิน ทรัพย์สิน ไปเป็นสิทธิการครอบครองของต่างชาติ เป็นต้น

(๔) คอร์รัปชันจากการกำกับดูแล (Regulatory Corruption) เช่น การกำกับดูแลในหน่วยงานแล้วทำการทุจริตต่างๆ เป็นต้น

นักวิชาการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการทุจริต ได้มีการกำหนดหรือแบ่งประเภทของการทุจริตเป็นรูปแบบต่างๆ ไว้ เช่น การวิจัยของรองศาสตราจารย์ **ดร.นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ** ได้แบ่งการทุจริตคอร์รัปชันออกเป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่

๑) การใช้อำนาจในการอนุญาตให้ละเว้นจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบของรัฐ เพื่อลดต้นทุนการทำธุรกิจ

๒) การใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบของสิ่งของและบริการ หรือสิทธิให้แก่เอกชน และ

๓) การใช้อำนาจในการสร้างอุปสรรคในการให้บริการแก่ภาคประชาชน และภาคธุรกิจ เนื่องจากเงินเดือนและผลตอบแทนในระบบราชการต่ำเกินไป จนขาดแรงจูงใจในการทำงาน

นอกจากนี้ จากผลการสอบสวนและศึกษาเรื่องการทุจริตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาสอบสวน และศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตของวุฒิสภา (วิชา มาหากุณ) มีการแบ่งรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชัน ออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่

๑) **การทุจริตเชิงนโยบาย** เป็นรูปแบบใหม่ของการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือมติของคณะกรรมการ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรม

๒) **การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ** เป็นการใช้อำนาจและหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนในฐานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ปัจจุบันมักเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างนักการเมือง พ่อค้าและข้าราชการประจำ

๓) **การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง** การทุจริตประเภทนี้จะพบได้ทั้งรูปแบบของการสมยอมราคา ตั้งแต่ขั้นต้นการออกแบบ กำหนดรายละเอียดหรือสเปกงาน กำหนดเงื่อนไข คำนวณราคากลางออกประกาศประกวดราคาการขายแบบ การรับและเปิดซอง การประกาศผล การอนุมัติ การทำสัญญาทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างล้วนมีช่องโหว่ ให้มีการทุจริตกันได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ ยังมีการทุจริต

ที่มาเหนือเมฆคือการอาศัยความเป็นหน่วยงานราชการด้วยกัน จึงได้รับการยกเว้น และการไม่ถูกเพ่งเล็ง แต่ความจริงผลประโยชน์จากการรับงานและเงินที่ได้จากการรับงานไม่ได้นำส่งกระทรวงการคลัง เป็นผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคล ซึ่งไม่แตกต่างอะไรกับการจ้างบริษัทเอกชน

๔) การทุจริตในการให้สัมปทาน เป็นการแสวงหาหรือเอื้อประโยชน์ โดยมีขอบจากโครงการหรือกิจการของรัฐ ซึ่งรัฐได้อนุญาตหรือมอบให้เอกชนดำเนินการแทน ให้ลักษณะสัมปทานผูกขาดในกิจการใดกิจการหนึ่ง เช่น การทำสัญญาสัมปทานโรงงานสุรา การทำสัญญาสัมปทานโทรคมนาคม เป็นต้น

๕) การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็นการพยายามดำเนินการให้ได้บุคคลซึ่งมีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอันที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ทำให้องค์กรเหล่านี้ มีความอ่อนแอ ไม่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต

จากการศึกษาวิจัยโครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทยของ เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ ได้ระบุเงื่อนไข/สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันอาจมาจากสาเหตุภายในหรือสาเหตุภายนอก ดังนี้

๑) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมส่วนตัวของข้าราชการบางคนที่เป็นคนโลภมาก เห็นแก่ได้ไม่รู้จักพอ ความเคยชินของข้าราชการที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” หรือ “เงินใต้โต๊ะ” จากผู้มาติดต่อราชการ ขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

๒) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

(๑) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของข้าราชการน้อยหรือต่ำมาก ไม่ได้สัดส่วนกับการครองชีพที่สูงขึ้น การเติบโตของระบบทุนนิยมที่เน้นการบริโภค สร้างนิสัยการอยากได้ อยากมี เมื่อรายได้ไม่เพียงพอ ก็ต้องหาทางใช้อำนาจไปทุจริต

(๒) ด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมของสังคมที่ยกย่องคนมีเงิน คนร่ำรวย และไม่สนใจว่าเงินนั้นได้มาอย่างไร เกิดลัทธิเอาอย่าง อยากได้สิ่งที่คุณรวยมี เมื่อเงินเดือนของตนไม่เพียงพอ ก็หาโดยวิธีมิชอบ

(๓) **ด้านวัฒนธรรม** ได้แก่ การนิยมนำเงินของนักธุรกิจให้กับข้าราชการที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว หรือการบริการที่ดีกว่าด้วยการลดต้นทุนที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ

(๔) **ด้านการเมือง** ได้แก่ การทุจริตของข้าราชการแยกไม่ออกจากนักการเมือง การร่วมมือของคนสองกลุ่มนี้เกิดขึ้นได้ในประเด็นการใช้จ่ายเงิน การหารายได้และการตัดสินใจพิจารณาโครงการของรัฐ

(๕) **ด้านระบบราชการ** ได้แก่

- ความบกพร่องในการบริหารงานเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริต

- การใช้ดุลพินิจมากและการผูกขาดอำนาจจะทำให้อัตราการทุจริตในหน่วยงานสูง

- การที่ขั้นตอนของระเบียบราชการมีมากเกินไป ทำให้ผู้ที่ไปติดต่อต้องเสียเวลามาก จึงเกิดการสมยอมกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ

- การตกอยู่ใต้อาณาเขตล้อมและอิทธิพลของผู้ทุจริตมีทางเป็นไปได้ที่ผู้นั้นจะทำการทุจริตด้วย

- การรวมอำนาจ ระบบราชการมีลักษณะที่รวมศูนย์ ทำให้ไม่มีระบบตรวจสอบที่เป็นจริงและมีประสิทธิภาพ

- ตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะอำนวยต่อการกระทำผิด เช่น อำนาจในการอนุญาต การอนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ประกอบการเอกชนมักจะยอมเสียเงินติดสินบนเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว

- การที่ข้าราชการผู้ใหญ่ทุจริตให้เห็นเป็นตัวอย่างแล้วไม่ถูกลงโทษ ข้าราชการชั้นผู้น้อยจึงเลียนแบบกลายเป็นความเคยชินและมองไม่เห็นว่า การกระทำเหล่านั้นจะเป็นการคอร์รัปชันหรือมีความสับสนระหว่างสินน้ำใจกับคอร์รัปชันแยกออกจากกัน

(๖) **กฎหมายและระเบียบ** ได้แก่

- กฎหมายหลายฉบับที่ใช้อยู่ยังมี “ช่องโหว่” ที่ทำให้เกิดการทุจริตที่ดำรงอยู่ได้

- การทุจริตไม่ได้เป็นอาชญากรรมให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายหาพยานหลักฐานได้ยาก ยิ่งกว่านั้นคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมักไม่ค่อยมีฝ่ายใดยอมเปิดเผยออกมา

และถ้าหากมีฝ่ายใดต้องการที่จะเปิดเผย ความจริงในเรื่องนี้ กฎหมายหมิ่นประมาท ก็ยังยั้งเอาไว้ อีกทั้งกฎหมายของประเทศเอาผิดกับบุคคลผู้ให้สินบนเท่าๆ กับผู้รับสินบน จึงไม่ค่อยมีผู้ให้สินบนรายใดกล้าดำเนินคดีกับผู้รับสินบน

- ราษฎรที่รู้เห็นการทุจริตก็เป็นโจทก์ฟ้องร้องมิได้ เนื่องจาก ไม่ใช่ผู้เสียหาย ยิ่งกว่านั้นกระบวนการพิจารณาพิพากษายังยุ่งยากซับซ้อนจนกลายเป็น ผลดีแก่ผู้ทุจริต

- ขั้นตอนทางกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติยุ่งยาก ซับซ้อน มีขั้นตอนมาก ทำให้เกิดช่องทางให้ข้าราชการหาประโยชน์ได้

(๗) การตรวจสอบ ได้แก่

- ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็ง ทำให้กระบวนการ ต่อต้านการทุจริตจากฝ่ายประชาชนไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร

- การขาดการควบคุมตรวจสอบของหน่วยงานที่มีหน้าที่ ตรวจสอบหรือกำกับดูแลอย่างจริงจัง

(๘) สาเหตุอื่นๆ

- อิทธิพลของภรรยาหรือผู้หญิง เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดสามี อันเป็นตัวละครสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สามีของตนทำการทุจริต เพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัว

- การพนัน ทำให้ข้าราชการที่เสียพนันมีแนวโน้มจะทุจริต มากขึ้น

๑.๔ ระดับการทุจริตในประเทศไทย

๑) การทุจริตระดับชาติ เป็นรูปแบบการทุจริตของนักการเมือง ที่ใช้อำนาจในการบริหารราชการ รวมถึงอำนาจนิติบัญญัติเป็นเครื่องมือในการออก กฎหมาย แก้ไขกฎหมาย การออกนโยบายต่างๆ โดยการอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย

๒) การทุจริตในระดับท้องถิ่น การบริหารราชการในรูปแบบท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจเพื่อให้บริการต่างๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการ ของประชาชนได้มากขึ้น แต่การดำเนินการในรูปแบบของท้องถิ่นก็ก่อให้เกิดปัญหา การทุจริตเป็นจำนวนมาก ผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นนักการเมืองที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น หรือนักธุรกิจที่ปรับบทบาทตนเองมาเป็นนักการเมือง และเมื่อเป็นนักการเมือง

เป็นผู้บริหารท้องถิ่นแล้วก็เป็นโอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเอง และพวกพ้องได้

ระดับการทุจริตในประเทศไทยที่แบ่งออกเป็นระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบการทุจริตที่คล้ายกัน เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การประมูล การซื้อขายตำแหน่ง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่มีชาวจำนวนมากเกี่ยวกับผู้บริหารท้องถิ่นเรียกรับผลประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหรือเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น โดยการทุจริตที่เกิดขึ้นอาจจะไม่ใช่การทุจริตที่เป็นตัวเงินให้เห็นได้ชัดเจนเท่าใด แต่จะแฝงตัวอยู่ในรูปแบบต่างๆ หากไม่พิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้วอาจมองได้ว่าการกระทำดังกล่าวไม่ใช่การทุจริต แต่แท้จริงแล้วการกระทำนั้นเป็นการทุจริตอย่างหนึ่ง และร้ายแรงมากพอที่จะส่งผลกระทบต่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม ประเทศชาติ ได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น การประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งผู้บังคับบัญชาให้คะแนนประเมินพิเศษแก่ลูกน้องที่ตนเองชอบทำให้ได้รับเงินเดือนในอัตราที่สูงกว่าความเป็นจริง ที่บุคคลนั้นควรจะได้รับ เป็นต้น การกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดทางวินัย ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ให้ยึดถือปฏิบัติอยู่แล้ว ซึ่งหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นเท่ากับว่าเป็นการกระทำที่ทุจริต และประพฤติดิตประมวลจริยธรรมอีกด้วย

๑.๕ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

การทุจริตที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ หากประเทศใด มีการทุจริตน้อยจะส่งผลให้ประเทศนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดี นักลงทุนมีความต้องการที่จะมาลงทุนในประเทศ ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจของประเทศจะสามารถพัฒนาไปได้ อย่างต่อเนื่อง แต่หากมีการทุจริตเป็นจำนวนมากนักธุรกิจย่อมไม่กล้าที่จะลงทุน ในประเทศนั้นๆ เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจที่มากกว่าปกติ แต่หากสามารถดำเนินธุรกิจดังกล่าวได้ ผลที่เกิดขึ้นย่อมตกแก่ผู้บริหารโภคที่จะต้องซื้อสินค้า และบริการที่มีราคาสูง หรืออีกกรณีหนึ่งคือการใช้สินค้าและบริการที่ไม่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงได้มีการวัดและจัดอันดับประเทศต่างๆ เพื่อป้องกันถึงสถานการณ์การทุจริต ซึ่งการทุจริตที่ผ่านมานอกจากจะพบเห็นข่าวการทุจริตด้วยตนเอง และผ่านสื่อ ต่างๆ แล้ว ยังมีตัวชี้วัดที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ คือ ตัวชี้วัดขององค์กร เพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้จัดอันดับ

ดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี ๒๕๖๐ พบว่า ประเทศไทยได้ ๓๗ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่อันดับที่ ๙๖ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก หากเทียบกับปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยได้คะแนน ๓๕ คะแนน อยู่ลำดับที่ ๑๐๑ เท่ากับว่า ประเทศไทย มีคะแนนความโปร่งใสดีขึ้น แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังมีการทุจริตคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูงซึ่งสมควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยคะแนนของประเทศไทยมีดังตารางนี้

ตารางที่ ๑ แสดงภาพดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๐

ปี พ.ศ.	คะแนน	อันดับ	จำนวนประเทศ
๒๕๔๗	๓.๖๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๖๔	๑๔๖
๒๕๔๘	๓.๘๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๕๙	๑๕๙
๒๕๔๙	๓.๖๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๖๓	๑๖๓
๒๕๕๐	๓.๓๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๔	๑๗๙
๒๕๕๑	๓.๕๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๐	๑๘๐
๒๕๕๒	๓.๔๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๔	๑๘๐
๒๕๕๓	๓.๕๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๗๘	๑๗๘
๒๕๕๔	๓.๔๐ (คะแนนเต็ม ๑๐)	๘๐	๑๘๓
๒๕๕๕	๓๗ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๘๘	๑๗๖
๒๕๕๖	๓๕ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๑๐๒	๑๗๗
๒๕๕๗	๓๘ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๘๕	๑๗๕
๒๕๕๘	๓๘ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๗๖	๑๖๘
๒๕๕๙	๓๕ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๑๐๑	๑๗๖
๒๕๖๐	๓๗ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	๙๖	๑๘๐

และเมื่อจัดอันดับประเทศในกลุ่มอาเซียน จำนวน ๑๐ ประเทศ เพื่อเปรียบเทียบดัชนี การรับรู้การทุจริต ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเทศสิงคโปร์ยังคงอันดับหนึ่งในกลุ่มอาเซียน เช่นเดียวกับปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามตารางด้านล่างนี้

**ตารางที่ ๒ แสดงภาพดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐
ในภูมิภาคอาเซียน**

ลำดับประเทศ ในอาเซียน	ประเทศ	คะแนนปี ๒๕๖๐	คะแนนปี ๒๕๕๙	คะแนนปี ๒๕๕๘
๑	สิงคโปร์	๘๔	๘๔	๘๕
๒	บรูไน	๖๒	๕๘	-
๓	มาเลเซีย	๔๗	๔๙	๕๐
๔	อินโดนีเซีย	๓๗	๓๗	๓๖
๕	ไทย	๓๗	๓๕	๓๘
๖	เวียดนาม	๓๕	๓๓	๓๑
๗	ฟิลิปปินส์	๓๔	๓๕	๓๕
๘	พม่า	๓๐	๒๘	๒๒
๙	ลาว	๒๙	๓๐	๒๖
๑๐	กัมพูชา	๒๑	๒๑	๒๑

ในการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จะถูกประเมิน จากแหล่งข้อมูล ๙ แหล่ง ครอบคลุมด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การจัดการของรัฐบาล ความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้การทุจริต ประสิทธิภาพของภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินงานและการวัด ด้านความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ โดยวัดจากความคิดเห็นของประชาชน ว่าประเทศนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน เช่น การมีส่วนร่วม ความเป็นเอกฉันท์ การเลือกตั้ง ความเท่าเทียม ความเป็นเสรี โดยทั้งหมดนี้ จะใช้รูปแบบของการสอบถามจากนักลงทุนชาวต่างชาติที่เข้ามาทำธุรกิจในประเทศ

๑.๖ ผลกระทบของการทุจริตต่อการพัฒนาประเทศ

การทุจริตมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน เป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของคนในชาติ จากการเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประเทศ ประชาชนได้รับบริการสาธารณะหรือสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เต็มທີ່อย่างที่ควรจะเป็น เงินภาษีของประชาชนตกไปอยู่ในกระเป๋าของผู้ทุจริตและผลกระทบอื่นๆ อีกมากมาย นอกจากนี้แล้ว หากพิจารณาในแง่การลงทุนจากต่างประเทศเพื่อประกอบกิจการต่างๆ ภายในประเทศ พบว่า นักลงทุนต่างประเทศจะมองว่าการทุจริตถือว่าเป็นต้นทุนอย่างหนึ่ง ซึ่งนักลงทุนจากต่างประเทศจะใช้ประกอบการพิจารณาการลงทุนกับปัจจัยด้านอื่นๆ ทั้งนี้ หากต้นทุนที่ต้องเสียจากการทุจริตมีต้นทุนที่สูง นักลงทุนจากต่างประเทศอาจพิจารณาตัดสินใจการลงทุนไปยังประเทศอื่น ส่งผลให้การจ้างงานและการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนลดลง เมื่อประชาชนมีรายได้ลดลงก็จะส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นรายได้ของรัฐลดลง จึงส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณและการพัฒนาประเทศ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้สำรวจดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย จากกลุ่มตัวอย่าง ๒,๔๐๐ ตัวอย่าง จากประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และข้าราชการ/ภาครัฐ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๙ พบว่า หากเปรียบเทียบความรุนแรงของปัญหาการทุจริตในปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้ที่ตอบว่ารุนแรงเพิ่มขึ้นมี ๓๘% รุนแรงเท่าเดิม ๓๐% ส่วนสาเหตุการทุจริตอันดับหนึ่ง คือ กฎหมายเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจที่เอื้อต่อการทุจริต อันดับสอง ความไม่เข้มงวดของการบังคับใช้กฎหมาย อันดับสาม กระบวนการทางการเมืองขาดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ยาก ส่วนรูปแบบการทุจริตที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด อันดับหนึ่ง คือ การให้สินบนของก้านัลหรือรางวัล อันดับสอง การใช้ช่องโหว่ทางกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว อันดับสาม การใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อเอื้อประโยชน์แก่พรรคพวก

สำหรับความเสียหายจากการทุจริต โดยการประเมินจากงบประมาณรายจ่ายปี ๒๕๕๙ ที่ ๒.๗๒ ล้านล้านบาท จะมีการจ่ายเงินใต้โต๊ะ อัตราการจ่ายเฉลี่ย ๑-๑๕% หากจ่ายที่ ๕% ความเสียหายจะอยู่ที่ ๕๙,๖๑๐ ล้านบาท หรือ ๒.๑๙% ของงบประมาณ และมีผลทำให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง ๐.๔๒% แต่หากจ่ายที่ ๑๕% คิดเป็นความเสียหาย ๑๗๘,๘๓๐ ล้านบาท หรือ ๖.๕๗% ของเงินงบประมาณ และมีผลทำให้เศรษฐกิจลดลง ๑.๒๗% โดยการลดการเรียกเงินสินบนลงทุกๆ ๑% จะทำให้มูลค่าความเสียหายจากการทุจริตลดลง ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท

ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย จะมีหน่วยงานหลักที่ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสำนักงาน ป.ป.ช. เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภาคเอกชน ที่ให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอีกหลายหน่วยงาน และสำหรับหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เพื่อเป็นมาตรการแนวทางการดำเนินงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน

๑.๗ ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประเทศไทยได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริต มาอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน และภาคประชาชน ในการร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงได้มีการ ออกกฎหมายลงโทษผู้ที่กระทำความผิด มีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินคดีกับบุคคลที่ทำการทุจริต นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนด ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งปัจจุบันเป็น ฉบับที่ ๓ มีกำหนดใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทย ไสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)” และมีพันธกิจ คือ สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ จำนวน ๖ ยุทธศาสตร์ เป็นการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ตั้งแต่ การป้องกันการทุจริตโดยใช้กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านกิจกรรม และการเรียนการสอน รวมถึงการป้องกันการทุจริตเชิงระบบ นอกจากนี้รวมไปถึง

การดำเนินการในส่วนการตรวจสอบทรัพย์สิน ที่เป็นการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะมีแนวทางในการดำเนินงานอย่างไร และด้านการปราบปรามการทุจริตเพื่อให้การดำเนินการด้านปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยกระดับค่า CPI ให้ได้คะแนน ๕๐ คะแนนตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยมีรายละเอียดแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

มีวัตถุประสงค์ในการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยให้มีค่านิยมร่วมด้านทุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และสร้างกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการบูรณาการและเสริมพลังการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการผลักดันให้เกิดสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของประชาชนได้รับการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อรักษาเจตจำนงทางการเมืองในการแก้ไขปัญหาการทุจริตให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลในแต่ละช่วง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กระบวนการนโยบายเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลสามารถกระจายผลประโยชน์สู่ประชาชนอย่างเป็นธรรมและไม่มีลักษณะของการขัดกันแห่งผลประโยชน์และเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายทุกระดับ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลไกการป้องกันการทุจริตให้เท่าทันต่อสถานการณ์การทุจริต พัฒนาระบบการทำงานด้านการป้องกันการทุจริตให้สามารถป้องกันการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต และเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้นในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต

มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเท่าทันต่อพลวัต

ของการทุจริต การตรากฎหมายและปรับปรุงกฎหมายให้กระบวนการปราบปราม การทุจริตมีประสิทธิภาพ บูรณาการกระบวนการปราบปรามการทุจริตของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดถูกดำเนินคดีและลงโทษ อย่างเป็นรูปธรรมและเท่าทันต่อสถานการณ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ของประเทศไทยให้มีระดับร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป เป็นเป้าหมายที่ต้องการยกระดับคะแนน ให้มีค่าสูงขึ้น หากได้รับคะแนนมากจะหมายถึงการที่ประเทศนั้นมีการทุจริตน้อย ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่ ๖ นี้ จึงถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการที่จะต้องมุ่งมั่นในการดำเนินการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๘ กรณีตัวอย่างผลที่เกิดจากการทุจริต

คดีทุจริตจัดซื้อรถและเรือดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร

แต่เดิมภารกิจด้านการดับเพลิงเป็นภารกิจของตำรวจดับเพลิง มีฐานะ เป็นกองบังคับการตำรวจดับเพลิงปฏิบัติงานทางด้านป้องกันระงับอัคคีภัยและบรรเทา สาธารณภัย จนกระทั่งได้มีแนวคิดที่จะปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของกองบังคับการตำรวจดับเพลิงให้มีขนาดเล็กลง โดยมี แนวคิดที่จะโอนภารกิจที่ไม่ใช่หน้าที่ของตำรวจโดยตรงให้ไปอยู่ในความรับผิดชอบ ของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง งานด้านดับเพลิงและกู้ภัยถือเป็นภารกิจหนึ่ง ที่มีใช้หน้าที่โดยตรงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงเห็นควรที่จะโอนภารกิจดังกล่าว ให้กรุงเทพมหานครรับไปดำเนินการ โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติถ่ายโอนภารกิจป้องกันและระงับอัคคีภัยให้กรุงเทพมหานคร มีสถานะเป็นสำนัก ชื่อว่า “สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย”

คดีทุจริตจัดซื้อรถและเรือดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร มีผู้เกี่ยวข้อง ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน โดยเอกชนที่เข้ามาทำธุรกิจการขายรถและเรือดับเพลิง คือบริษัท ส. โดยเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ บริษัท สไตเออร์เดมเลอร์พุก สเปเชียลพาร์ทซอซย์ จำกัด ถูกบริษัท General Dynamics Worldwide Holdings, Inc. ของสหรัฐอเมริกาซื้อกิจการทั้งหมด แต่ยังคงเป็นบริษัทถูกต้องตามกฎหมาย ของประเทศออสเตรีย บริษัทสไตเออร์เดมเลอร์พุกสเปเชียลพาร์ทซอซย์ จำกัด ว่าจ้างบริษัท Somati Vehicle N.V. ของประเทศเบลเยียมเป็นผู้รับจ้างจัดหา ผลิตและประกอบ

รถดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย (ยกเว้นเรือดับเพลิง) ให้กับกรุงเทพมหานคร โดยได้รับค่าจ้างผลิตราว ๒๘ ล้านยูโร หรือราว ๑,๔๐๐ ล้านบาท บริษัท สไตเออร์ฯ จึงไม่ใช่ผู้ผลิตและประกอบสินค้าเพื่อเสนอขายโดยตรง แต่เป็นเพียงนายหน้า และบริหารจัดการในการจัดหาสินค้าให้กับกรุงเทพมหานครเท่านั้น

ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ เอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอโครงการขายรถดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยของ บริษัท สไตเออร์ฯ จำกัด โดยเป็นข้อเสนอ ให้ดำเนินการในลักษณะรัฐต่อรัฐ และบริษัท สไตเออร์ฯ ได้เชิญ นาย ป. รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยดูงานโรงงานผลิตของบริษัท MAN ซึ่งผลิตตัวรถดับเพลิง ให้บริษัท สไตเออร์ฯ ที่ประเทศออสเตรเลียและเบลเยียม และนาย ส. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้อนุมัติโครงการจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อใช้ในกิจการ ดับเพลิง ตามที่ พล.ต.ต. อ. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครเสนอ ได้แก่ รถดับเพลิงชนิดต่างๆ และรถบรรทุกน้ำรวม ๓๑๕ คัน และเรือดับเพลิง ๓๐ ลำตลอดจนอุปกรณ์สาธารณภัยอื่นๆ ซึ่งตรงกันกับรายการ ในใบเสนอราคาของบริษัท สไตเออร์ฯ ผ่านเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย จากนั้นคณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติในหลักการโดยมีการจัดทำ A.O.U. (Agreement of Understanding) และข้อตกลงซื้อขาย (Purchase/Sale Agreement) โดยทูตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐ ออสเตรเลียยื่นร่าง A.O.U. ให้แก่พล.ต.ต. อ. ซึ่งนำเสนอต่อ นาย ส. โดยตรงโดยไม่ผ่าน ปลัดกรุงเทพมหานคร นาย ส. ลงนามรับทราบบันทึกและเสนอต่อ นาย ภ. รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทย และหลังจากที่ได้มีการลงนามร่วมกันคุณหญิง ณ. ปลัดกรุงเทพมหานคร ได้ส่งร่างข้อตกลงซื้อขายยานพาหนะและอุปกรณ์ดับเพลิงระหว่าง กรุงเทพมหานคร กับบริษัท สไตเออร์ฯ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณา ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ และคณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติให้กระทรวงมหาดไทย (กรุงเทพมหานคร) ดำเนินการก่อหนี้ผูกพัน ข้ามปีงบประมาณโครงการจัดซื้อรถและเรือดับเพลิงในวงเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท และอนุมัติวงเงินเพิ่มเติม เพื่อเป็นค่าธรรมเนียมในการเปิด Letter of Credit (L/C) อีกจำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือตามจำนวนที่จ่ายจริง รวมทั้งให้กระทรวงพาณิชย์ เร่งรัดดำเนินการเกี่ยวกับการค้าต่างประเทศตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๒๐ ก.ค. ๒๕๔๗ โดยให้เน้นไต่ถามสรุปเป็นสินค้าที่จะดำเนินการเป็นลำดับแรก

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นนาย อ. และก่อนมอบหมายงานในหน้าที่ให้กับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร คนใหม่ นาย ส. ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนเดิม ได้มีหนังสือถึงผู้จัดการ ธนาคารกรุงไทย ขอเปิด L/C วงเงิน ๑๓๓,๗๔๙,๗๘๐ ยูโร ให้กับบริษัท สตีเตอร์ซ่า โดยกรุงเทพมหานครชำระค่าธรรมเนียม เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และมอบอำนาจ ให้ พล.ต.ต. อ. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำเนินการและลงนาม

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการไต่สวน การดำเนินการดังกล่าวของกรุงเทพมหานคร และยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จากการกระทำดังกล่าวที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลกระทบ ที่เสียหายและรุนแรง โดยราคาของรถและเรือดับเพลิงที่กรุงเทพมหานครซื้อมานั้น มีราคาที่สูงมาก ส่งผลให้รัฐสูญเสียบประมาณไปอย่างน่าเสียดาย ซึ่งความเสียหาย ที่เกิดขึ้น ดังนี้

ตารางที่ ๓ เปรียบเทียบราคาจากการจัดซื้อของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ กับกรุงเทพมหานคร

รถดับเพลิง ๔x๔ + สูบน้ำแบกหาม	
รายละเอียด โครงการประธานรถเครื่องยนต์ยี่ห้อมิตซูบิชิ ๒,๕๐๐ ซีซี ๔x๔ ประกอบโดย บริษัท กาญจนอภิวินิจฉัย จำกัด เครื่องดับเพลิง ชนิดหาลบหมอกจากญี่ปุ่น	ความแตกต่าง กรุงเทพมหานครซื้อแพงกว่า คันละ ๒,๑๕๔,๐๕๐ บาท รวม ๗๒ คัน เป็นเงิน แพงกว่า ๑๕๔,๘๗๕,๖๐๐ บาท
รถดับเพลิง + บันได ๑๓ เมตร	
รายละเอียด โครงการประธานรถผลิตภัณฑ์ฟินแลนด์ ซื้อจาก บริษัท เซส เอ็นเตอร์ไพรส์ (สยาม) จำกัด มาตรฐานใกล้เคียงกันเครื่องสูบน้ำ สมรรถนะสูงกว่า	ความแตกต่าง กรุงเทพมหานครซื้อแพงกว่า คันละ ๑๗,๑๔๓,๒๐๐ บาท รวม ๙ คัน เป็นเงิน แพงกว่า ๑๕๔,๘๗๕,๖๐๐ บาท

(ต่อ)

รถดับเพลิง ๒,๐๐๐ ลิตร	
รายละเอียด ซื้อจาก บริษัท ตรีเพชโรชิชูเซลส์ จำกัด	ความแตกต่าง กรุงเทพมหานครซื้อแพงกว่า คันละ ๑๕,๔๕๕,๓๗๐ บาท รวม ๑๔๔ คัน เป็นเงิน แพงกว่า ๒,๒๒๕,๕๗๓,๒๘๐ บาท
รถถังน้ำ ๒๐,๐๐๐ ลิตร	
รายละเอียด ขนาด ๑๐,๐๐๐ ลิตร ซื้อจาก บริษัท มิตรชุบิชิ มอเตอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด	ความแตกต่าง กรุงเทพมหานครซื้อแพงกว่า คันละ ๑๕,๑๘๙,๑๐๐ บาท รวม ๗๒ คัน เป็นเงิน แพงกว่า ๑,๐๙๓,๖๑๕,๒๐๐ บาท
รถไฟฟ้าส่องสว่าง ๓๐ KVA	
รายละเอียด ซื้อจาก บริษัท มิตรชุบิชิ มอเตอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด	ความแตกต่าง กรุงเทพมหานครซื้อแพงกว่า คันละ ๕๖,๕๓๗,๒๕๐ บาท รวม ๗ คัน เป็นเงิน แพงกว่า ๓๙๖,๐๔๐,๗๕๐ บาท

ตารางที่ ๔ เปรียบเทียบข้อมูลและราคาเรือดับเพลิง

ข้อมูลเรือดับเพลิง	
บริษัท สไตเออร์เดมเลอร์ฟุคสเปเซียล ฟาร์ชอยก จำกัด ซื้อเรือดับเพลิงจาก บริษัท ซีทีบี จำกัด ผลิตและประกอบที่ เมืองพัทยา ราคาลำละ ๑๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท	บริษัท สไตเออร์เดมเลอร์ฟุคสเปเซียล ฟาร์ชอยก จำกัด ขายให้ กรุงเทพมหานคร ราคาลำละ ๒๕,๔๖๒,๑๐๐ บาท

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทุจริต ความเสียหายที่เกิดขึ้น นอกจากจะสามารถแสดงเป็นตัวเลขให้ได้เห็นว่าสูญเสียงบประมาณจำนวนเท่าไร แต่การสูญเสียดังกล่าวแทนที่รัฐ และประชาชนจะได้ใช้ประโยชน์จากรถและเรือดับเพลิง ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเฉพาะอัคคีภัยได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อมีการทุจริตแล้วยังส่งผลให้ไม่สามารถนำรถและเรือดับเพลิงมาใช้งานได้ เท่ากับว่าสูญเสียงบประมาณแล้วยังไม่สามารถนำสิ่งเหล่านี้

มาใช้ประโยชน์ได้อีก ซึ่งหากเกิดอค์ภัยเกิดขึ้นอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างต่อเนื่องจากเหตุนี้ๆ อีก

๒. ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต

การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต เป็นการปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เกิดภาวะ “ที่ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมในทุกช่วงวัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นพลเมืองดี มีจิตสาธารณะ ผ่านทางสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาทงสังคม เพื่อให้เด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ เกิดพฤติกรรมที่ละเอียดต่อการกระทำผิด การไม่ยอมรับและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

๒.๑ ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต คืออะไร

คำว่า “ความละเอียด” และ “ความไม่ทน” ได้มีการให้ความหมายไว้ดังนี้ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำไว้ดังนี้
ละเอียด หมายถึง การรู้สึกอย่างที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูก ไม่ควร เช่น ละเอียดที่จะทำผิด ละเอียดใจ

ความละเอียด เป็นความละเอียดและความเกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เพราะเห็นถึงโทษ หรือผลกระทบที่จะได้รับจากการกระทำนั้น จึงไม่กล้าที่จะกระทำ ทำให้ตนเองไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด นั่นคือ มีความละเอียดใจ ละเอียดต่อการทำผิด

ทน หมายถึง การอดกลั้นได้ ทานอยู่ได้ เช่น ทนด่า ทนทุกข์ ทนหนาว ไม่แตกหักหรือบอบสลายง่าย

ความอดทน คือ การรู้จักรอคอยและคาดหวัง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมั่นคงแน่วแน่ต่อสิ่งที่รอคอย หรือสิ่งที่จูงใจให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี

ไม่ทน หมายถึง ไม่อดกลั้น ไม่อดทน ไม่ยอม

ดังนั้น ความไม่ทน หมายถึง การแสดงออกต่อการกระทำที่เกิดขึ้นกับตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือสังคม ในลักษณะที่ไม่ยินยอม ไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ความไม่ทนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะ ทั้งในรูปแบบของกริยาท่าทางหรือคำพูด

ความไม่ทนต่อการทุจริตหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ต้องมีการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น การแฉกเพื่อซื้อของ การแฉกเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ผู้ถูกแฉกจึงต้องแสดงออกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับรู้ว่าคุณเองไม่พอใจ โดยแสดงกิริยาหรือบอกกล่าวให้ทราบ เพื่อให้ผู้ที่แฉกยอมที่จะต่อท้ายแถว กรณีนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ถูกแฉกไม่ทนต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และหากผู้ที่เกี่ยวข้องก็แสดงให้เห็นว่าคุณคนนั้นมีความละเอียดต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น

ความไม่ทนต่อการทุจริต บุคคลจะมีความไม่ทนต่อการทุจริตมาก - น้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ แล้วมีพฤติกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งการแสดงกิริยาหรือการกระทำจะมีหลายระดับ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การประกาศให้สาธารณชนรับรู้ การแจ้งเบาะแส การร้องทุกข์กล่าวโทษ การชุมนุมประท้วงซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่รุนแรงที่สุด เนื่องจากมีการรวมตัวของคนจำนวนมาก และสร้างความเสียหายอย่างมากเช่นกัน

ความไม่ทนของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ส่งผลในทางไม่ดีต่อตนเองโดยตรง สามารถพบเห็นได้ง่าย ซึ่งปกติแล้วทุกคนมักจะไม่นทนต่อสภาวะสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีและส่งผลกระทบต่อตนเองแล้วมักจะแสดงปฏิกิริยาออกมา แต่การที่บุคคลจะไม่นทนต่อการทุจริตและแสดงปฏิกิริยาออกมานั้นอาจเป็นเรื่องยาก เนื่องจากปัจจุบันสังคมไทยมีแนวโน้มยอมรับการทุจริต เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือให้งานสามารถดำเนินต่อไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งการยอมรับการทุจริตในสังคมไม่เว้นแม้แต่เด็กและเยาวชน และมองว่าการทุจริตเป็นเรื่องไกลตัวและไม่มีผลกระทบกับตนเองโดยตรง

๒.๒ ลักษณะของความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต

ลักษณะของความละเอียดสามารถแบ่งได้ ๒ ระดับ คือ ความละเอียดระดับต้น หมายถึง ความละเอียดไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด เนื่องจากกลัวว่าเมื่อตนเองได้ทำลงไปแล้วจะมีคนรับรู้ หากถูกจับได้จะได้รับการลงโทษหรือได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป จึงไม่กล้าที่จะกระทำผิดและในระดับที่สองซึ่งเป็นระดับที่สูงคือ แม้ว่าจะไม่มีใครรับรู้หรือเห็นในสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป ก็ไม่กล้าที่จะทำผิดเพราะนอกจากตนเองจะได้รับผลกระทบแล้ว ครอบครัว สังคมก็จะได้รับผลกระทบตามไปด้วย ทั้งชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวก็จะเสื่อมเสีย บางครั้งการทุจริตบางเรื่องเป็นสิ่งที่เล็กๆ น้อยๆ เช่น การลอกข้อสอบ อาจจะไม่มีการใส่ใจหรือสังเกตเห็น แต่หากเป็นความละเอียดขั้นสูงแล้ว บุคคลนั้นก็จะไม่กล้าทำ

สำหรับความไม่ทนต่อการทุจริต จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ เป็นการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เพื่อให้รับรู้ว่าจะไม่ทนต่อบุคคลหรือ การกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดการทุจริต ความไม่ทนต่อการทุจริตสามารถแบ่งระดับต่างๆ ได้มากกว่าความละอาย ใช้เกณฑ์ความรุนแรงในการแบ่งแยก เช่น หากเพื่อน ลอกข้อสอบเราและเราเห็น ซึ่งเราจะไม่ยินยอมให้เพื่อนทุจริตในการลอกข้อสอบ เราก็ใช้มือหรือกระตาคมบางส่วนที่เป็นคำตอบไว้ เช่นนี้ก็เป็นการแสดงออกถึงการไม่ทนต่อการทุจริต นอกจากการแสดงออกด้วยวิธีดังกล่าวที่ถือเป็นการแสดงออก ทางกายแล้ว การว่ากล่าวตักเตือนต่อบุคคลที่ทุจริต การประณาม การประจาน การชุมนุมประท้วง ถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งการไม่ทนต่อการทุจริตทั้งสิ้น แต่จะแตกต่างกันไปตามระดับของการทุจริต ความตื่นตัวของประชาชน และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริต

ความจำเป็นของการที่ไม่ทนต่อการทุจริตถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะ การทุจริตไม่ว่าระดับเล็กหรือใหญ่ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม ประเทศชาติ ดังเช่นตัวอย่างคดีรถและเรือดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร ผลของการทุจริต สร้างความเสียหายไว้อย่างมาก รถและเรือดับเพลิงก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้ รัฐต้องสูญเสีย งบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์ และประชาชนเองก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์ด้วยเช่นกัน หากเกิดเพลิงไหม้พร้อมกันหลายแห่ง รถ เรือและอุปกรณ์ดับเพลิงจะไม่มี ไม่เพียงพอ ที่จะดับไฟได้ทันเวลา เพียงแค่คิดจากมูลค่าความเสียหายที่รัฐสูญเสียงบประมาณไป ยังไม่ได้คิดถึงความเสียหายที่เกิดจากความเดือดร้อน หากเกิดเพลิงไหม้แล้วถือเป็นการ ความเสียหายที่สูงมาก ดังนั้น หากยังมีการปล่อยให้มีการทุจริต ยินยอมให้มีการทุจริตโดยเห็นว่าเป็นเรื่องของคนอื่น เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่เกี่ยวข้องกับ ตนเองแล้ว สุดท้ายความสูญเสียที่จะได้รับตนเองก็ยังคงที่จะได้รับผลนั้นอยู่แม้ไม่ใช่ ทางตรงก็เป็นทางอ้อม

ดังนั้น การที่บุคคลจะเกิดความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างให้เกิดความตระหนักและรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการทุจริตในทุกรูปแบบ ทุกระดับ ซึ่งหากสังคมเป็นสังคมที่มีความละอาย และความไม่ทนต่อการทุจริตแล้ว จะทำให้เกิดสังคมที่น่าอยู่และมีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน

๒.๓ การลงโทษทางสังคม (Social Sanctions)

คำว่า “การลงโทษโดยสังคม” หรือเรียกว่า “การลงโทษทางสังคม” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Social Sanction”

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๓๒ : ๓๖๑-๓๖๒) ได้ให้ความหมายของ คำว่า “Social Sanctions” เป็นภาษาไทยว่า สิทธานุมัติทางสังคม หมายถึง การชู้ว่าจะลงโทษหรือการสัญญาว่าจะให้รางวัลตามที่กลุ่มกำหนดไว้สำหรับการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกเพื่อชักนำให้สมาชิกกระทำตามข้อบังคับและกฎเกณฑ์

Radcliffe-Brown (๑๙๕๒ : ๒๐๕) อธิบายการลงโทษโดยสังคมว่าเป็นปฏิกริยาตอบสนองทางสังคมอย่างหนึ่งและเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นด้านตรงกันข้ามระหว่างการเห็นชอบกับการไม่เห็นชอบพูด อีกอย่างหนึ่งก็คือการลงโทษโดยสังคมนั้นมีคุณลักษณะวิภาษ (Dialectic) คือ มีทั้งด้านบวกและด้านลบ อยู่ภายในความหมายของตัวเองสำหรับการลงโทษโดยสังคมเชิงบวก (Positive Social Sanctions) จะอยู่ในรูปของการให้การสนับสนุนหรือการสร้างแรงจูงใจ ฯลฯ ให้แก่ปัจเจกบุคคลและสังคมให้ประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับปทัสถานของชุมชนหรือของสังคม จากการศึกษายังพบว่า การลงโทษโดยสังคมเชิงบวกนั้น อาจเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่สังคม เพื่อยกระดับปทัสถานของสังคมในระดับท้องถิ่นให้ไปสอดคล้องกับปทัสถานใหม่ในระดับระหว่างประเทศ

Whitmeyer (๒๐๐๒ : ๖๓๐-๖๓๒) กล่าวว่า การลงโทษโดยสังคมมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เป็นการทำงานตามกลไกของสังคม การลงโทษโดยสังคมเป็นมาตรการควบคุมทางสังคมที่ต้องการให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับร่วมกัน เมื่อสมาชิกปฏิบัติตามที่จะมีรางวัลเป็นแรงจูงใจและลงโทษเมื่อสมาชิกไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและจะแสดงการไม่ยอมรับสมาชิกคนหนึ่ง หรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง

โดยสรุปแล้ว การลงโทษโดยสังคม (Social Sanction) หมายถึง ปฏิกริยาปฏิบัติทางสังคม เป็นมาตรการควบคุมทางสังคมที่ต้องการให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด โดยมีทั้งด้านลบและด้านบวก การลงโทษโดยสังคมเชิงลบ (Negative Social Sanction) เป็นการลงโทษโดยการกดดันและแสดงปฏิกริยาต่อต้านพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้บุคคลนั้นเกิดความอับอาย ขายหน้า สำหรับการลงโทษโดยสังคมเชิงบวกหรือการกระตุ้นสังคมเชิงบวก (Positive Social Sanction) เป็นการแสดงออกในเชิงสนับสนุนหรือให้รางวัลเป็นแรงจูงใจ เพื่อให้บุคคลในสังคมประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

การลงโทษทางสังคม เป็นการลงโทษกับบุคคลที่ปฏิบัติตนฝ่าฝืนกับธรรมเนียม ประเพณี หรือแบบแผนที่ปฏิบัติต่อๆ กันมาในชุมชน มักใช้ในลักษณะการลงโทษทางสังคมเชิงลบมากกว่าเชิงบวก การฝ่าฝืนดังกล่าวอาจจะไม่ผิดกฎหมาย แต่ด้วยธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานั้นถูกละเมิด ถูกฝ่าฝืน หรือถูกดูหมิ่นเกี่ยวกับความเชื่อของชุมชน ก็จะไปสู่การต่อต้านจากคนในชุมชน แม้ว่าการฝ่าฝืนดังกล่าวจะไม่ผิดกฎหมายก็ตาม และที่สำคัญไปกว่านั้น หากการกระทำดังกล่าวผิดกฎหมายด้วยแล้วอาจสร้างให้เกิดความไม่พอใจขึ้นได้ ไม่เพียงแต่ในชุมชนนั้น แต่อาจเกี่ยวเนื่องไปกับชุมชนอื่นรอบข้าง หรือเป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุด นั่นคือ ประชาชนทั้งประเทศซึ่งการลงโทษทางสังคมมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

- การลงโทษโดยสังคมเชิงบวก (Positive Social Sanctions) จะอยู่ในรูปของการให้การสนับสนุนหรือการสร้างแรงจูงใจหรือการให้รางวัล ฯลฯ แก่บุคคลและสังคม เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติสอดคล้องกับปทัสถาน (Norm) ของสังคมในระดับชุมชนหรือในระดับสังคม

- การลงโทษโดยสังคมเชิงลบ (Negative Social Sanctions) จะอยู่ในรูปแบบของการใช้มาตรการต่างๆ ในการจัดระเบียบสังคม เช่น การว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งเป็นมาตรการขั้นต่ำสุดเรื่อยไปจนถึงการกดดันและบีบคั้น ทางจิตใจ (Moral Coercion) การต่อต้าน (Resistance) และการประท้วง (Protest) ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะโดยปัจเจกบุคคลหรือการชุมนุมของมวลชน

- การลงโทษทางสังคมทางลบ จะสร้างให้เกิดการลงโทษต่อบุคคลที่ถูกกระทำ การลงโทษประเภทนี้ เป็นการลงโทษเพื่อให้หยุดกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และบุคคลที่ถูกลงโทษจะเกิดการเข็ดหลาบ ไม่กล้าที่จะทำในสิ่งนั้นอีก การลงโทษประเภทนี้มีความรุนแรงแตกต่างกัน ตั้งแต่การว่ากล่าวตักเตือน การนิเทศ การประจาน การชุมนุมขับไล่ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการไม่ทน ไม่ยอมรับต่อสิ่งที่บุคคลอื่นได้กระทำไป ดังนั้น เมื่อมีใครที่ทำพฤติกรรมเหล่านั้นขึ้น จึงเป็นการสร้างให้เกิดความไม่พอใจแก่บุคคลรอบข้าง หรือสังคม จนนำไปสู่การต่อต้านดังกล่าว

- การลงโทษทางสังคมจะมีความรุนแรงมากหรือน้อย ก็ขึ้นอยู่กับ การกระทำของบุคคลนั้นว่าร้ายแรงขนาดไหน หากเป็นเรื่องเล็กน้อยจะถูกต่อต้านน้อย แต่หากเรื่องนั้นเป็นเรื่องร้ายแรง เรื่องที่เกิดขึ้นประจำหรือมีผลกระทบต่อสังคม การลงโทษก็จะมี ความรุนแรงมากขึ้นด้วย เช่น หากมีการทุจริตเกิดขึ้นก็อาจนำไป

เป็นประเด็นทางสังคมจนนำไปสู่การต่อต้านจากสังคมได้ เพราะการทุจริตถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ผิดกฎหมาย และผิดต่อศีลธรรม บ่อยครั้งที่มีการทุจริตเกิดขึ้นจนเป็นสาเหตุของการชุมนุมประท้วง เพื่อกดดัน ชับไล่ให้บุคคลนั้นหยุดการกระทำดังกล่าว หรือการออกจากตำแหน่งนั้นๆ หรือการนำไปสู่การตรวจสอบและลงโทษโดยกฎหมาย

๒.๔ ตัวอย่างความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต

การทุจริตมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากในด้านต่างๆ หากนำเอาเงินที่ทุจริตไปมาพัฒนาในส่วนอื่น ความเจริญหรือการได้รับโอกาสของผู้ที่ต่อยอดโอกาสก็จะมีมากขึ้น ความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสทางด้านสังคม ทางด้านการศึกษา ฯลฯ ของประชาชนในประเทศก็จะลดน้อยลง ดังที่เห็นในปัจจุบันว่าความเจริญต่างๆ มักอยู่กับคนในเมืองมากกว่าชนบท ทั่วๆ ที่คนชนบทก็คือประชาชนส่วนหนึ่งของประเทศ แต่เพราะอะไรทำไมประชาชนเหล่านั้นถึงไม่ได้รับโอกาสให้ทัดเทียมหรือใกล้เคียงกับคนในเมือง ปัจจัยหนึ่งคือการทุจริต สาเหตุการเกิดทุจริตมีหลายประการตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ทำอย่างไรถึงทำให้มีการทุจริตได้มาก อย่างหนึ่งคือการลงทุน เมื่อมีการลงทุนก็ย่อมมีงบประมาณ เมื่อมีงบประมาณก็เป็นสาเหตุให้บุคคลที่คิดจะทุจริตสามารถหาช่องทางดังกล่าวในทางทุจริตได้ แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับเพื่อป้องกันการทุจริต ปราบปรามการทุจริต แต่นั่นก็คือตัวหนังสือที่ได้เขียนเอาไว้ แต่การบังคับใช้ยังไม่จริงจังเท่าที่ควร และยิ่งไปกว่านั้น หากประชาชนเห็นว่าเรื่องดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับตนเองก็มักจะไปอยากเข้าไปเกี่ยวข้อง เนื่องจากตนเองก็ไม่ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้น แต่การคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผิด เนื่องจากว่าตนเองอาจจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการที่มีคนทุจริต แต่โดยอ้อมแล้วถือว่าใช่ เช่น เมื่อมีการทุจริตมาก งบประมาณของประเทศที่จะใช้พัฒนาหรือลงทุนก็น้อยอาจส่งผลให้ประเทศไม่สามารถจ้างแรงงานหรือลงทุนได้

ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต หากเป็นการทุจริตในโครงการใหญ่ๆ แล้ว ปริมาณเงินที่ทุจริตย่อมมีมาก ความเสียหายก็ย่อมมีมากตามไปด้วย โดยในบทนี้ได้ยกกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจากการทุจริตไว้ในท้ายบท ซึ่งจะเห็นได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมีมูลค่ามากมาย และนี่เป็นเพียงโครงการเดียวเท่านั้น หากรวมเอาการทุจริตหลายๆ โครงการ หลายๆ กรณีเข้าด้วยกัน จะพบว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นมานั้นมากมายมหาศาล เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ประชาชนจะต้องมีความตื่นตัวในการที่จะร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การร่วมมือกันในการเฝ้าระวังเหตุการณ์ สถานการณ์ที่อาจเกิดการทุจริตได้ เมื่อประชาชนรวมถึง

ภาคเอกชน ภาคธุรกิจมีความตื่นตัวที่จะร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ปัญหา การทุจริตจะถือเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อยของประเทศไทย เพราะไม่ว่าจะอย่างไร ก็จะมีการสอดส่อง ติดตาม เฝ้าระวังเรื่องการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแล้วสิ่งสำคัญสิ่งแรก ที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้น คือ ความตระหนักรู้ถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากการทุจริต สร้างให้เกิด ความตื่นตัวต่อการปราบปรามการทุจริต การไม่ทนต่อการทุจริตให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เมื่อประชาชนในประเทศมีความตื่นตัวที่ว่า “ไม่ทนต่อการทุจริต” แล้ว จะทำให้เกิดกระแสการต่อต้านต่อการกระทำทุจริต และคนที่ทำทุจริตจะเกิด ความละอายไม่กล้าที่จะทำทุจริตต่อไป เช่น หากพบเห็นว่า มีการทุจริตเกิดขึ้น อาจมีการบันทึกเหตุการณ์หรือลักษณะการกระทำ แล้วแจ้งข้อมูลเหล่านั้นไปยังหน่วยงาน หรือสื่อมวลชนเพื่อร่วมกันตรวจสอบการกระทำที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันเป็นสังคม สมัยใหม่ และกำลังเดินหน้าประเทศไทยก้าวสู่ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แต่การจะเป็น ๔.๐ ให้สมบูรณ์แบบได้นั้น ปัญหาการทุจริตจะต้องลดน้อยลงไปด้วย เมื่อประชาชน มีความตื่นตัวต่อการที่ไม่ทนต่อการทุจริตแล้ว ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ตัวอย่าง ที่จะนำมากล่าวถึงต่อไปนี้เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ แสดงให้เห็นถึงความไม่ทน ต่อการทุจริตที่ประชาชนได้ลุกขึ้นมาต่อสู้ ต่อต้านต่อนักการเมืองที่ทำทุจริต จนในที่สุด นักการเมืองเหล่านั้นหมดอำนาจทางการเมืองและได้รับบทลงโทษทั้งทางสังคม และทางกฎหมาย ดังนี้

๑) ประเทศเกาหลีใต้ เกาหลีใต้ถือเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ ในด้านของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ก็ยังคงมีปัญหาการทุจริตเกิดขึ้น อยู่บ้าง เช่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีข่าวกรณีของประธานาธิบดีถูกปลดออกจากตำแหน่ง เพราะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง โดยการถูกกล่าวหาว่า ให้เพื่อนสนิทของครอบครัวเข้ามาแทรกแซงการบริหารประเทศ รวมถึงใช้ความสัมพันธ์ ที่ใกล้ชิดกับประธานาธิบดีแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ผลที่เกิดขึ้นคือถูกดำเนินคดีและตั้งข้อหา ว่าพัวพันการทุจริตและใช้อำนาจหน้าที่ ในทางมิชอบเพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง กรณีที่เกิดขึ้นนี้ประชาชนเกาหลีใต้ได้มีการ รวมตัวกันประท้วงกว่าพันคนเรียกร้องให้ ประธานาธิบดีคนดังกล่าวลาออกจากตำแหน่ง หลังมีเหตุอื้อฉาวทางการเมือง

ที่มา : <http://www.bbc.com/thai/international-๓๙๒๒๗๔๔๑>
กรณีการขับไล่ประธานาธิบดี ปัก กึน-เฮ
จากกรณีเรียกรับผลประโยชน์

อีกหนึ่งกรณีตัวอย่างการต่อต้านการกระทำที่ไม่ถูกต้อง คือ การที่นักศึกษา

ที่มา : <https://teen.mthai.com/education/๑๙๙๐๓.html>
กรณีการประท้วงของนักศึกษาเกาหลีใต้
เข้าถึงเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๐๑๖

คนหนึ่งได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยทั้งที่ผลคะแนนที่เรียนมานั้นไม่ได้สูง และการที่คุณสมบัติของนักศึกษาดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่ตรงกับการคัดเลือกโควตานักกีฬาที่กำหนดไว้ว่าจะต้องผ่านการแข่งขันประเภทเดี่ยว แต่นักศึกษาดังกล่าวผ่านการแข่งขันประเภททีม เท่ากับว่าคุณสมบัติไม่ถูกต้อง แต่ได้รับเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยดังกล่าว

การกระทำเช่นนี้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของการนำไปสู่การประท้วง ต่อต้านจากนักศึกษาและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยดังกล่าว ซึ่งทางมหาวิทยาลัยก็ไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนแก่กลุ่มผู้ประท้วงได้ จนในที่สุดเป็นผลให้ประธานมหาวิทยาลัยต้องลาออกจากตำแหน่ง

๒) ประเทศบราซิล ปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประชาชนในประเทศบราซิล ได้มีการชุมนุมประท้วงการทุจริตที่เกิดขึ้น เป็นการแสดงออกถึงความไม่พอใจต่อวัฒนธรรม การโกงของระบบราชการของประเทศ โดยมีประชาชนจำนวนหลายหมื่นคน เข้าร่วมการชุมนุมในครั้งนี้ และมีการแสดงภาพหนู เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการประณามต่อนักการเมืองที่ทุจริตการประท้วงดังกล่าว ยังถือว่ามิขนาดเล็กว่าครั้งก่อน เพราะที่ผ่านมาได้มีการทุจริตเกิดขึ้นและมีการประท้วงจนในที่สุด ประธานาธิบดีได้ ถูกปลดจากตำแหน่ง เนื่องจากการกระทำที่ละเมิดต่อกฎระเบียบเรื่องงบประมาณ

ที่มา : <https://www.dailynews.co.th/foreign/๕๕๐๐๓๔>
กรณีการชุมนุมขับไล่ประธานาธิบดีดิลมา รุสเซฟที่
จากช็อกล่าวหาทุจริต

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวของประชาชนที่ออกมาต่อต้านการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตในระดับหน่วยเล็กๆ หรือระดับประเทศ เป็นการแสดงออกซึ่งการไม่ทนต่อการทุจริต การไม่ทนต่อการทุจริตสามารถแสดงออกมาได้หลายระดับตั้งแต่การเห็นคนที่ทำทุจริตแล้วตนเองรู้สึกไม่พอใจ มีการส่งเรื่องตรวจสอบร้องเรียน และในที่สุดคือการชุมนุมประท้วงตามตัวอย่างที่ได้นำมาแสดงให้เห็นข้างต้น

ตราใบใดที่สามารถสร้างให้สังคมไม่ทนต่อการทุจริตได้ เมื่อนั้นปัญหาการทุจริตก็จะลดน้อยลง แต่หากจะให้เกิดผลดียิ่งขึ้นจะต้องสร้างให้เกิดความละอายต่อการทุจริตและไม่กล้าที่จะทำทุจริต โดยนำเอาหลักธรรมทางศาสนามาเป็นเครื่องมือในการสั่งสอน อบรม ในขณะเดียวกันหากมีการทุจริตเกิดขึ้นกระบวนการแสดงออกในการไม่ทนต่อการทุจริตจะต้องเกิดขึ้น และมีการเปิดเผยชื่อบุคคลที่ทุจริตให้กับสาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง เมื่อสังคมมีทั้งกระบวนการในการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตที่ดี รวมถึงการสร้างให้สังคมเป็นสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มีความละอายต่อการทำทุจริตแล้ว ปัญหาการทุจริตจะลดน้อยลง ประชาชาติจะสามารถพัฒนาได้มากขึ้น

สำหรับระดับการทุจริตที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นในระดับใดล้วนส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติทั้งสิ้น บางครั้งการทุจริตเพียงชนิดเดียวอาจนำไปสู่การทุจริตอย่างอื่นที่มากกว่าเดิมได้ การมีวัฒนธรรม ค่านิยม หรือความเชื่อที่ไม่ถูกต้องก็ส่งผลให้เกิดการทุจริตได้เช่นกัน เช่น การมอบเงินอุดหนุนแก่สถานศึกษาเพื่อให้บุตรของตนได้เข้าศึกษาในสถานที่แห่งนั้น หากพิจารณาแล้วอาจพบว่าเป็นการช่วยเหลือสถานศึกษาเพื่อที่สถานศึกษาแห่งนั้นนำเงินที่ได้ไปพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนของทางสถานศึกษาต่อไป แต่การกระทำดังกล่าวนี้ไม่ถูกต้อง เป็นการปลุกฝังสิ่งที่ไม่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม หากกระทำเช่นนี้ต่อไปและมองว่าเป็นเรื่องปกติที่ทุกคนทำกัน ไม่มีความผิดแต่อย่างใด จนทำให้แบบแผนหรือพฤติกรรมทางสังคมที่ดีถูกกลืนหายไปกับการกระทำที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ ตัวอย่างการมอบเงินอุดหนุนแก่สถานศึกษายังคงเกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงซึ่งหลายคนอยากให้บุตรของตนเข้าศึกษาในสถานที่แห่งนั้น แต่ด้วยข้อจำกัดที่ไม่สามารถรับนักเรียน นักศึกษาได้ทั้งหมด จึงทำให้ผู้ปกครองบางคนต้องให้เงินกับสถานศึกษา เพื่อให้บุตรของตนเองได้เข้าเรียน เป็นต้น

๒.๕ ช่องทางและวิธีการร้องเรียนการทุจริต

หากพบเห็นการทุจริต สามารถร้องเรียนมายังสำนักงาน ป.ป.ช. ได้โดยมีวิธีการดังนี้

๑) ทำเป็นหนังสือ “เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.” ส่งไปที่สำนักงาน ป.ป.ช. เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือตู้ ปณ. ๑๐๐ ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดใกล้บ้านของท่าน

๒) กล่าวหาด้วยวาจาโดยตรงต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการบันทึกค่ากล่าวหาไว้เป็นพยานหลักฐาน

๓) ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ - ๔๙ หรือสายด่วน ป.ป.ช. โทร. ๑๒๐๕

๔) ทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th หัวข้อ “ร้องเรียน” โดยในค่ากล่าวหา ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ชื่อ - สกุล ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหา

(๒) ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง สังกัด ของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) ระบุข้อกล่าวหาการกระทำความผิด

(๔) บรรยายการกระทำความผิดอย่างละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

- หากเป็นการกระทำความผิดต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จะต้องระบุว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อใด มีขั้นตอนหรือรายละเอียดการกระทำความผิดอย่างไร มีพยานบุคคลรู้เห็นเหตุการณ์หรือไม่ มีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ (ถ้าไม่สามารถนำมาได้ให้ระบุว่าใครเป็นผู้เก็บรักษา) และในเรื่องนี้ได้ร้องเรียนต่อหน่วยงานใดบ้าง เมื่อใด และผลเป็นประการใด

- หากเป็นการกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ จะต้องระบุว่า ฐานะเดิมของผู้ถูกกล่าวหาและภรรยาหรือสามี รวมทั้งบิดามารดาของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างไร ผู้ถูกกล่าวหาและภรรยาหรือสามี มีอาชีพอื่นๆหรือไม่ ถ้ามีอาชีพอื่นแล้วมีรายได้มากน้อยเพียงใด และทรัพย์สินที่จะแสดงให้เห็นว่า ร่ำรวยผิดปกติมีอะไรบ้าง เช่น

- บ้าน มีจำนวนกี่หลัง ตั้งอยู่ที่ใด (เลขที่บ้าน ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ชื่อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด

- ที่ดิน มีจำนวนกี่แปลง ตั้งอยู่ที่ใด (ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ชื่อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด

- รถยนต์ มีจำนวนกี่คัน ยี่ห้อ รุ่น สี หมายเลขทะเบียนรถ ชื่อเมื่อใด จากใคร และราคาขณะซื้อเท่าใด

- มีเงินฝากที่ธนาคารใด สาขาใด

รวมทั้งทรัพย์สินอื่นๆ

สำคัญที่สุด คือ ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ - สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหาที่สามารถติดต่อได้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับ เพื่อยืนยันการกล่าวหา ร้องเรียน ขอทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ชัดเจน จนสามารถดำเนินการต่อไปได้ และรายงานผลให้ผู้กล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับที่สุด ถ้าไม่ต้องการให้มีการเปิดเผยชื่อ ก็ให้บอกด้วยว่าให้ปกปิดชื่อ - ที่อยู่ไว้เป็นความลับ ตอนทำคำสั่งไต่สวนจะได้ระบุไว้ตามความประสงค์

กรณีการร้องเรียนโดยไม่แจ้งชื่อ - สกุลจริง ถือว่าเป็น “บัตรสนเท่ห์” จะต้องระบุพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะได้รับไว้พิจารณา

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งกลับไปให้ผู้กล่าวหาทราบว่ามีเรื่องไว้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่หากประสงค์จะติดตามเรื่องร้องเรียน ก็สามารถติดตามได้ดังนี้

๑) ติดต่อด้วยตนเองที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

๒) ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ - ๔๙ หรือสายด่วน ป.ป.ช. โทร. ๑๒๐๕

๓) ทางเว็บไซต์ www.nacc.go.th หัวข้อ “ติดตามเรื่องร้องเรียน”
ทั้งนี้ โปรดจำเลขรับเรื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. /วัน เดือน ปี ที่ยื่นเรื่อง / ชื่อ - สกุล เรื่อง ของผู้ถูกกล่าวหา

นอกจากนี้ ยังสามารถร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่างๆ ได้ ดังนี้

๑) ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สายด่วนทำเนียบรัฐบาล โทร.๑๑๑๑ บริการรับแจ้งเรื่องร้องทุกข์ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง หรือรับร้องเรียนผ่านทาง โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๑๒๗๑ - ๘๔

๒) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐๐

๓) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) สายด่วน โทร. ๑๒๐๖

๔) ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย สายด่วน โทร. ๑๕๖๗ หรือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด

๕) คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ในแต่ละจังหวัด

๖) แจ้งความ ร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ณ สถานีตำรวจในเขตอำนาจสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป

๒.๖ มาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน และการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี

๑) มาตรการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน สำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑)

- ผู้ที่มีสิทธิร้องขอให้คุ้มครองช่วยเหลือ สำหรับผู้ที่มีสิทธิร้องขอให้คุ้มครองช่วยเหลือ ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- การคุ้มครองช่วยเหลือพยาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือ โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับ รวมถึงมีอำนาจกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือและมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยดำเนินการตามที่จำเป็นได้ โดยการดำเนินการคุ้มครองช่วยเหลือต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ที่มีสิทธิร้องขอให้คุ้มครองช่วยเหลือ หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควร ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาดังกล่าว

๒) การกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี สำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดให้มีมาตรการการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๕ กล่าวคือ บุคคล ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าพนักงาน

ของรัฐ หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าพนักงานของรัฐรายอื่น หรือผู้ถูกกล่าวหารายอื่นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร จะกันผู้นั้นไว้เป็นพยาน โดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

- การกันตนเองไว้เป็นพยานในคดี เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้กันบุคคลไว้เป็นพยานแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินการทางวินัยกับบุคคลซึ่งถูกกันไว้เป็นพยานนั้น และบุคคลนั้นอาจได้รับความช่วยเหลือได้ตามสมควร จนคดีถึงที่สุด เว้นแต่ บุคคลนั้นฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน การคุ้มครองพยาน ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งตำแหน่งของพยานที่ดำรงอยู่และการเลื่อนชั้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สมควรได้รับการคุ้มครองเมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และสภาพของการกระทำผิดแล้ว หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน

๓) กฎ ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษ และการให้ความคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน ต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ อันเป็นประโยชน์และเป็นผลดียิ่งต่อทางราชการ ให้ถือว่าผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งได้รับความคุ้มครองพยานและอาจได้รับบำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษตามกฎหมาย ก.พ. นี้

ข้อมูลหรือถ้อยคำตามวรรคหนึ่งจะถือว่าเป็นประโยชน์ และเป็นผลดียิ่งต่อทางราชการต่อเมื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำเนินการทางวินัยได้ หรือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลงโทษทางวินัยแก่ผู้กระทำความผิดได้ และมีผลทำให้สามารถประหยัดงบประมาณแผ่นดินเป็นอย่างมากหรือมีผลทำให้สามารถรักษาไว้ซึ่งระบบบริหารราชการที่ดีโดยรวมได้

ในกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัยนั้นเสียเอง หรืออาจจะถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดวินัยนั้นด้วย ไม่ให้ได้รับบำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษตามข้อนี้

ข้อ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญที่อาจจะถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดวินัย กับข้าราชการอื่น ถ้าได้ให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชา

หรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยที่ได้กระทำมาต่อบุคคลหรือคณะบุคคล ที่มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ และข้อมูลหรือถ้อยคำนั้นเป็นปัจจัยสำคัญ จนเป็นเหตุให้มีการสอบสวนทางวินัย แก่ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการกระทำผิด อาจได้รับการกั้นเป็นพยาน การลดโทษ หรือการให้ความคุ้มครองพยานตามกฎหมาย ก.พ. นี้

ข้อ ๕ การให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำตามข้อ ๓ หรือข้อ ๔ ที่จะได้รับประโยชน์ตามกฎหมาย ก.พ. นี้ จะต้องเป็นความเชื่อโดยสุจริตว่ามีการกระทำผิด วินัยหรือเป็นไปตามที่ตนเองเชื่อว่าเป็นความจริง และไม่มีการกลั้ถ้อยคำนั้นในภายหลัง การให้ข้อมูลหรือถ้อยคำตามวรรคหนึ่ง ไม่ถือเป็นการเปิดเผย ความลับของทางราชการและไม่เป็นการกระทำการข่มขู่ผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นที่ได้รับข้อมูลมีหน้าที่ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๗ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นและผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้งมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองพยาน ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เปิดเผยชื่อหรือข้อมูลใดๆ ที่จะทำให้ทราบว่า ผู้ใดเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำ

(๒) ไม่ใช้อำนาจไม่ว่าในทางใดหรือกระทำการอื่นใด อันเป็นการกลั่นแกล้งหรือไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจมีผลทำให้กระทบสิทธิหรือหน้าที่ ของผู้นั้นในทางเสียหาย

(๓) ให้ความคุ้มครองมิให้ผู้นั้นถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกข่มขู่เพราะเหตุที่มีการให้ข้อมูลหรือถ้อยคำ

(๔) ประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อเป็นทนาย แก่ต่างคดีให้ถ้าผู้นั้นถูกฟ้องเป็นคดีต่อศาล

ในกรณีที่พยานผู้ไต่ร้องขอเป็นหนังสือ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้งจะพิจารณาย้ายผู้นั้น หรือพิจารณาดำเนินการอื่นใดที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อให้ผู้นั้นได้รับความคุ้มครอง โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบ จากผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นและไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการตามที่ กฎหมายบัญญัติไว้ก็ได้

ข้อ ๘ พยานผู้ใดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ยังไม่ได้ให้การคุ้มครองตามข้อ ๗ หรือการให้การคุ้มครองดังกล่าวยังไม่เพียงพอ อาจยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ข้อ ๙ เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งได้รับคำร้องตาม ข้อ ๘ แล้ว หากมีมูลน่าเชื่อว่าเป็นไปตามที่พยานกล่าวอ้าง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้งดำเนินการให้ความคุ้มครองพยานในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้

ข้อ ๑๐ พยานผู้ใดเห็นว่าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ยังไม่ได้ให้การคุ้มครองตามหมวดนี้ หรือการให้การคุ้มครองดังกล่าวยังไม่เพียงพอ อาจยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อสำนักงาน ก.พ. ได้

ข้อ ๑๑ เมื่อสำนักงาน ก.พ. ได้รับคำร้องตามข้อ ๑๐ แล้ว หากมีมูลน่าเชื่อว่าเป็นไปตามที่พยานกล่าวอ้าง ให้สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการให้มีการย้ายหรือโอน หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควรเพื่อให้ผู้นั้นได้รับความคุ้มครอง โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบจากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งก่อน หรือไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งไม่ดำเนินการตามที่ สำนักงาน ก.พ. กำหนด ตามวรรคหนึ่ง หรือในกรณีที่เห็นสมควร ให้สำนักงาน ก.พ. เสนอ ก.พ. เพื่อพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๙ ต่อไป

ข้อ ๑๒ การให้ความคุ้มครองพยานตามหมวดนี้ให้พิจารณาดำเนินการในโอกาสแรก ที่สามารถกระทำได้ และให้เริ่มตั้งแต่มีการให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำตาม ข้อ ๓ หรือ ข้อ ๔ แล้วแต่กรณี จนกว่าจะมีการสั่งยุติเรื่อง หรือการดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายนี้แก่ผู้เป็นต้นเหตุเสร็จสิ้น

ข้อ ๑๓ ก่อนมีการแจ้งเรื่องกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัย ถ้าผู้ให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำตาม ข้อ ๔ ไม่ใช่ผู้เป็นต้นเหตุ แห่งการกระทำผิดวินัยในเรื่องนั้น และเป็นกรณีที่ไม่อาจแสวงหาข้อมูล หรือพยานหลักฐานอื่นใดเพื่อดำเนินการทางวินัยแก่ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการกระทำผิดวินัยในเรื่องนั้นได้ นอกจากจะได้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานจากผู้นั้น ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้งอาจกันผู้นั้นเป็นพยานได้

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ผู้ที่ถูกกันเป็นพยานตาม ข้อ ๑๓ ไม่มา ให้ถ้อยคำต่อบุคคลหรือคณะบุคคลผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตาม

กฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือมาแต่ไม่ให้ล้อยค่าหรือให้ล้อยค่าแต่ไม่เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินการ หรือให้ล้อยค่าอันเป็นเท็จหรือกลับค่าให้การ ให้การกัน ผู้นั้นไว้เป็นพยานเป็นอันสิ้นสุดลง

ข้อ ๑๕ ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง แจ้งเรื่องการกันข้าราชการพลเรือนสามัญตาม ข้อ ๑๓ ไว้เป็นพยาน หรือการสิ้นสุด การกันเป็นพยานตาม ข้อ ๑๔ ให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการและข้าราชการผู้นั้นทราบ

ข้อ ๑๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญให้ข้อมูลหรือให้ล้อยค่า ตาม ข้อ ๔ ผู้ใดได้ให้ข้อมูลหรือให้ล้อยค่าที่สำคัญจนเป็นเหตุให้ลงโทษทางวินัย แก่ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการกระทำผิดได้ และผู้นั้นต้องถูกลงโทษทางวินัยเพราะเหตุ ที่ได้ร่วมกระทำผิดวินัยนั้นด้วย ถ้าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งพิจารณาเห็นว่า ผู้นั้นมิได้เป็นต้นเหตุแห่งการทำความผิดวินัยนั้น หรือได้ร่วมทำความผิดวินัย ไปเพราะตกอยู่ในอำนาจบังคับ หรือกระทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้ง อาจพิจารณาลดโทษให้ผู้นั้นต่ำกว่าโทษที่ควรได้รับจริงได้ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่ต่ำกว่าการลดโทษที่อาจกระทำได้ตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๑๗ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งอาจพิจารณาให้ บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ให้ข้อมูลหรือล้อยค่าตาม ข้อ ๓ ได้ดังนี้

(๑) ให้ถือว่า การให้ข้อมูลหรือให้ล้อยค่านั้น เป็นข้อควรพิจารณาอื่นตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือนที่ผู้บังคับบัญชาต้องนำ ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน

(๒) เครื่องหมายที่เห็นสมควรเพื่อเป็นเครื่อง เชิดชูเกียรติ

(๓) รางวัล

(๔) คำชมเชยเป็นหนังสือ

ข้อ ๑๘ ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งพิจารณาให้ บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษตามข้อ ๑๗ แก่ผู้ให้ข้อมูลหรือให้ล้อยค่าตาม ข้อ ๓ ตามระดับความมากน้อยของประโยชน์และผลดียิ่งต่อทางราชการ ที่ได้รับ จากการให้ข้อมูลหรือล้อยค่านั้น

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: กรมสรรพากร.
- ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันโลก ปี ๒๕๕๙ คະແນນໄທຍຽວຈາກ ๓๘ เป็น ๓๕ อันดับตกจาก ๗๖ เป็น ๑๐๑ จาก ๑๗๖ ประเทศ. (๒๕๖๐). สืบค้นเมื่อ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐, จาก <http://thaipublica.org/๒๐๑๗/๐๑/corruption-perceptions-index-๒๐๑๖-thailand/>
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. สืบค้นเมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐, จาก https://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=๓๖
- สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ. (๒๕๕๙). โครงการส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการลงโทษทางสังคม. ทู่นสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์ Social Sanction. วารสารสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ปีที่ ๔๖ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๕๙. หน้า ๖๕
- เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ. (๒๕๕๓). โครงการประเมินด้านสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการฝ่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๘). เปิดแฟ้ม ๑๐ คดีทุจริต บทเรียนราคาแพงของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (ม.ป.ป.) คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์.

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๐). คู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.).

หอการค้าไทยเผยดัชนีคอร์รัปชัน มิ.ย. ปรับตัวลด. สืบค้นเมื่อ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐,
จาก <http://www.thairath.co.th/content/๖๖๑๙๙๒>

Radcliffe-Brown, A.R. (๑๙๕๒). Structure and function in primitive society.
Illinois: The free Press.

๓. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๒

ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๑	สินบน	วิดีโอ	กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการให้สินบน	๓.๕๙ นาที	พิพิธภัณฑสถานโขนสำนักงานป.ป.ช.	
๒	นิมนต์ยิ้มแด่คนดีไม่คอร์รัปชัน ตอน แอ่งที่ตอน รับไม่ได้ ตอน ทำบุญบูรณะวัด ตอน แป๊ะเจ็ย ตอน ส่งเสริมลูกน้อง	วิดีโอ	ตอนแอ่งที่ เป็นการแอ่งที่จอตเรือโดยมีคนติดสินบนเจ้าหน้าที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ นั้นไม่ยอมรับสินบน และจับตัวคนที่จะให้สินบนไปลงโทษ ตอนรับไม่ได้ เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสินค้า แต่เจ้าของสินค้าไม่ให้ตรวจและจะมอบสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ซึ่งเจ้าหน้าที่คนนั้นไม่ยอมรับของดังกล่าว ตอนทำบุญบูรณะวัด วัดมีสภาพเสื่อมโทรมซึ่งมีคนมาช่วยเหลือบริจาคเงิน แต่ต้องให้พระที่วัดพูดจาหว่านล้อมให้ชาวบ้านขายที่ดินให้ตนเอง	๗.๒๘ นาที	สนง.ป.ป.ช.	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
			ตอนแป๊ะเจี๊ยะ พ่อต้องการให้ลูกเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง จึงจะจ่ายเงินให้กับทางโรงเรียน แต่ลูกไม่ยอมและยืนยันว่าจะสอบเข้าด้วยตัวเอง <u>ตอนส่งเสริมลูกน้อง</u> เจ้านายอยากให้ลูกน้องเป็นทหาร จึงเอาของไปติดสินบนสุดท้ายจึงถูกจำคุก			
๓	คำโกง	วิดีโอ	กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับความเสียหายที่ประเทศไทยได้รับจากปัญหาการทุจริต	๑.๔๗ นาที	พิพิธภัณฑสถานโขนสำนักงานป.ป.ช.	
๔	เชื่อหรือไม่	วิดีโอ	กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องทุจริต	๒.๑๙ นาที	พิพิธภัณฑสถานโขนสำนักงานป.ป.ช.	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๕	กลไกฮั่วประมวล	วิดีโอ	กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับกลไกการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ	๒.๔๔ นาที	พิพิธภัณฑ์ด้านโง่งสำนักงานป.ป.ช.	
๖	ทุ จ ริ ต เ ชิง โย บาย	วิดีโอ	กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการทุจริตเชิงนโยบาย	๓.๐๐ นาที	พิพิธภัณฑ์ด้านโง่งสำนักงานป.ป.ช.	

ตัวอย่างกรณีศึกษา

กรณีศึกษา : การต่อสู้กับปัญหาการคอร์รัปชันของฮ่องกง

ฮ่องกงได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติว่าประสบความสำเร็จในการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างมาก ในปัจจุบันได้มีคณะกรรมการอิสระต่อต้านคอร์รัปชัน (Independent Commission Against Corruption) ที่ได้รับความเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ มีการบริหารรัฐกิจที่สะอาดและโปร่งใส และมีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่สามารถแข่งขันได้และมีประสิทธิภาพ โดยฮ่องกงได้ใช้แนวทางดำเนินการ ๓ ประการหลัก ได้แก่ การปฏิบัติหรือการบังคับใช้กฎหมาย การป้องกัน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งได้พัฒนามามากกว่า ๓๐ ปี

ในช่วงปี ๑๙๕๐ และ ๑๙๖๐ (พ.ศ. ๒๔๙๓ และ พ.ศ. ๒๕๐๓) ปัญหาการคอร์รัปชันได้เพิ่มพูนขึ้นจากการที่ผู้อพยพจากจีนแผ่นดินใหญ่หลังไหลเข้าสู่เกาะฮ่องกง ทำให้การบริการสาธารณะและระบบระเบียบต่างๆ ไม่อาจสนองรับได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การตัดสินใจบนเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้รับบริการก่อนจึงเป็นเรื่องปกติ และคอร์รัปชันได้กลายเป็นโรคระบาดที่อยู่ในวิถีชีวิตประจำวัน การจ่ายค่า “น้ำร้อนน้ำชา” เพื่อให้ได้รับบริการ ถือเป็น “ธรรมเนียมปฏิบัติ” ไม่ใช่เป็นการตัดสินใจบนแต่อย่างใด

การเก็บและแจกจ่ายส่วยกลายเป็นส่วนหนึ่งของกรมตำรวจ มีคำกล่าวที่ว่า ถ้าได้เข้าไปเป็นตำรวจก็จะเห็นเงินอยู่ในลิ้นชักโต๊ะทำงานแล้ว ซึ่งเรื่องนี้กระทบกับการบริการสาธารณสุขในทุกรูปแบบ นับตั้งแต่คนขับรถพยาบาลที่เรียกเงินค่าน้ำร้อนน้ำชาในการพาคนไข้ไปโรงพยาบาล พนักงานดับเพลิงต่อรองค่าตอบแทนที่จะได้รับก่อนฉีดน้ำดับไฟ ร้านอาหารที่ไม่จ่ายเงินสินบนก็ต้องรอคิวต่อใบอนุญาตอย่างไม่รู้อนาคตที่ก็ไม่ปลอดภัยได้รับใบรับรองได้ถ้าเข้าทางหลังบ้าน

โดยข้อเท็จจริงแล้ว กฎหมายต่อต้านคอร์รัปชันได้มีการบังคับใช้มานานแล้ว ตั้งแต่ต้นปี ๑๙๙๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) และตำรวจจะต้องเป็นผู้สอบสวนกรณีต่างๆ แต่ตำรวจกลับเป็นเจ้าพ่อของการคอร์รัปชันเสียเอง เป็นแหล่งบ่มเพาะความชั่วร้ายทั้งที่เกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด การแจ้งเบาะแสเรื่องการคอร์รัปชันจะเป็นอันตราย และผู้แจ้งจะไม่ปลอดภัยในชีวิต เพราะผู้รับแจ้งเป็นคนทุจริตเสียเอง

กรณีทำให้ชาวฮ่องกงเกิดความไม่พอใจเป็นอย่างมากคือ เมื่อ Peter Fitzroy Godber นายตำรวจระดับสูงจากอังกฤษที่ถูกกล่าวหาว่าคอร์รัปชันหนีกลับประเทศอังกฤษไปได้ ทั้งๆ ที่อยู่ระหว่างการถูกสอบสวน Godber เคยเป็นข้าราชการระดับสูงประจำสถานีตำรวจในเขต Wanchai และสนามบินไคต๊าก ก่อนจะถึงอายุเกษียณ

ในปี ๑๙๗๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) Godber ได้ฉ้อโกงและโอนเงินจำนวนไม่น้อยกว่า ๔.๓ ล้านเหรียญฮ่องกง ไปเข้าบัญชีตนเองที่ต่างประเทศ และถูกหน่วยต่อต้านคอร์รัปชันสอบสวนที่มาของความร่ำรวยอันผิดปกตินี้ รวมทั้งขอให้ Godber ระบุแหล่งที่มาของเงินดังกล่าว อย่างไรก็ตาม Godber ได้จัดการให้ภรรยาออกนอกอาณาเขต และได้ใช้บัตรอนุญาตผ่านสนามบินของตนผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองและควบคุมหนังสือเดินทางไปขึ้นเครื่องบินกลับประเทศอังกฤษ การหนีออกจากฮ่องกงดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่พอใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก มีการประท้วงและประณามรัฐบาลที่ไม่สามารถจัดการกับปัญหาคอร์รัปชันได้ และเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการนำ Godber กลับมารับการพิจารณาในศาล รัฐบาลในขณะนั้นภายใต้การนำของ Sir Murray Maclehoze จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งองค์การอิสระต่อต้านคอร์รัปชัน ประกอบด้วย บุคคลที่มีสถานภาพเป็นที่ยอมรับและสามารถอุทิศเวลาให้กับการขจัดความชั่วร้ายได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้สาธารณชนมีความมั่นใจ โดยองค์การดังกล่าวจะต้องเป็นอิสระอย่างแท้จริง ไม่ขึ้นกับหน่วยงานใดของรัฐบาล และกรมตำรวจ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๗๔ ผู้ว่าราชการเกาะฮ่องกง Murray Maclehoze จึงได้จัดตั้ง ICAC หรือ Independent Commission Against Corruption ขึ้น และหลังจากนั้นอีกหนึ่งปี Godber ก็ถูกส่งตัวกลับฮ่องกงและถูกพิจารณาตัดสินลงโทษจำคุก ในเดือนกรกฎาคม ๑๙๗๗ คณะกรรมการอิสระดังกล่าวก็สามารถรายงานกับผู้ว่าราชการเกาะฮ่องกงได้ว่าไม่มีกลุ่มนอกกฎหมายของผู้ที่คอร์รัปชันใหญ่ๆ อยู่ในราชการอีกต่อไปแล้ว อย่างไรก็ตาม สองสามเดือนหลังจากนั้น ในเดือนพฤศจิกายน ๑๙๗๗ ตำรวจนอกเครื่องแบบกลุ่มหนึ่งก็ได้บุกเข้าไปประทุษร้ายยังสำนักงานใหญ่ของ ICAC เรียกร้องการอภัยโทษ ดังนั้นเพื่อลดความตึงเครียดจึงได้มีการอภัยโทษให้ผู้ที่ทำให้ความผิด ก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๑๙๗๗ ยกเว้นกรณีที่เป็นเรื่องประพดติมิชอบร้ายแรง

จากกรณีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รัฐบาลได้กวาดล้างการคอร์รัปชันครั้งใหญ่ และสร้างความน่าเชื่อถือให้กลับคืนสู่กรมตำรวจด้วยการสร้างมาตรการจูงใจต่างๆ รวมทั้งการสร้างตำรวจรุ่นใหม่เมื่อสะอาด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ICAC ยังคงเป็นหน่วยงานอิสระ มีอำนาจในการแต่งตั้ง บริหารและปลดเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน เมื่อมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของ ICAC เรื่องคอร์รัปชันหรือกรณีที่เกี่ยวข้องอื่นใด เจ้าหน้าที่เหล่านี้จะถูกสอบสวนโดยหน่วยงานพิเศษในสังกัดของ ICAC ซึ่งปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของเลขานุการคณะกรรมการทบทวนความยุติธรรม และการปฏิบัติงาน โดยคณะกรรมการดังกล่าว แต่งตั้งโดยผู้บริหารสูงสุดของ ICAC

ในส่วนของ ICAC นั้น มีเลขาธิการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive) และขึ้นตรงต่อผู้บริหารคนดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว ICAC จะรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภาผู้บริหาร (Executive Council) อย่างสม่ำเสมอและจะต้องจัดทำรายงานอย่างเป็นทางการต่อสภากฎหมาย (Legislative Council) นอกจากนี้ มาตรา ๕๗ ของกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) ซึ่งเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของฮ่องกงยังระบุบทบาทของ ICAC ในฐานะที่เป็นองค์กรอิสระขึ้นตรงต่อหัวหน้าฝ่ายบริหาร (Chief Executive) โดยเลขาธิการ (Commissioner) คนแรกของ ICAC คือ Sir Jack Cater ซึ่งต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็น Chief Secretary เลขาธิการคนต่อมา มีทั้งข้าราชการบำนาญและข้าราชการประจำ โดยบุคคลเหล่านี้จะได้รับการยอมรับในความซื่อสัตย์สุจริต สภาพแวดล้อมทางการเมืองของฮ่องกงในระยะต่อมาได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยประชาคมได้เรียกร้องความรับผิดชอบและความโปร่งใสมากขึ้น ต่อมาข้อกล่าวหาเรื่องการคอร์รัปชันในการเลือกตั้ง ผลประโยชน์ทับซ้อน และการช่วยเหลือพวกพ้องลดลง ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นผลงานของ ICAC มีการประชุมกรรมการ ICAC บ่อยครั้ง เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริตในโครงการใหญ่ๆ มีการกำหนดกลยุทธ์การต่อต้านคอร์รัปชันในหน่วยงานราชการ หรือการตรวจสอบกระบวนการทำงาน การประชุมหรือการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องนี้ ผลงานสำคัญของ ICAC คือการป้องกันการคอร์รัปชันในการก่อสร้างสนามบินเซก แลมก๊ก นอกจากนี้ ICAC ยังได้มีส่วนร่วมในโครงการใหญ่ๆ ที่มาจากการดำเนินร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอีกด้วย

เมื่อระบบการปกครองของฮ่องกงปรับเปลี่ยนไป หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการของภาครัฐต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองมากขึ้น หัวหน้าฝ่ายบริหาร (Chief Executive) ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาเลือกตั้ง และรัฐมนตรีต้องมีความรับผิดชอบต่อเบ็ดเสร็จทางการเมือง หัวหน้าฝ่ายบริหาร (Chief Executive) จึงได้เสนอให้ตนเองอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งทำให้เลขาธิการ (Commissioner) ไม่อยู่ภายใต้การเมืองและรัฐบาล คำร้องเรียนระยะแรกของ ICAC จะมาจากผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการคอร์รัปชัน และ ICAC ได้มีการดำเนินการคุ้มครองพยานและผู้ร้องเรียน รวมทั้งมีอำนาจที่จะรับฟังข้อร้องเรียนจากผู้ไม่เปิดเผยตนเอง และจะทำการสอบสวนข้อร้องเรียนทุกเรื่องและไม่สามารถยกเลิกการสอบสวนได้กลางคัน ยกเว้นเมื่อไม่มีมูลหรือไม่อาจติดตามต่อไปหรืออยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของหน่วยงาน แนวทางดังกล่าวนำไปสู่ความสำเร็จของการปราบปรามคอร์รัปชันของ ICAC

ในระยะแรก การร้องเรียนถึง ๒ ใน ๓ จะไม่ระบุชื่อ ต่อมาการไม่ระบุชื่อผู้ร้องเรียนจะเหลือเพียงหนึ่งในสาม แสดงถึงความเชื่อมั่นที่เพิ่มมากขึ้นและการร้องเรียนจะเปลี่ยนจากร้องเรียนภาครัฐไปเป็นการร้องเรียนภาคเอกชนมากขึ้น ปัจจุบัน ICAC มุ่งแก้ปัญหาการคอร์รัปชันในภาคเอกชนและเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน

แนวโน้มของการคอร์รัปชันเปลี่ยนไป การให้การศึกษาหรือการให้ความรู้แก่ประชาชนก็เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมจะกระตุ้นให้มีการรายงานคอร์รัปชันในภาครัฐ แต่การรณรงค์ในปัจจุบันเน้นจริยธรรมทางธุรกิจ และการแก้ปัญหาคอร์รัปชันของภาคธุรกิจ

อย่างไรก็ตาม ICAC มิได้มีอำนาจสูงสุด แต่มุ่งเน้นในเรื่องการสืบสวน ส่วนอำนาจในการตัดสินลงโทษจะอยู่ที่กระทรวงยุติธรรม คณะกรรมการของ ICAC จะมีองค์การให้คำปรึกษาหารืออยู่ ๕ คณะ ที่ให้คำปรึกษาเรื่องนโยบายในภาพรวม และการทำงานของหน่วยงานหลักทั้ง ๓ ในด้านปฏิบัติการ (Operation) ป้องกัน (Prevention) และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Relations) คณะกรรมการทบทวนการปฏิบัติงาน (Operations Review Committee) ทำหน้าที่กำกับดูแลการสอบสวนของ ICAC และการยุติการสอบสวนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกรรมการชุดนี้ทุกครั้ง นอกจากนี้กรรมการยังได้รับรายงานความก้าวหน้าและกำกับดูแลการสอบสวน รวมทั้งกรณีที่อยู่ในการพิจารณาของศาลด้วย

การต่อต้านคอร์รัปชันต้องมีการสนับสนุนทางทรัพยากร และความจริงจังจากฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหาร ฮ่องกงต้องยอมแลกการให้อภัยโทษแก่ผู้เคยกระทำผิดเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของความโปร่งใส นอกจากนี้แล้วระบบกฎหมายจะต้องเอื้อต่อการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ หากไม่มีการดำเนินคดีที่เข้มแข็งและดุลอำนาจที่เหมาะสมในศาลแล้ว การสืบสวนของ ICAC ก็จะไม่สัมฤทธิ์ ICAC ได้รับการก่อตั้งขึ้นเพื่อสร้างและรักษาความเป็นธรรม รวมทั้งเพื่อปกป้องการใช้อำนาจโดยมิชอบและเบียดบังผลประโยชน์สาธารณะ ผลงานของ ICAC สะท้อนถึงคุณค่าของความโปร่งใส กระบวนการทำงานที่เหมาะสม และการดำเนินการที่ยุติธรรม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นบรรทัดฐานของความยุติธรรม ความรับผิดชอบเบ็ดเสร็จของฝ่ายบริหาร ซึ่งจะเป็นหมุดตอกย้ำความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (แปลและเรียบเรียงจากบทความเรื่อง Hong Kong's Fight Against Corruption Has Lesson for others โดย Anna Wu ลงพิมพ์ใน Hong Kong Journal : The Quarterly Online Journal about Issues Related to Hong Kong and China)

สรุปกรณีความสำเร็จ : การต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันของฮ่องกง

กรณีความสำเร็จดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จในการแก้ปัญหาเรื่องคอร์รัปชันของฮ่องกงที่มาจากกรเรียกร้องของประชาชน จนทำให้ภาครัฐต้องปราบปรามคอร์รัปชัน ตั้งหน่วยงานอิสระดูแลปัญหาเรื่องคอร์รัปชันทั้งด้านปราบปราม ป้องกัน และชุมชนสัมพันธ์หรือการสร้างความรู้ความเข้าใจจากทุกภาคส่วน จนในปัจจุบันนี้ฮ่องกงติดอันดับประเทศที่มีความโปร่งใสอยู่ในลำดับต้น โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ฮ่องกงมีความโปร่งใสอยู่ในลำดับ ๑๔ (Corruption Perception Index ๒๐๑๘ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน) โดยประเทศที่อยู่ในลำดับที่ ๑ - ๓ ได้แก่ ลำดับที่ ๑ เดนมาร์ก ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชาอาณาจักรสวีเดนและสมาพันธรัฐสวิส ส่วนประเทศไทยอยู่ในลำดับ ๙๙ จากจำนวนสำรวจทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก (<https://www.transparency.org/cpi๒๐๑๘>)

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(๒๕๕๒).ชุดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน (สำหรับผู้บริหาร : ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม). นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

การทุจริตในการจัดซื้อไม้หมอนรองรางรถไฟ

ข้อเท็จจริง การรถไฟแห่งประเทศไทยได้จัดซื้อไม้หมอนรองรางรถไฟเป็นไม้เนื้อแข็งจากบริษัท A และบริษัท B แต่ปรากฏว่าในการส่งมอบบริษัท A มีไม้หมอนไม้เพียงพอ จึงตกลงให้บริษัท B เป็นผู้ส่งมอบแทนซึ่งไม้หมอนของทั้งสองบริษัทเป็นไม้เนื้ออ่อนไม่สามารถนำไปใช้งานได้ นาย ก. หัวหน้าพัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดหาไม้ควบคุมดูแลการจัดซื้อจัดจ้าง ได้ร่วมกับ นาง ข. กรรมการผู้จัดการบริษัท A และนาย ค. กรรมการผู้จัดการบริษัท B ทุจริตโดยมีการจัดซื้อด้วยวิธีแบ่งซื้อแบ่งจ้างและรายงานการตรวจรับไม้หมอนต่อผู้บังคับบัญชาว่าเป็นไม้เนื้อแข็งถูกต้องตามสัญญาต่างๆ ที่เป็นไม้เนื้ออ่อน เป็นเหตุให้การรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหาย

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑, ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๔) ประกอบมาตรา ๘๓ และการกระทำของนาง ข. และ นาย ค. เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖

ทุจริตแก้ไขราคากลางและเอกสารผลการประกวดราคา

ข้อเท็จจริง นาย ก. ตำแหน่งรองผู้จัดการใหญ่ในฐานะประธานคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา ได้เสนอผลการพิจารณาผลการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างปรับปรุง Ground Improvement For Airside Pavements ของบริษัท ทำอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ต่อกรรมการผู้จัดการใหญ่ โดยได้พิจารณาผู้เสนอราคาต่ำสุดใน Option ๑ ซึ่งเสนอราคา ๑๑,๙๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท สูงกว่าราคากลางที่บริษัทที่ปรึกษากำหนดไว้คิดเป็น ๙.๕๗ เปอร์เซ็นต์ และเห็นสมควรจัดจ้างบริษัทผู้เสนอราคารายดังกล่าว เพราะเป็นราคาที่สูงกว่าวงเงินไม่เกิน ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของราคากลาง กรรมการผู้จัดการใหญ่จึงได้สั่งการให้ นาย ก. และรองผู้จัดการใหญ่อีก ๒ คน ทำการต่อรองราคา ผลการต่อรองราคาปรากฏว่าผู้เสนอราคาได้ตัดค่าใช้จ่ายรายการเงินค่าอำนวยความสะดวกออก ๑๐๘ ล้านบาท คงเหลือราคา ๑๑,๖๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท กรรมการผู้จัดการใหญ่จึงสั่งให้เสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณา

ในระหว่างที่จัดเตรียมเอกสารเพื่อส่งไปให้กรรมการบริษัทฯ พิจารณา ได้มีการแก้ไขเอกสารบันทึกของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา โดยลบข้อความเกี่ยวกับราคากลางที่ระบุไว้ ๑๐,๘๖๐,๗๔๓,๘๘๙.๓๘ บาท แก้ไขเป็น ๑๒,๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และแก้ไขรายละเอียดในวาระการประชุมให้สอดคล้องกับ บันทึกคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาในเรื่องราคากลางให้สอดคล้องกัน โดยนาย ข. เป็นผู้ดำเนินการให้มีการแก้ไขเอกสารแล้วเสนอให้กรรมการบริษัทฯ พิจารณา และในการพิจารณาอนุมัติให้จ้างบริษัทผู้เสนอราคาต่ำสุด เมื่อมีการแก้ไข ราคากลางเป็น ๑๒,๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทำให้เข้าใจว่าราคา ๑๑,๖๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นราคาต่ำกว่าราคากลาง อันเป็นเหตุให้กรรมการบริษัทฯ พิจารณาอนุมัติบริษัทฯ ที่เสนอราคาต่ำสุดได้รับการคัดเลือก ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของนาย ก. รองผู้จัดการใหญ่ ที่มีการแก้ไขราคากลางใหม่และเป็นผู้ชี้แจงเรื่องราคากลางให้คณะกรรมการบริษัทฯ ความผิดทางวินัยและมีความผิดทางอาญฐานเป็นพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใดๆ ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่บริษัท และฐานเป็นพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ ส่วนการกระทำของนาย ข. มีมูลความผิดทางวินัย

เรียกรับเงินจากผู้ขออนุญาตประกอบการขนส่ง เพื่อช่วยเหลือให้ได้รับอนุญาต ประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถตู้ปรับอากาศ

ข้อเท็จจริง นาย ก. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ขนส่ง ๕ รักษาการหัวหน้าขนส่ง จังหวัดช. ได้ให้ความช่วยเหลือ นาย ข. ซึ่งประสงค์ที่จะนำรถตู้วิ่งรับส่งผู้โดยสาร ระหว่างอำเภอ โดยได้เรียกเงิน จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าตอบแทนในการให้ความช่วยเหลือให้ได้รับอนุญาตประกอบการและหากไม่ได้รับอนุญาตจะคืนเงินให้ทั้งหมด ทั้งนี้ นาย ก. ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนุญาตประกอบการขนส่ง นาย ข. เชื่อว่านาย ก. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบกมีอำนาจหน้าที่สามารถช่วยเหลือได้ จึงตกลงยินยอมมอบเงินสดให้จำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท และโอนเงินเข้าบัญชีอีก จำนวน ๔๔๐,๐๐๐ บาท

ต่อมา นาย ก. ได้ร่างหนังสือให้ นาย ข. เพื่อนำไปยื่นขออนุญาตประกอบการ และนำหนังสือดังกล่าวไปยื่นที่สำนักงานขนส่งจังหวัดช. เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของทางราชการ โดยมีการนำเสนอคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดช. เพื่อมีมติอนุมัติกำหนดเส้นทางโดยสารประจำทาง แต่ปรากฏว่า ผู้ได้รับอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารสาย ข - ส มีหนังสือคัดค้าน เนื่องจากจะเป็นการเดินทางทับซ้อนเส้นทาง คณะกรรมการ ฯ จึงมติให้รวบรวมข้อมูลแล้วนำเสนอที่ประชุมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการกำหนดเส้นทางสาย ข - ห ให้เป็นเส้นทางรถโดยสารประจำทาง

หลังจากนั้น เมื่อนาย ข. ทราบว่านาย ก. ไม่สามารถช่วยเหลือได้ จึงแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน นาย ก. จึงยินยอมคืนเงินทั้งหมดให้ โดยนาย ก. ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าเป็นการกู้ยืมเงินกัน แต่ไม่มีพยานหลักฐานยืนยันว่ามีการกู้ยืมเงินกันจริง

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๙๘ วรรคสอง และเป็นความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓

ที่มา ศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวย อึ้งภากรณ์ สำนักงาน ป.ป.ช.(๒๕๖๐).คดีสำคัญที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗).กรุงเทพ : ศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวย อึ้งภากรณ์ สำนักงาน ป.ป.ช.

คำฟอสอนให้ “สุจริต” เพื่อชีวิตสันติสุข

“ผู้ปฏิบัติราชการ นอกจากจะต้องรู้งานในหน้าที่อย่างทั่วถึงแล้ว ยังจำเป็นต้องรู้ตัว รู้ชื่อ ประโยชน์และไม่ใช่ว่าประโยชน์อย่างกระจ่างชัดด้วย งานราชการซึ่งเป็นงานของแผ่นดิน จึงจะดำเนินไปอย่างถูกต้อง ตรงตามเป้าหมาย และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือยังความดี ความเจริญให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืน”

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชทานพระราชโอวาทแก่ข้าราชการพลเรือนเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑

เป็นที่ทราบกันดีว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตด้วยความสุจริต พระองค์ทรงดำรงตนด้วยความสุจริต ตลอดพระชนม์ชีพ ดังเช่นครั้งหนึ่งพระองค์ทรงลงแข่งในกีฬาเรือใบ ขณะที่ทรงเรือใบออกไปจากฝั่งได้ไม่นาน ก็ทรงแล่นกลับเข้าฝั่งและตรัสกับผู้ที่คอยมาเฝ้าฯ ว่า “เรือแล่นไปโดนทุ่นเข้า” ตามกติกานั้นถือว่าพาล์ว ซึ่งพระองค์ทรงเคร่งครัดในกติกากการแข่งเรือใบอย่างมาก แม้จะไม่มีใครเห็นการพาล์วในครั้งนั้น แต่พระองค์ก็ไม่ยอมละเลยหรือปล่อยผ่านไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสุจริตและการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ปวงชนชาวไทย

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงเผยแพร่คุณธรรมดังกล่าวมาสู่พสกนิกรของพระองค์ผ่านพระราชดำรัสในโอกาสต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทรงเน้นย้ำเสมอว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง หากฝึกฝนให้เกิดในตนเอง ก็ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาคน สังคม รวมถึงประเทศชาติตามลำดับ อาทิ

“ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็กๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาดที่เจริญมั่นคง”

พระบรมราโชวาท พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก พุทธศักราช ๒๕๓๑ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๐

“ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ”

พระราชดำรัสในโอกาสที่คณะผู้อำนวยการและอาจารย์ใหญ่จากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอตุลิต “กลุ่มจิตรลดา” เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๓

“คนไม่มีความสุจริต คนไม่มีความมั่นคง ชอบแต่มีกง่าย ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒

“ความซื่อสัตย์สุจริตนั้น ขอบวิเคราะห์ศัพท์ว่า ความตรงไปตรงมา ต่อสิ่งทั้งหมดน้อยใหญ่ ส่วนงานของราชการ ส่วนงานของตนเองเป็นส่วนตัว ทั้งหมดคือ ความซื่อสัตย์สุจริต และคำว่าสุจริตนี้ ก็มาจากการท่องเที่ยวของจิตในทางที่ดีหรือคิดให้ดี คิดให้สุจริต ทั้งฉลาดด้วย ทั้งไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือการงานของตัวเอง ทั้งไม่เบียดเบียนส่วนรวมด้วยจึงจะเป็นผู้สุจริต”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชา อาจารย์และนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๕๗ ซึ่งเดินทางมาศึกษาภูมิประเทศต่างๆ ไปทางภาคใต้ ในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาบุหลัน ทักษิณราชนิเวศน์ วันอังคารที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๒

“ในการพูดจา ในการกระทำ ในการคิดเราทำในสิ่งที่เรียกว่า สุจริต หมายความว่า ทำในสิ่งที่ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่นตรงข้าม บรรเทาความเดือดร้อนต่อผู้อื่น อันนี้ก็เป็นการทำบุญอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งสูงยิ่งขึ้นไปอีก...”

พระราชดำรัสในโอกาสที่คณะชาวห้วยขวาง พญาไท เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

“การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้ นั้น เป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรม เป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทาง ด้วยความสวัสดิ คือ ปลอดภัยจนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะ ประกอบการงานเพื่อคนเพื่อส่วนรวมต่อไป ขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตย์ โดยตระหนักว่า การงาน สังคม และบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการ ย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ขาดบุคคล ผู้มีคุณธรรมความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่มิได้เลย”

พระบรมราชโองการ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๐

“ในบ้านเมืองเราทุกวันนี้ มีเสียงกล่าวกันว่า ความคิดจิตใจของคนเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่เสื่อม ความประพฤติที่เป็นความทุจริตหลายอย่าง มีทำที่ที่จะกลายเป็น สิ่งที่คนทั่วไปพากันยอมรับ และสมยอมให้กระทำกันได้เป็นธรรมดา สภาพการณ์เช่นนี้ ย่อมทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีดมัวลงไป เป็นปัญหาใหญ่ที่เหมือนกระแสดลื่น อันไหลบ่าเข้ามาท่วมทั่วไปหมด จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการช่วยกันฝืนคลื่นที่กล่าวนั้น ในการดำเนินชีวิตของเรา เราต้องข่มใจไม่กระทำสิ่งใดๆ ที่เรารู้สึกด้วยใจจริงว่าชั่ว ว่าเสื่อม เราต้องฝืน ต้องต้านความคิดและความประพฤติทุกอย่าง ที่รู้สึกว่าเป็น ขัดกับศีลธรรม เราต้องกล้าและบากบั่นที่จะกระทำสิ่งที่เราทราบว่าเป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรม ถ้าเราร่วมกันทำเช่นนี้ให้ได้จริงๆ ให้ผลของความดี บังเกิดมากขึ้นๆ ก็จะช่วยค้ำจุนส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมลงไป และจะช่วยให้ฟื้นคืน ดีขึ้นได้เป็นลำดับ”

พระราชดำรัส พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุม ยุวพุทธิกสมาคมทั่วประเทศ ครั้งที่ ๑๒ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๑๓

“ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายจงมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์ สุจริต ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพราะคุณธรรมอันนี้เป็นมาตรฐานอันสำคัญที่จะยังความเจริญ และความเป็นปึกแผ่นแก่สังคม เป็นบ่อเกิดแห่งความสามัคคีกลมเกลียว ความซื่อสัตย์ สุจริตที่ว่าเป็น หมายถึง ความสุจริตซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ที่เกี่ยวข้องมีเจตนาบริสุทธิ์ไม่เอารัดเอาเปรียบ”

พระราชดำรัสในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖

ที่มา

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).(๒๕๖๑).การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”
สร้างคนดีสู่สังคม.พิมพ์ครั้งที่ ๑.กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).(๒๕๕๙).เทิด ๙ ปกเทศ ๗๐ คุณธรรมนำประชา.พิมพ์ครั้งที่ ๓.กรุงเทพฯ :
บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

กระทรวงวัฒนธรรม.(๒๕๕๙).๙๙ พระบรมราโชวาท น้อมนำราชภัฏรุ่มเย็นเป็นสุขสานต.กรุงเทพฯ :
กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

เว็บไซต์ สำนักงาน ก.พ. : <https://www.ocsc.go.th>

แบบทดสอบ

แบบทดสอบ

- ข้อ ๑ ความไม่ทนต่อการทุจริตที่รุนแรงที่สุดใน ๔ ข้อนี้คือข้อใด
- ๑) การว่ากล่าวตักเตือน
  - ๒) การประกาศให้สาธารณชนรับรู้
  - ๓) การแจ้งเบาะแสหรือการร้องทุกข์กล่าวโทษ
  - ๔) การชุมนุมประท้วง
- ข้อ ๒ สาเหตุที่ทำให้บุคคลทนต่อการทุจริตจะเกิดขึ้นเมื่อใด
- ๑) ตนเองได้รับประโยชน์หรือให้งานสามารถดำเนินต่อไปสู่ความสำเร็จ
  - ๒) การทุจริตเป็นเรื่องไกลตัว
  - ๓) ไม่มีผลกระทบกับตนเองโดยตรง
  - ๔) ถูกทุกข้อ
- ข้อ ๓ การร้องขอคุ้มครองช่วยเหลือพยานสามารถยื่นคำร้องที่ใด
- ๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด
  - ๒) สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
  - ๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
  - ๔) ถูกทุกข้อ
- ข้อ ๔ ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษและการให้ความคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๕๓ การกันเป็นพยานจะสิ้นสุดลงเมื่อใด
- ๑) ให้ถ้อยคำที่ไม่เป็นประโยชน์
  - ๒) ลาออกจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
  - ๓) ผู้บังคับบัญชาสั่งเพิกถอนการกันเป็นพยาน
  - ๔) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งสั่งยกเลิก

ข้อ ๕ ลักษณะของความละเอียดต่อการทุจริตระดับสูงหมายถึงอย่างไร

- ๑) กลัวคนอื่นรู้ว่าทำผิด
- ๒) กลัวตนเองถูกลงโทษ
- ๓) แม้ไม่มีใครรู้ ก็ไม่กล้าที่จะทำผิด
- ๔) ผิดทุกข้อ

ข้อ ๖ ข้อใดเป็นการควบคุมทางสังคมโดยการจูงใจ

- ๑) ชมเชย
- ๒) ตีฉีนนินทา
- ๓) ประชาทัณฑ์
- ๔) ลงโทษตามกฎหมาย

ข้อ ๗ การควบคุมทางสังคมไม่ให้มีการกระทำที่ผิดควรจะทำโดยวิธีใด

- ๑) การตีฉีนนินทา
- ๒) การลงโทษตามกฎหมาย
- ๓) การให้ใบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ทำความดี
- ๔) การยกย่องชมเชย

ข้อ ๘ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นพลเมืองคือข้อใด

- ๑) การปฏิบัติตนตามหน้าที่ของตนเอง
- ๒) การปฏิบัติตามกฎหมายและมีสำนึกทางการเมือง
- ๓) การเสียภาษี
- ๔) การบริโภคสินค้าภายในประเทศ

ข้อ ๙ พื้นฐานของความเป็นพลเมืองดีคือข้อใด

- ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ๒) ความรับผิดชอบต่อคนรอบข้าง
- ๓) ความรับผิดชอบต่อคนในครอบครัว
- ๔) ความรับผิดชอบต่อสังคม

- ข้อ ๑๐ ข้อใดคือการใช้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
- ๑) การแสดงความคิดเห็นของตนเอง
  - ๒) การยอมรับเหตุผลของตนเองมากกว่าผู้อื่น
  - ๓) การยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดี
  - ๔) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

คำตอบ

- ข้อ ๑ ๔) การชุมนุมประท้วง
- ข้อ ๒ ๔) ถูกทุกข้อ
- ข้อ ๓ ๔) ถูกทุกข้อ
- ข้อ ๔ ๑) ให้ถ้อยคำที่ไม่เป็นประโยชน์
- ข้อ ๕ ๓) แม้ไม่มีใครรู้ ก็ไม่กล้าที่จะทำผิด
- ข้อ ๖ ๑) ชมเชย
- ข้อ ๗ ๒) การลงโทษทางกฎหมาย
- ข้อ ๘ ๒) การปฏิบัติตามกฎหมายและมีสำนึกทางการเมือง
- ข้อ ๙ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ข้อ ๑๐ ๓) การยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดี

(ที่มา หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลง สู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ชุดหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti - Corruption Education) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๑)

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม
วิชาที่ ๒ ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงคมนาคม

---

38 ถนนราชดำเนินนอก แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

Website : <http://anticorruption.mot.go.th>

E-mail : anticorruption@mot.go.th

Facebook : Anti-Corruption Operation Centre MOT

Tel. : 0 2283 3208 Fax : 0 2283 3480

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม
STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

“ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ
ข้อสำคัญ คือ
ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จและไม่ทุจริตเสียเอง”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ
ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ
เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

คำนำ

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม เป็นผลจาก ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มุ่งเน้นกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคม สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปกป้องความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริตขึ้น ยกร่างและจัดทำเนื้อหาหลักสูตร ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เป็นหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ขึ้น

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) นำไปปรับใช้ในการสอนของสถานศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ และประชาชน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปพิจารณาปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมายตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ โดยมีเนื้อหา ๔ ชุดวิชา ได้แก่

- ๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงคมนาคม ตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกันการทุจริต โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สร้างทัศนคติและค่านิยมต่อต้านการทุจริต ดำรงตนและปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติต่อไป

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

กระทรวงคมนาคม

มิถุนายน ๒๕๖๒

สารบัญ

วิชาที่ ๓	STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต	
	ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)	
	ของสำนักงาน ป.ป.ช.	๑
๑.	พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช	
	ทรงเป็นแบบอย่างในเรื่องของความพอเพียง	๙
๒.	STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต	๑๘
๓.	สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๓	
	STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต	๒๓
ตัวอย่างกรณีศึกษา		๒๗
-	กรณีศึกษา : อัลบั้มชีวิตที่สร้างได้	๒๙
-	ตัวอย่างโครงการ/การดำเนินงาน : พอเพียง	๓๔
-	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : แปลงคุณธรรมสู่การปฏิบัติ	๔๒
แบบทดสอบ		๔๕

วิชาที่ ๓

STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)

ของสำนักงาน ป.ป.ช.

วิชาที่ ๓ : STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

เรื่อง STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

สาระสำคัญ

ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการต่อต้านการทุจริตเพื่อสร้างฐานคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ นำแนวคิดในการบูรณาการที่หลากหลาย ได้แก่ หลักบูรณาการ “STRONG” เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมหน่วยงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ ความเข้าใจการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการต่อต้านการทุจริต
๒. สามารถสังเคราะห์แนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดได้
๓. สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตให้แก่หน่วยงานได้
๔. มีความตระหนักรู้ถึงแนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต

ขอบเขตเนื้อหา

การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการต่อต้านการทุจริตสร้างฐานคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล นำแนวคิดในการบูรณาการที่หลากหลาย ได้แก่ หลักบูรณาการ “STRONG” เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมหน่วยงาน

วิธีการฝึกอบรม

๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้
๒. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและนำเสนอ

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการอบรม
๒. สื่อเทคโนโลยี / สื่ออิเล็กทรอนิกส์ / สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.
๓. โจทย์สัมมนา

การวัดและประเมินผล

๑. ประเมินจากพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในชั้นเรียน
๒. ประเมินผลงานจากโจทย์สัมมนา / บ่งการ

เนื้อหาโดยสังเขป
วิชาที่ ๓ : STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

รายละเอียดเนื้อหา

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๘๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ และเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๙๓ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นับเป็นเวลา ๗๐ ปี ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองราชย์ ทรงมีพระราชปณิธานที่จะให้ประชาชนชาวไทยได้ประโยชน์และความสุขอย่างทั่วถึงกันทั้งประเทศ โดย “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และทรงพระวิริยะอุตสาหะที่จะขจัดปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรรม สังคม การศึกษา เป็นต้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยสามารถพึ่งพาตนเองอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชทานแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วยก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้...” ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่ราษฎรมานานกว่า ๔๐ ปี เพื่อให้ราษฎรสามารถดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเอง มีสติอยู่อย่างประมาทจนสามารถดำรงชีพปกติสุขอย่างมั่นคงและยั่งยืน

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) โดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The Human Development Lifetime Achievement Award) เพื่อเทิดพระเกียรติเป็นกรณีพิเศษ ในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี โดยนายโคฟี อันนัน ได้กล่าวสดุดีพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และกล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นหลักการที่มุ่งเน้นการถ่วงดุลระหว่างการบริโภคเน้นความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัว สามารถต้านทานผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ “ทางสายกลาง” จึงเป็นการต่อยอดแนวทางที่สหประชาชาติที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (United Nations Development Programme: UNDP) ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดพิมพ์ในรายงานประจำปี ๒๐๐๗ เพื่อเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปยังประเทศสมาชิกกว่า ๑๕๐ ประเทศทั่วโลก

พระราชดำรัสพระราชทานแก่บุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“...คำว่าพอเพียง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้ของตัวเอง มีความหมายว่าพอมี พอกิน พอมีพอกินนี้ ถ้าใครได้มาอยู่ที่นี้ในศาลานี้เมื่อ ๒๔ ปี ๒๕๑๗ ถึง ๒๕๔๑ ก็ ๒๔ ปีใช้ไหม วันนั้นได้พูดกันว่าเราควรจะทำปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมี พอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดีและประเทศไทยก็เวลานั้น ก็เริ่มจะเป็นไม่พอมี พอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้...”

“...คำว่าพอก็เพียงพอเพียงนี้ก็พอดังนั่นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า

พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ พุดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

“...อย่างเคยพูดเหมือนกันว่า ท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ตรงนี้ ถ้าไม่พอเพียง คืออยากจะไปนั่งบนเก้าอี้ของผู้ที่อยู่ข้างๆ อันนั้นไม่พอเพียงและทำไม่ได้ ถ้าอยากนั่งอย่างนั้นก็เดือดร้อนกันแน่เพราะว่าอึดอัด จะทำให้ทะเลาะกัน และเมื่อมีการทะเลาะกัน ก็ไม่มีประโยชน์เลย ฉะนั้นควรที่จะคิดว่าทำอะไรพอเพียง...”

“...ถ้าใครมีความคิดอย่างหนึ่งและต้องการให้คนอื่นมีความคิดอย่างเดียวกับตัวซึ่งอาจจะไม่ถูก อันนี้ก็ไม่ใช่พอเพียง การพอเพียงในความคิดก็คือแสดงความคิดเห็นของตัวและปล่อยให้อีกคนพูดบ้างและมาพิจารณาว่าที่เขาพูดกับที่เราพูด อันไหนพอเพียงอันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไขเพราะว่าถ้าพูดกัน โดยที่ไม่รู้เรื่องกัน ก็จะกลายเป็นการทะเลาะ จากการทะเลาะด้วยวาจาก็กลายเป็นการทะเลาะด้วยกาย ซึ่งในที่สุดก็นำมาสู่ความเสียหาย เสียหายแก่คนสองคนที่เป็นตัวการ เป็นตัวละคร ทั้งสองคน ถ้าเป็นหมูก็เลยเป็นการตีกันอย่างรุนแรง ซึ่งจะทำให้คนอื่นอีกมากเดือดร้อน ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล...”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ได้ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำไปเผยแพร่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระบรมราชานุญาตตามที่ขอพระมหากรุณา โดยมีใจความว่า

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน

จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

คุณลักษณะที่สำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข คือ แนวทางการดำเนินชีวิตให้อยู่บนทางสายกลางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพ้นจากภัยและวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างมั่นคงและยั่งยืน ประกอบด้วย

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทันที่

เงื่อนไขในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางดำเนินชีวิตทางสายกลาง การพึ่งตนเอง รู้จักประมาณตนอย่างมีเหตุผล อยู่บนพื้นฐานความรู้และคุณธรรมในการพิจารณา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการไม่ได้เฉพาะเจาะจงในเรื่องของเศรษฐกิจ แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังครอบคลุมไปถึงการดำเนินชีวิตด้านอื่นๆ ของมนุษย์ให้อยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างปกติสุข อย่างเช่น หากเรามีความพอเพียง เราจะไม่ทุจริต คดโกง ไม่ลักขโมยของ เบียดเบียนผู้อื่น ก็จะส่งผลให้ผู้อื่นไม่เดือดร้อน สังคมก็อยู่ได้อย่างปกติสุข

๑. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นแบบอย่างในเรื่องของความพอเพียง

**เรื่อง ฉลองพระองค์ บนความ “พอเพียง”
(หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๙)**

นายสุนทร ชนะศรีโยธิน เจ้าของร้านสุท “วินสัน เทเลอร์” ได้บอกเล่าพระราชจริยวัตรในด้าน “ความพอเพียง” ที่พระองค์ท่านทรงปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องว่า “นายตำรวจนำมาให้ผมซ่อม เป็นผ้ารัดอกสำหรับเล่นเรือใบสภาพเก่ามากแล้ว นายตำรวจท่านนั้นบอกว่าไม่มีร้านไหนยอมซ่อมให้เลย ผมเห็นว่ายังแก้ไขได้ก็รับมา

ซ่อมแซมให้ไม่คิดเงิน เพราะแค่นี้ก็อยากบริการแก้ไขให้ดีให้ลูกค้าประทับใจ แต่ไม่รู้มาก่อนว่าเขาเป็นเจ้าหน้าที่ในพระราชสำนัก ตอนนั้นผมบอกไม่คิดค่าตัดบอกเขาว่าไม่รับเงิน แก้ไขแค่นี้ ผมมีน้ำใจ ผมเปิดร้านเสื้อเพราะต้องการให้มีชื่อเสียงด้านคุณภาพและบริการลูกค้ามากกว่า แก้ไขนิดเดียวก็อยากทำให้เขาดีๆ ไม่ต้องเสียเงิน ตอนนั้นเขาถามผมอีกว่า แล้วจะเอามาให้ทำอีกได้ไหม เราก็บอกได้เลยผมบริการให้ จากนั้นเราก็รับแก้ไขชุดให้นายตำรวจท่านนี้เรื่อยๆ เขาขอให้คิดเงินก็ไม่คิดให้ พอครั้งที่ ๕ นี่สิ ท่านเอาผ้ามา ๔ - ๕ ผืนจะให้ตัด ถามผมว่าเท่าไรๆ แล้วก็รีบควักนามบัตรมาให้ผม ท่านชื่อพลตำรวจตรีจรัส สุดเสถียร ตำแหน่งเขียนว่าเป็นนายตำรวจประจำราชสำนัก ท่านบอกว่า “สิ่งที่เก่าแก่ทำให้เป็นของพระเจ้าอยู่หัวนะ” ผมอึ้งมากรีบยกมือท่วมหัว ดีใจที่ได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาทแล้ว นายสุนทรเล่าด้วยน้ำเสียงตื่นตื่นใจแต่ละฉลองพระองค์ที่ได้รับมาให้ซ่อมแซม ถ้าเป็นคนอื่นผ้าเก่าขนาดนั้นเขาไม่ซ่อมกันแล้ว เอาไปทิ้งหรือให้คนอื่นๆ ได้แล้ว แต่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงมีความมัยยัสต์ ฉลองพระองค์แต่ละองค์ที่เอามาเก่ามาก เช่น เสื้อสูทสีฟ้าชัยพัฒนาผ้าเก่าสีซีดมากแล้ว ตรงตราชัยพัฒนามัวหมอง ตรงด้นทองก็หลุดเกือบหมด ผมเอามาแกะหมดเลยให้โรงงานปักใหม่ให้เหมือนแบบเดิม เพราะเข้าใจว่าท่านอยากได้ฉลองพระองค์องค์เดิมแต่เปลี่ยนตราให้ดูใหม่ ถ้าสมมุติวันนี้มีเจ้าหน้าที่มาส่งซ่อม ฟรุ้งนี้เย็นๆ ผมก็ทำเสร็จส่งคืนเข้าไป เจ้าหน้าที่ที่มารับฉลองพระองค์สอบถามว่า ทำไม่ทำไว ผมตอบเลยว่า เพราะตั้งใจถวายงานครับ ผมอยู่ผืนแผ่นดินไทยได้ร่มพระบารมีของพระองค์ ผมก็อยากได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาทสักเรื่อง ผมเป็นแค่ช่างตัดเสื้อ ได้รับใช้ขนาดนี้ผมก็ปลื้มปิติที่สุดแล้ว

“ผมถือโอกาสนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ท่านมาใช้ตลอด เสื้อผ้าเก่าๆ ที่ได้รับมาวันแรกทำให้รู้ว่าพระองค์ทรงอยู่อย่างประหยัด มัยยัสต์ ทรงเป็นแบบอย่างความพอเพียงให้แก่ประชาชน และเมื่อได้ถวายงานบ่อยครั้งทำให้ผมตระหนักว่าคนเราวันหนึ่งต้องคิดพิจารณาตัวเองว่าสิ่งไหนบกพร่องก็ต้องแก้ไขสิ่งนั้น ทุกคนต้องแก้ไขสิ่งที่บกพร่องก่อน งานถึงจะบรรลุเป้าหมายและเมื่อประสบความสำเร็จแล้วอย่าลืมตั้งใจทำสิ่งดีๆ ให้ประเทศชาติตลอดไป” ข้อคิดและข้อปฏิบัติดีๆ ที่ได้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของช่างสุนทร

ก.เปรมศิลป์ ช่างซ่อมฉลองพระบาท

“รอยเท้าในหลวง ร.๙ รอยเท้าของความพอเพียง”

นายศรไกร แนนศรีนิล หรือช่างไก่ ช่างนอกราชสำนักผู้ถวายงานซ่อมฉลองพระบาท ในหลวงรัชกาลที่ ๙ มานานกว่า ๑๐ ปี ปัจจุบันยังเป็นเจ้าของร้านซ่อมรองเท้า ก.เปรมศิลป์ บริเวณสี่แยกพิชัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ประมาณปี ๒๕๔๖ มีลูกค้าสวมชุดพระราชสำนักมา ๒ คน เดินประคองถุงผ้าลายสก๊อต ด้านในเป็นรองเท้าเข้ามาในร้าน พอวางรองเท้าลงก็ก้มลงกราบ เลยถามว่า เอาอะไรมาให้ ลูกค้ารายนั้นตอบว่า ฉลองพระบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ยินเท่านั้น ทำตัวไม่ถูก ขนลุกพูดอะไรไม่ถูก ในใจคิดแต่เพียงว่าโชคดีแล้ว ไม่นึกไม่ฝันว่าจะมีโอกาสได้ซ่อมรองเท้าของเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ช่างไก่เล่าว่า รองเท้าคู่แรกทีในหลวง ร.๙ ทรงนำมาซ่อม เป็นรองเท้าหนังสีดำ ทรงคัทชู แบรินต์ไทย เป็นฉลองพระบาทคู่โปรดของพระองค์ เบอร์ ๔๓ เท้าที่สังเกตสภาพชำรุดทรุดโทรม รวากับใส่ใช้งานมาแล้วหลายสิบปี ภายในรองเท้าผู้กร่อนหลุดลอกหลายแห่ง ถ้าเป็นคนทั่วไปจะแนะนำให้ทิ้งแล้วซื้อใหม่

“จริงๆ ผมใช้เวลาซ่อมรองเท้าคู่นั้นไม่ถึง ๑ ชั่วโมงก็เสร็จ แต่ด้วยความที่อยากให้อรองเท้าคู่นั้นอยู่ในบ้านให้นาน เลยบอกเจ้าหน้าที่ว่าใช้เวลาซ่อม ๑ เดือน ซึ่งฉลองพระบาทคู่นี้ ทรงโปรดใช้ทรงดนตรี”

นับจากนั้นเป็นต้นมาช่างไก่อังมีโอกาสได้ถวายงานซ่อมฉลองพระบาทอีกหลายคู่ ซึ่งคู่ที่ ๒ และคู่ที่ ๓ เป็นรองเท้าหนังสีดำ ทรงคัทชู คู่ที่ ๔ ฉลองพระบาทหนังวัว ทรงฮาฟ มักใส่ในงานราชพิธี ซึ่งฉลองพระบาทคู่นี้ มีรอยพระบาทติดมากับแผ่นรองเท้า ช่างไก่เก็บแผ่นรองเท้าไว้ที่ร้านเพื่อความเป็นสิริมงคล ส่วนฉลองพระบาทคู่ที่ ๕ ทรงนำมาเปลี่ยนพื้น ฉลองพระบาทคู่ที่ ๖ เป็นรองเท้าเปิดส้น ซึ่งคุณทองแดงสุนัขทรงเลี้ยงกัด รวมแล้วทั้งหมด ๖ คู่ “ผมซ่อมฉลองพระบาททุกคู่อย่างสูงสุดความสามารถ ซึ่งรองเท้าของพระองค์จะนำไปวางปนกับของลูกค้าคนอื่นไม่ได้ เลยซื้อพานมาใส่พร้อมกับผ้าสีเหลืองมารอง แล้วนำไปวางไว้ที่สูงที่สุดในร้าน เพราะท่านคงทรงโปรดมาก สภาพรองเท้าชำรุดมาก ซบในรองเท้าหลุดออกมาหมด ถ้าเป็นเศรษฐีทั่วไปคงจะไม่นำมาใช้แล้ว แต่นี่พระองค์ยังทรงใช้คู่เดิมอยู่”

ประการสำคัญที่ทำให้ชายผู้นี้ได้เรียนรู้จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คือ “ความพอเพียง” ขนาดฉลองพระบาทขาดและเก่ายังส่งมาซ่อม หากคนไทยเดินตามรอยของพระองค์ท่าน ชีวิตไม่ฟุ้งเฟ้อจะเป็นสุขกันมากกว่านี้

“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล” เขียนไว้ในหนังสือ “ใต้เบื้องพระยุคลบาท” “...พระองค์ท่าน ทรงเป็นผู้นำอย่างแท้จริงดูแลฉลองพระบาท เป็นต้นพวกตามเสด็จฯ ทั้งหลาย ใส่รองเท้านอกและยิ่งมาจากต่างประเทศใส่แล้วนุ่มเท้าดี พระองค์กลับทรงรองเท้าที่ผลิตในเมืองไทยคู่ละร้อยกว่าบาทสีดำเหมือนอย่างที่นักเรียนใส่กัน แม้กระทั่งพวกเรายังไม่ซื้อใส่เลย...”

“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล” เขียนไว้ในหนังสือ “ใต้เบื้องพระยุคลบาท” ดังนี้

“นาฬิกาบนข้อมพระกร”

วันงานเปิดตัวรายการทีวี “ธรรมดีที่พ่อทำ” และงานสัมมนา “ถอดรหัส” พอเริ่มบรรยาย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ถามผู้ฟังว่า พวกเรามีเสื้อผ้าคนละกี่ชุด ใส่นาฬิกาเรือนละเท่าไร หลายคนแย้งกันตอบและพากันอึ้ง เมื่อ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เล่าว่า ครั้งหนึ่งผมพยายามจะแอบดูว่า พระองค์ท่านใส่นาฬิกาข้อมืออะไร จนพระองค์ท่านรู้สึกได้ว่าผมพยายามอยากจะได้ข้อมือ ท่านจึงยื่นข้อมพระหัตถ์มาให้ดู ตรงหน้า จึงทราบว่าคุณพระองค์ท่านใส่นาฬิการาคาเพียงเรือนละ ๗๕๐ บาทเท่านั้น ซึ่งก็เดินตรงเหมือนกันกับนาฬิกาเรือนแพง แม้กระทั่งฉลองพระองค์ก็ทรงมีไม่กี่ชุด ทรงใช้จนเปื่อยซีด แต่พวกเรามาก็คิดว่าการมีแบบเหลือกินเหลือใช้จึงจะดี เพราะคนสมัยนี้เริ่มไม่เอาเกษตรกรรมแต่เลือกที่จะทำอุตสาหกรรม เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นเอง สุดทำยอนาคตกี่จะอดกิน

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ถามอีกว่า คนในห้องนี้มีรองเท้าคนละกี่คู่ ก็มีนักธุรกิจสตรีตอบว่าร้อยกว่าคู่ ดร.สุเมธฯ จึงถามต่อว่าวันนี้ใส่มากี่คู่ ถ้าจะใช้ให้คุ้มทำไมไม่เอามาแขวนคอด้วย (ทำเอาบรรยายภาคในห้องเงียบสงัดเพราะโดนใจกันเต็มๆ) ก่อนจะบอกว่าพระองค์ทรงฉลองพระบาทคู่ละ ๓๐๐ - ๔๐๐ บาท ขณะที่ข้าราชการใส่รองเท้าคู่ละ ๓ - ๔ พัน แต่เวลาที่พระองค์ทรงออกเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ห่างไกลที่สุดแล้วข้าราชการก็เดินตามพระองค์ไม่ทันอยู่ดี เวลาเดินคนเราใส่รองเท้าได้คู่เดียว อีกทั้งฉลองพระบาทของพระองค์ยังถูกนำส่งไปซ่อมแล้วซ่อมอีก

“ดินสอทรงงาน”

สารคดีเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ หมวด พระบารมีบันดาล ตอน “ดินสอของพระเจ้าอยู่หัว”

ดินสอธรรมดาซึ่งคนทั่วไปอาจหาซื้อได้ด้วยราคาเพียงไม่กี่บาทนี่ เป็นดินสอชนิดเดียวที่ปรากฏอยู่บนพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขณะทรงงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงดินสอไม้ธรรมดาๆ โดยมีบันทึกว่าในปีหนึ่งๆ ทรงเบิกดินสอใช้เพียง ๑๒ แท่ง โดยทรงใช้ดินสอเดือนละ ๑ แท่ง เท่านั้น เมื่อดินสอสั้นจะทรงใช้กระดาษมาม้วนต่อปลายดินสอให้ยาว เพื่อให้เขียนได้ถนัดมือจนกระทั่งดินสอสั้นกุดใช้ไม่ได้แล้ว เนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีแนวพระราชดำริที่เป็นเหตุเป็นผล ดินสอไม้ ๑ แท่ง ท่านไม่ได้มองว่าเราต้องประหยัดเงินในกระเป๋าแต่ท่านมองว่าดินสอ ๑ แท่ง ต้องใช้ทรัพยากรหรือพลังงานเท่าไร ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติคือไม้ แร่ธาตุที่ทำให้ดินสอ การนำเข้่วัตถุดิบที่นำเข้่าต่างประเทศ พลังงานในกระบวนการผลิตและขนส่ง ดังนั้น การผลิตดินสอทุกแท่งมีผลต่อรายรับรายจ่ายของประเทศ เป็นส่วนหนึ่งมูลค่าสินค้านำเข้่าด้านวัตถุดิบและเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความประหยัดไม่ใช่มหมายถึงการไม่ใช้ แต่ยังรวมถึงการใช้สิ่งต่างๆ อย่างมีสติ และมีเหตุผล อันเป็นสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล” เขียนไว้ในหนังสือ “ใต้เบื้องพระยุคลบาท” ความว่า “ท่านผู้หญิงบุตรี บอกผมมาว่า ปีหนึ่งท่านทรงเบิกดินสอ ๑๒ แท่ง เดือนละแท่ง ใช้จนกระทั่งกุด ใครอย่าได้ไปทิ้งของพระองค์ท่านนะ จะทรงกริ้ว ทรงประหยัดทุกอย่าง ทรงเป็นต้นแบบทุกอย่าง ของทุกอย่างมีค่าสำหรับพระองค์ท่านทั้งหมด ทุกบาททุกสตางค์ จะทรงใช้อย่างระมัดระวัง ทรงสั่งให้เราปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ...”

“หลอดยาสีพระทนต์”

หลอดยาสีพระทนต์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีลักษณะแบนราบเรียบคล้ายแผ่นกระดาษ โดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยิ่งปรากฏรอยบวมลีกลงไปจนถึงเกลียวคอหลอด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะพระองค์ท่านทรงใช้ด้ามแปรงสีพระทนต์ช่วยรีดและกดจนเป็นรอยบวม ศาสตราจารย์พิเศษทันตแพทย์หญิง

ท่านผู้หญิงเพ็ชรา เตชะกัมพูช ทันตแพทย์ประจำพระองค์ อดีตคณบดี คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เล่าว่า “ครั้งหนึ่งทันตแพทย์ประจำพระองค์กราบถวายบังคมทูลเรื่องศิษย์ทันตแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บางคนมีค่านิยมในการใช้ของต่างประเทศและมีราคาแพง รายที่ไม่มีทรัพย์สินพอซื้อหา ก็ยังชวนชวายเป็นมาใช้เป็นการชั่วคราว ซึ่งเท่าที่ทราบมามีความแตกต่างจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ ที่ทรงนิยมใช้กระเป่าที่ผลิตภายในประเทศ เช่นสามัญชนทั่วไป ทรงใช้ดินสอสีจนต้องต่อด้าม แม้ยาสีพระทนต์ของพระองค์ท่าน ก็ทรงใช้ด้ามแปรงพระทนต์รีดหลอดยาจนแบน จนแน่ใจว่าไม่มียาสีพระทนต์หลงเหลือ อยู่ในหลอดจริงๆ”

เมื่อกราบบังคมทูลเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่าของพระองค์ท่านก็เหมือนกัน และยังทรงรับสั่งต่อไปอีกด้วยว่าเมื่อไม่นานมานี้เองมหาดเล็กห้องสรงเห็นว่ายาสีพระทนต์ของพระองค์คงใช้หมดแล้ว จึงได้นำหลอดใหม่มาเปลี่ยนให้แทน เมื่อพระองค์ได้ทรงทราบก็ได้ขอให้เขานำยาสีพระทนต์หลอดเก่ามาคืนและพระองค์ท่านยังทรงสามารถใช้ต่อไปได้อีกถึง ๕ วัน จะเห็นได้ว่าในส่วนของพระองค์ท่านเองนั้นทรงประหยัดอย่างยิ่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่ทรงพระราชทานเพื่อราษฎรผู้ยากไร้อยู่เป็นนิจ

พระจริยวัตรของพระองค์ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดถึงพระวิริยะอุตสาหะ ตลอดจนความประหยัดในการใช้ของอย่างคุ้มค่า หลังจากนั้นทันตแพทย์ประจำพระองค์ได้กราบพระบาททูลขอพระราชทานหลอดยาสีพระทนต์หลอดนั้น เพื่อนำไปให้ศิษย์ได้เห็นและรับใส่เกล้าเป็นตัวอย่างเพื่อประพฤติปฏิบัติในโอกาสต่อไป

ประมาณหนึ่งสัปดาห์หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานส่งหลอดยาสีพระทนต์เปล่าหลอดนั้นมาให้ถึงบ้าน ทันตแพทย์ประจำพระองค์รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้ายิ่ง เมื่อได้พิจารณาถึงลักษณะของหลอดยาสีพระทนต์เปล่าหลอดนั้นแล้วทำให้เกิดความสงสัยว่า เหตุใดหลอดยาสีพระทนต์หลอดนี้จึงแบนราบเรียบโดยตลอดคล้ายแผ่นกระดาษ โดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยังปรากฏรอยบวมเล็กลงไปเกือบถึงเกลียวคอหลอด เมื่อได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ อีกครั้งในเวลาต่อมา จึงได้รับคำอธิบายจากพระองค์ว่าหลอดยาสีพระทนต์ที่เห็นแบนเรียบนั้นเป็นผลจากการใช้ด้ามแปรงสีพระทนต์ช่วยรีดและกดจนเป็นรอยบวมอย่างที่เห็นนั่นเอง และเพื่อที่จะขอนำไปแสดงให้ศิษย์ทันตแพทย์ได้เห็นเป็นอุทาหรณ์ จึงได้ขอพระราชทานุญาต ซึ่งพระองค์ท่านก็ได้ทรงพระเมตตาด้วยความเต็มพระราชหฤทัย

“รถยนต์พระที่นั่ง”

นายอนันต์ รมรินทร์วานิชกิจ ช่างดูแลรถยนต์พระที่นั่งได้ให้สัมภาษณ์รายการตีสิบ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยมีใจความว่า “ครั้งหนึ่งผมต้องซ่อมรถตู้เซฟโรเลต ซึ่งเป็นรถที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่สมเด็จพระเทพรัตนฯ สมัยท่านเรียนจบที่จุฬาฯ และเป็นคันโปรดของท่านด้วย ก่อนซ่อมช่างประตูด้านที่ท่านประทับเวลาฝนตกจะมีน้ำหยด แต่หลังจากที่ซ่อมแล้ว วันหนึ่งท่านก็รับสั่งกับสารภีว่าวันนี้รถดูแปลกไปน้ำไม่หยด อย่างนี้ก็ไม่เย็นนะสิ แต่ก็ดีเหมือนกันไม่ต้องเอากระป๋องมารอง” นายอนันต์เปิดเผยว่า ภายในรถยนต์พระที่นั่งของแต่ละพระองค์นั้น เรียบง่ายมากไม่มีอะไรเลยที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวก มีแต่ถังขยะเล็กๆ กับที่ทรงงานเท่านั้น ส่วนการได้มีโอกาสดูแลรถยนต์พระที่นั่ง ทำให้ได้เห็นถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยนั้น นายอนันต์กล่าวว่า ครั้งหนึ่งมีรถยนต์พระที่นั่งที่เพิ่งทรงใช้ในพระราชกรณียกิจมาทำ เห็นว่าพรมใต้รถมีน้ำแฉะขังอยู่และมีกลิ่นเหม็นด้วย แสดงว่าพระองค์ท่าน ทรงนำรถไปทรงพระราชกรณียกิจในที่ที่น้ำท่วม แฉะน้ำยังซึมเข้าไปในรถพระที่นั่งด้วย แสดงว่าน้ำก็ต้องเปียกพระบาทมาตลอดทาง จึงถามสารภีว่าทำไมไม่รีบเอารถมาซ่อม ก็ได้คำตอบว่าต้องรอให้เสร็จพระราชกรณียกิจก่อน เมื่อพิธีกรรมถามว่า จากการที่ได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาท ได้เห็นถึงความพอเพียงของพระองค์อย่างไร

นายอนันต์ตอบว่า “ปกติถ้าทรงงานส่วนพระองค์ ท่านก็ใช้รถคันเล็ก เพื่อประหยัดน้ำมัน และเมื่อเราสังเกตสีรถพระที่นั่งจะเห็นว่ามียางล้อกรอบคันรถกว่าที่ท่านจะนำมาทำสีใหม่ก็รอบคันแล้ว แต่คนใช้รถอย่างเราแค่รอยนิดเดียว ก็รีบเอามาทำสีแล้ว และครั้งหนึ่งระหว่างที่ผมกำลังประสานงานไปรับรถพระที่นั่งของสมเด็จพระเทพรัตนฯ ก็มีวิทยุของข้าราชการบอกรับแจ้งว่ารถติดมาก สมเด็จพระเทพรัตนฯ เสด็จฯ ขึ้นรถไฟฟ้าไปแล้ว”

“ห้องทรงงาน”

ห้องทรงงานพระตำหนักจิตรลดารโหฐานไม่ได้หรูหราประดับด้วยของแพง แต่อย่างไร เวลาทรงงานจะประทับบนพื้นพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน มีได้ประทับพระเก้าอี้เวลาทรงงาน เพราะทรงวางสิ่งของต่างๆ ได้สะดวก ห้องทรงงานเป็นห้องเล็กๆ ขนาด ๓ x ๔ เมตร ภายในห้องทรงงานจะมีวิทยุ โทรทัศน์ โทรสาร โทรศัพท์

คอมพิวเตอร์ เทเลวิชั่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องพยากรณ์อากาศ เพื่อจะได้
ทรงสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ทันทั่วทั้งที่ โดยผนังห้องทรงงานโดยรอบมีแผนที่
ทางอากาศแสดงถึงพื้นที่ประเทศ

ห้องทรงงานของพระองค์ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เตือนสติคนไทยได้อย่างมาก
โต๊ะทรงงานหรือเก้าอี้โยกรูปทรงหรรษาไม่เคยมีปรากฏในห้องนี้ ดังพระราชดำรัส
ของพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตอนหนึ่งที่ว่า

“...สำนักงานของท่าน คือห้องกว้างๆ ไม่มีเก้าอี้ มีพื้น
และท่านก็ก้มทรงงานอยู่กับพื้น...”

นับเป็นแบบอย่างของความพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อโดยแท้

“พระตำหนักจิตรลดา”

พระตำหนักจิตรลดา “...ไม่มีพระราชวังไหนในโลกเหมือนพระตำหนัก
จิตรลดา และบริเวณสวนจิตรลดาที่เต็มไปด้วยบ่อเลี้ยงปลาและไร่นาทดลอง อีกทั้ง
ผองโคมม ผสมด้วยโรงสีและโรงงานหลากหลาย จึงพูดได้เต็มปากว่าในประเทศไทย
ไม่มีช่องว่างระหว่างเกษตรกรกับพระมหากษัตริย์ผู้ทรงทำงานอย่างหลังสู้ฟ้า
หน้าสู้ดิน ด้วยพระองค์เอง”

“เครื่องประดับ”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฉลองพระองค์ธรรมดา
ห้อยกล้องถ่ายภาพไว้ที่พระศอก มิทรงโปรดการสวมใส่เครื่องประดับอื่น เช่น แหวน
สร้อยคอหรือข้อมือค่าต่างๆ เว้นแต่นาฬิกาบนข้อมือพระกรเท่านั้น ซึ่งก็ไม่ได้มีราคาแพง
แต่อย่างใด “...เครื่องประดับ พระองค์ก็มีทรงโปรดที่จะสวมใส่สักชิ้น นอกเสียจากว่า
จะทรงแต่งองค์เพื่อเสด็จฯ ไปงานพระราชพิธีต่างๆ หรือต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง
เท่านั้น...”

กราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคลของ พลอากาศเอก หาริน หงสกุล
ประธานรัฐสภาในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๒๓

“โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา” เกิดจากพระราชประสงค์
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายหลังจากเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมพสกนิกร
ในพื้นที่ต่างๆ ด้วยทรงปรารถนาจะให้เห็นประชาชนอยู่ดีมีสุขตามสมควรแก่อัตภาพ
โดยเฉพาะอาชีพด้านเกษตรกรรม ซึ่งถือเป็นอาชีพหลักของประเทศ จึงทำให้เกิดโครงการ

ส่วนพระองค์เกี่ยวกับการเกษตรสวนจิตรลดา ภายในบริเวณพระตำหนักสวนจิตรลดาธารโหลาน อันเป็นพระราชฐานที่ประทับในปี พ.ศ.๒๕๐๔ โดยเริ่มต้นจาก “นาข้าวทดลอง” และ “ป่าไม้สาธิต” ต่อมาก็กิจกรรมการเกษตรอื่นๆ จึงค่อยๆ ทอยหยั่งรากฝังลึกภายใต้ร่มเงาวังสวนจิตรลดา กระทั่งโครงการต่างๆ เริ่มประสบความสำเร็จจึงจัดทำโครงการตัวอย่าง เพื่อให้ประชาชนที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาและนำกลับไปดำเนินการเองได้ โดยโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสวนจิตรลดาเป็นโครงการที่ไม่หวังผลตอบแทน (เชิงธุรกิจ) ทำให้วันนี้โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดากลายเป็นแหล่งรวมนวัตกรรมด้านการเกษตรของแผ่นดินที่เปิดสำหรับประชาชนที่สนใจศึกษาเรียนรู้กิจกรรมการเกษตรตามพระราชดำริ

“ซองเอกสารต่างๆ ที่จะส่งขึ้นทูลเกล้าฯ”

... แต่หากเป็นเรื่อง งานในราชการ แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทมายังข้าราชการบริพารในพระองค์ว่า “เอกสารต่างๆ ที่จะส่งขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย หากเป็นซองแล้วก็ขอให้ติดกาวเฉพาะตรงหัวมุม หรือหากจำเป็นต้องใช้เทปกาวติดก็ให้ติดแค่สองนิ้วก็พอ ไม่ใช่ปิดทั้งหมด เพราะเป็นการเปลืองเทปและเปิดยาก” พระองค์จะไม่พอพระราชหฤทัยเพราะไม่เป็นการประหยัด ซึ่งตรงนี้เป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ กระดาษและซองจดหมายภายใน หากไม่ใช่เอกสารสำคัญก็ควรใช้กระดาษรีไซเคิล แต่หากเป็นจดหมายลับหรือสำคัญก็สามารถใช้ของใหม่ได้

๒. STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้มีการวิเคราะห์ภาพอนาคตของประชาชนและสังคมไทย ในระยะ ๕ ปีข้างหน้าไว้ว่า หากยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้รับความร่วมมือร่วมใจ จากทุกภาคส่วนของสังคมไทยในการนำไปปฏิบัติจริง ประชาชนไทยจะมีความตื่นตัว ต่อการทุจริตมากขึ้น มีการให้ความสนใจต่อข่าวสารและตระหนักถึงผลกระทบ ของการทุจริตที่มีต่อประเทศมากขึ้น มีการแสดงออกซึ่งการต่อต้านการทุจริตทั้งในชีวิต ประจำวันและการแสดงออกผ่านสื่อสาธารณะและสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ประชาชน ในแต่ละช่วงวัยได้รับกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมว่าการทุจริตถือเป็นพฤติกรรม ที่นอกจากจะผิดกฎหมายและทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศแล้ว ยังเป็นพฤติกรรม ที่ผิดจริยธรรมไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ประชาชนจะเริ่มเรียนรู้การปรับเปลี่ยน ฐานความคิดที่ทำให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวมได้ วัฒนธรรมทางสังคมที่มีฐานอยู่บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะหล่อหลอมให้ประชาชนไม่กระทำการทุจริตเนื่องจากมีพื้นฐานจิตที่พอเพียง มีความละเอียดต่อการทุจริตประพฤตินิยมและไม่ยอมให้ผู้อื่นกระทำการทุจริต อันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม

เพื่อให้ภาพอนาคตดังกล่าวสามารถบรรลุผลได้จริง หน่วยงานทุกภาคส่วน ต้องให้ความสำคัญอย่างแท้จริงกับการปรับประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ประกอบกับหลักการต่อต้านการทุจริตอื่นๆ เพื่อสร้างฐานคิดจิตพอเพียง ต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล โดยประยุกต์หลัก “STRONG: จิตพอเพียงต้านทุจริต” ซึ่งคิดค้นโดยรองศาสตราจารย์ ดร.มานี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมหน่วยงาน ประกอบด้วย

๑. S (sufficient) : พอเพียง ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กร และชุมชนน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์เป็นหลักความพอเพียง ในการทำงาน การดำรงชีวิต การพัฒนาตนเอง และส่วนรวม รวมถึงการป้องกันการ ทุจริตอย่างยั่งยืน

ความพอเพียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์แม้ว่าจะแตกต่างกันตามพื้นฐาน แต่การตัดสินใจว่าความพอเพียงของตนเองต้องตั้งอยู่บนความมีเหตุผล รวมทั้งต้องไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม

ความพอเพียงดังกล่าวจึงเป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลนั้นไม่กระทำการทุจริต ซึ่งต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ (knowledge) และปลูกให้ตื่นรู้ (realise)

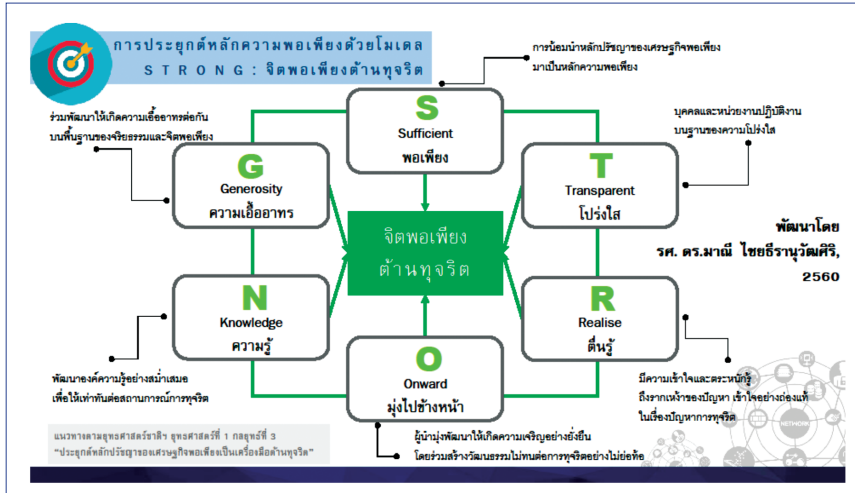
๒. T (transparent) : โปร่งใส ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กร และชุมชนต้องปฏิบัติงานบนฐานของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงต้องมี และปฏิบัติตามหลักปฏิบัติ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ กฎหมาย ด้านความโปร่งใส ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) และปลูกให้ตื่นรู้ (realise)

๓. R (realize) : ตื่นรู้ ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงรากเหง้าของปัญหาและภัยร้ายแรงของการทุจริต ประพฤติมิชอบภายในชุมชนและประเทศ ความตื่นรู้จะบังเกิดเมื่อได้พบเห็นสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการทุจริต ย่อมจะมีปฏิกิริยาเฝ้าระวังและไม่ยินยอมต่อการทุจริตในที่สุด ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตที่เกิดขึ้น ความร้ายแรงและผลกระทบต่อระดับบุคคลและส่วนรวม

๔. O (onward) : มุ่งไปข้างหน้า ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กร และชุมชน มุ่งพัฒนาและปรับเปลี่ยนตนเองและส่วนรวมให้มีความเจริญก้าวหน้า อย่างยั่งยืน บนฐานความโปร่งใส ความพอเพียงและร่วมสร้างวัฒนธรรมสุจริต ให้เกิดขึ้นอย่างไม่ย่อท้อ ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจ (knowledge) ในประเด็นดังกล่าว

๕. N (knowledge) : ความรู้ ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กร และชุมชน ต้องมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินได้อย่างถ่องแท้ ในเรื่องสถานการณ์ การทุจริต ผลกระทบที่มีต่อตนเอง และส่วนรวม ความพอเพียงด้านทุจริต การแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการลดการทุจริตในระยะยาว รวมทั้งความอภัยไม่กล่าวหา ทุจริตและความไม่ทนเมื่อพบเห็นว่ามีทุจริตเกิดขึ้น เพื่อสร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต

๖) G (generosity) : ความเอื้ออาทร คนไทยมีความเอื้ออาทร มีเมตตา
 น้ำใจ ต่อกันบนฐานของจิตพอเพียงด้านทุจริต ไม่เอื้อต่อการรับหรือการให้ผลประโยชน์
 หรือต่อพวกพ้อง

บรรณานุกรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (๒๕๕๙). ได้ร่วมพระบารมีพระบรมธรรมิกราชา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (๒๕๓๘). จรรยาบรรณข้าราชการ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระราชดำรัสพระราชทานแก่บุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑. สืบค้นเมื่อ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐, จาก <http://www.amarin.com/royalspeech/speech๔๑.htm>

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

มูลนิธิพุทธธรรม.พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (๒๕๓๙). คุณธรรมสำหรับนักบริหาร. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (๒๕๕๕). ตามรอยพระราชดำรัสสู่ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งเรือง.

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. สืบค้นเมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐, จาก https://www.nacc.go.th/more_news.php?cid=๓๖

วศิน อินทสระ. (๒๕๔๑). พุทธจริยศาสตร์. กรุงเทพฯ: ทองกาว.

สมบัติ คชสิทธิ์ และคณะ. (๒๕๕๑). ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท. ปทุมธานี: งานวิชาศึกษาทั่วไป: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และมูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. (๒๕๔๙). คำพ่อสอน: ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ: ประสพชัย.

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๕๗). คู่มือการขับเคลื่อนงานการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมในมิติวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมการค้าผ่านศึก.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (๒๕๔๘). หลักธรรม หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (๒๕๔๔). ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ: มติชน.

๓. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๓
STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๑	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน แนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่”	วีดิทัศน์	พระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่”	๑.๐๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๒	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ทานหรือการให้	วีดิทัศน์	พระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับทานหรือการให้	๑.๐๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๓	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน แนวพระราชดำริ “การพึ่งตนเอง”	วีดิทัศน์	พระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับแนวพระราชดำริ “การพึ่งตนเอง”	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๔	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ความเสียสละ	วีดิทัศน์	พระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความเสียสละ	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๕	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ความเมตตา	วีดิทัศน์	พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความเมตตา	๑.๐๑ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๖	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ความอดทนนำพาให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง	วีดิทัศน์	พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความอดทนนำพาให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง	๑ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๗	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ความเพียร	วีดิทัศน์	พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความเพียร	๑.๐๑ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๘	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ความอ่อนโยน	วีดิทัศน์	พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความอ่อนโยน	๑ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๙	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน การแก้ปัญหาด้วยปัญญา	วีดิทัศน์	พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้วยปัญญา	๕๘ วินาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๑๐	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน เศรษฐกิจพอเพียง	วีดิทัศน์	พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	๑ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๑๑	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ความซื่อสัตย์สุจริต	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๑๒	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ชันติหรือความอดทน	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับขันติหรือความอดทน	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๑๓	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน การทำงานด้วยความรอบคอบ	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการทำงานด้วยความรอบคอบ	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๑๔	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน ความไม่เบียดเบียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับความไม่เบียดเบียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๑๕	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน การยึดมั่นความเที่ยงธรรม	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการยึดมั่นความเที่ยงธรรม	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๑๖	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดี ตอน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๑๗	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดีตอน การตั้งมั่นในศีล มีคุณธรรม	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่๙ เกี่ยวกับการตั้งมั่นในศีล มีคุณธรรม	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	
๑๘	สารคดีตามรอยพ่อขอทำดีที่จะเป็นคนดีในสังคม	วีดิทัศน์	พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่๙ เกี่ยวกับการตั้งมั่นที่จะเป็นคนดีในสังคม	๑ นาที	สำนักงานป.ป.ช.	

ตัวอย่างกรณีศึกษา

กรณีศึกษา : อัลบั้มชีวิตที่สร้างได้

๑๙ ปีแล้วที่คุณเมตตาใช้ชีวิตในเมืองไทย ภาษาไทยของเธอชัดถ้อยชัดคำ แถมลายมือยังสวยจนคนไทยบางคนอาย

เมื่อย้อนกลับไปสัก ๘-๙ ปี คุณเมตตาเป็นภรรยานักธุรกิจชาวไต้หวัน คงไม่ชินชมกลับความเรียบง่ายเช่นทุกวันนี้ เพราะแต่ก่อนนั้นเธอเป็นผู้หญิงที่ใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ หมดเงินไปกับการแต่งตัว เสื้อผ้าเครื่องประดับราคาแพง ท่องเที่ยวต่างประเทศเป็นว่าเล่น และชอบรับประทานอาหารตามภัตตาคารหรู

ตอนที่มาเมืองไทยเพราะแต่งงานกับสามีนักธุรกิจที่ย้ายจากไต้หวัน มาทำงานที่นี่ มีลูกด้วยกัน ๒ คน เดิมเป็นคนชอบความสวยงาม ชอบแต่งตัว เพื่อนในกลุ่มสวยหมด เพื่อนแต่งสวยเราก็แต่งสวยตาม พอออกไปข้างนอกมีคนบอกว่าเราสวย เราดีใจมากเลยคิดว่าชีวิตนี้ต้องเดินทางนี้อย่างเดียว ต้องดูกระจกทุกวันว่าตัวเองสวยมั๊ย เสื้อราคาก็หมื่นก็กล้าซื้อ ใส่ไม่เกิน ๓ ครั้ง เพราะถ้าใส่ซ้ำอายุเพื่อน และต้องซื้อที่ฮ่องกง เพราะจะได้ไม่เหมือนคนอื่น กระเป๋าก็ต้องซื้อที่ฝรั่งเศสและเป็นแบรนด์เนม เมื่อย้ายตามสามี มาเมืองไทย ด้วยความเป็นแม่บ้านอย่างเดียวจึงมีเวลาว่างมาก เธอใช้เวลาไปกับการเล่นหุ้น เดินตามห้างสรรพสินค้า นัดกินข้าวกับเพื่อนแต่ละมือเป็นร้อยเป็นพัน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายหรูหราคาแพง สวมใส่เครื่องประดับที่ดีไซ้มาเฉพาะ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ได้หวันเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งรุนแรงมีผู้เสียชีวิตกว่า ๒,๐๐๐ คน แม้มารัฐรกรากในเมืองไทยหลายปีแต่ความเป็นห่วงเพื่อนร่วมชาติยังคงเต็มเปี่ยม สิ่งที่ได้ช่วยได้ในเวลานั้นคือการบริจาคเงินผ่านมูลนิธิพุทธฉือจี้ สาขาประเทศไทย

ตอนอยู่ที่ไต้หวันคุณเมตตาเคยทำบุญกับฉือจี้ รู้ว่าเป็นมูลนิธิที่ช่วยเหลือคนอื่น สร้างโรงพยาบาลช่วยเหลือคนอื่น แต่ไม่เคยไปทำกิจกรรมร่วมกับเขา เมื่อไต้หวันเกิดแผ่นดินไหวมีคนเสียชีวิตเยอะ รู้สึกสงสารมาก อ่านเจอในหนังสือพิมพ์ว่าฉือจี้รับบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย เลยโอนเงินบริจาคไป ๕๐,๐๐๐ บาท จึงบอกเพื่อนว่าตอนเที่ยงจะไม่กินข้าวด้วยแล้วนะ เพราะกินที่ไม่ ๕๐๐ บาท ก็ ๑,๐๐๐ บาท จะประหยัดกินมื้อหนึ่งไม่เกิน ๓๐ บาท จะเอาเงินนี้ไปช่วยเหลือคนที่โดนแผ่นดินไหว

นอกจากเรื่องเพื่อนแล้ว ความทุกขใจอีกอย่างคือสามีนอกใจไปมีภรรยาใหม่ ซึ่งเธอเองหวังเสมอว่าสักวันหนึ่งเขาต้องกลับมาและใช้ชีวิตด้วยกันเหมือนเดิม

ตอนนั้นกลุ่มใจมาก แม่บอกไม่เป็นไรหรอกเดี่ยวเขาจะกลับมา ลูกเราก็มี กับเขาแล้วเป็นไปไม่ได้ที่เขาจะไม่กลับมา แต่สุดท้ายเขาก็ไม่กลับมา ได้ข่าวอีกที ว่ามีลูกใหม่แล้ว รู้สึกมืดแปดด้านหมดเลย คิดว่าถ้าตัวเองไม่มีสามีคงอยู่ไม่ได้แล้ว ไม่กล้า ไปเจอใครเลย ยิ่งเพื่อนซึ่งเขาอยู่พร้อมหน้าครอบครัวยิ่งไม่อยากเจอ ไม่มีความเชื่อมั่น ในตัวเองเลยแม้เผชิญกับช่วงเวลาแห่งความทุกข์ที่เกิดจากการนอกใจของคู่ชีวิต แต่เธอยังใช้ชีวิตแบบเดิมๆ ลงทุนในตลาดหุ้น แต่งตัวสวยๆ ใส่เครื่องประดับเต็มตัว จนกระทั่งเห็นเพื่อนสนิทซึ่งชอบซื้อเพชรมือสองจากเธอต้องจบชีวิตลง ด้วยเหตุความโลภของคนขับแท็กซี่ บทเรียนชีวิตบทแรกจึงเริ่มต้นขึ้น เริ่มใส่เครื่องประดับน้อยลง ก่อนขึ้นแท็กซี่ก็ถอดออกใส่กระเป๋า

ครั้งที่ลูกชายอยากไปเที่ยวสงกรานต์เชียงใหม่ แต่ทั้งตัวรถไฟ ตัวเครื่องบิน เต็มหมด มีเพื่อนมาบอกว่าฉิวฉิวลีนี จัดเข้าค่ายที่เชียงใหม่ ในราคา ๑,๒๐๐ บาท ๔ วัน ๓ คืน จึงตกลงไปกับลูกชาย นั่งรถเมล์ไปทั้งคืนเขย่าไปตลอดทาง ไปถึงก็เข้าค่าย เห็นเขาเล่นสงกรานต์ก็ออกไปไม่ได้ ตอนแรกก็โมโหเหมือนกัน แต่ขณะเดียวกัน ก็ได้เห็นกิจกรรมที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน เห็นอาสาสมัครไปทำงานบริการคนอื่น สงสัยว่า ทำไมเราต้องทำด้วยไม่เข้าใจ แต่เห็นคนที่ไปดูมีความสุข

หลังจากเข้าค่ายมีคนโทรมาชวนรวมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับฉิวฉิว เนื่องจากมีความทุกข์ใจเรื่องสามีจึงไม่ค่อยอยากเจอใคร แต่ด้วยความเพียรของคนชวน เพราะความเกรงใจจึงตกลงรับคำ ซึ่งครั้งแรกของเธอในฐานะอาสาสมัคร คือการไปช่วยเหลือผู้ยากไร้ในชุมชนแออัดย่านพระราม ๙ และนั่นก็นำมาสู่เส้นทางการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของคุณเมตตา

ไปดูคุณยายคนหนึ่งตาบอดอยู่ในคอก เวลาลูกสาวไปทำงานยายจะเดินไป ไหนมาไหนไม่ได้ แต่จะได้ยินเสียงคนที่เข้ามา เวลาที่มองคุณยายยังรู้เลยนะ ไม่น่าเชื่อ คนที่ตามองไม่เห็นแต่รู้เรื่องเยอะ อาสาสมัครฉิวฉิวจะเข้าไปตัดผม อาบน้ำ เช็ดตัวให้ เห็นแล้วซาบซึ้งมากเพราะเป็นสิ่งที่เราไม่เคยทำ แต่ครั้งแรกก็ยังแค่มองๆ ไม่กล้า ทำอะไร แกรมยังกลัวแดด กลัวไม่สวย ถู้อรมใส่หมวก ใส่เครื่องประดับเพชรพลอย ตามความเคยชินเดิมๆ มีอาสาสมัครคนหนึ่งบอกว่าไม่ใส่ได้ไหม ฉันทบบอกไม่ได้หรอก มาทำความดีไม่เห็นเกี่ยวกับเครื่องประดับเลยคนละเรื่องกัน ได้ไปเยี่ยมบ้านอีกหลังหนึ่ง ไม่มีห้องน้ำ ไม่มีไฟ นอนกัน ๖ คน แบบพลิกตัวไม่ได้เลย เมื่อก่อนฉันชอบบ่นสามี

ว่าหาเงินเก่งสู้เพื่อนๆ ไม่ได้ อยากได้บ้านใหม่สวยๆ ฉันททำให้ครอบครัวไม่มีความสุข แต่ตัวเองไม่รู้ว่าเป็นเพราะความไม่พอใจ เมื่อได้มาเยี่ยมเยือนผู้ยากไร้ พอกลับมาบ้าน ฉันทให้บ้านเลย ขอคุณที่มีบ้านอยู่เราโชคดีมากเลย ส่วนมากเรามักจะเปรียบเทียบกับคนที่อยู่เหนือเรา คิดแต่ทำอะไรที่เราไม่มี ไม่เคยคิดว่าเรามีอะไรบ้าง หลังจากนั้น ก็เลิกใส่เครื่องเพชรเพราะรู้สึกอายและเหมือนกับเราไปทำร้ายความรู้สึกเขา พอไม่ใส่แล้วรู้สึกมีความสุขมากเพราะไม่ต้องกลัวของหาย ไม่ต้องหาเงินมากมาย ให้ตัวเองสวย ไม่ต้องแข่งกับเพื่อน นั่งแท็กซี่ไม่ต้องกลัว

ตั้งแต่นั้นก็เริ่มติดตามเพื่อนชาวจีนออกไปทำกิจกรรมมากขึ้น เรียนรู้แนวทางการสอนของธรรมาจารย์เจิ้งเหยียน ภิกษุณีผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้ก่อตั้งมูลนิธิฉือจี้ ทั้งจากการอ่านและการได้ลงมือปฏิบัติ หลังจากที่ได้มาทำกิจกรรมกับฉือจี้แล้ว ได้รู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลง คือ ๑) รู้จักพอ ๒) รู้จักขอบคุณ ทั้งสองข้อนี้ทำให้มีความสุข กลับคืนมา มีความสุขใจจริงๆ เมื่อก่อนความสุขคือการได้เที่ยว มีรูปจากที่ต่างๆ มาให้เพื่อนๆ ดู ซึ่งต่างกับความสุขจากตรงนี้ มันออกมาจากจิตใจ เราเห็นความทุกข์ของคนอื่น รู้สึกว่าตัวเองโชคดี เห็นรอยยิ้มของคนที่มีความทุกข์มากๆ ซึ่งได้รับการที่เราไปดูแลไปช่วยเหลือทำให้เรามีความสุข จากที่เคยแต่งตัวสวย มีบ้านหลังใหญ่ มีรถคันใหญ่ มีโน่นมีนี่ เราเคยคิดว่านั่นคือความสุข แต่จริงๆ แล้วมันไม่ใช่ มันคือความสบาย ความสุขคือระหว่างคนกับคน คิดถึงกัน ช่วยกัน รักกัน เสียสละ

ท่านอาจารย์สอนว่า คนเราแต่งตัวเพื่อมารยาทไปงานไหนใส่ชุดแบบไหน ไม่ใช่แค่ใส่ชุดสวยอย่างเดียว ให้กลับไปดูที่บ้านด้วยว่าสะอาดเรียบร้อยไหม นี่คือมารยาทที่แท้จริง เพิ่งรู้ว่าการที่บ้านเรียบร้อยสะอาดคือมารยาท กลับมาคืนนั้นนอนไม่หลับ เทียงคืนต้องออกมาทำความสะอาด

นอกจากนั้นท่านยังสอนว่าให้อภัยคนอื่นจะดีต่อตนเอง ฉันทจึงได้เขียนหนังสือไปขอบคุณสามี จากเมื่อก่อนเราโกรธเขา โมโหเขา แค้นเขา ๑๐ ปี ที่ใช้ชีวิตร่วมกันมา เขาดูแลฉันอย่างดี เมื่อเปลี่ยนความคิด รู้สึกว่าใบหน้าเราก็เปลี่ยน คิ้วที่เอาแต่ขมวดก็คลายออก เสียงเราก็เปลี่ยนเลย ทำให้เราถึงทรมานตัวเองมาหลายปีจากโกรธเขาก็เปลี่ยนมาขอบคุณเขาขอบคุณผู้หญิงคนนั้นด้วยที่เข้ามาช่วยดูแลคนที่ฉันรักที่สุด พอคิดได้ความรู้สึกที่เคยมีหายไปหมดเลย แต่ก่อนฉันรู้สึกแต่ว่าสามีเป็นฝ่ายผิดที่เล็กกับเรา ถ้าให้คะแนนตัวเอง ๘๕ คะแนนเป็นลูกสะใภ้ที่ดี, ๗๕ คะแนนเป็นเมียที่ดี และ ๙๐ คะแนนเป็นแม่ที่ดี แต่พอเข้ามาที่ฉือจี้ให้คะแนนตัวเองแค่ ๓๐ กว่า เมื่อย้อนกลับ

ไปคูตัวเอง งานบ้านทุกอย่างเราคิดว่าเป็นหน้าที่ของเรา แต่ตอนที่ทำเรายิ้มบ้างม้วย หรือทำไปจนไป เวลาไม่พอใจเราก็พูดบ่อยๆ บ่นบ่อยๆ ทำให้บรรยากาศเสียโดยไม่รู้ตัว เพราะคิดแต่ว่าเราทำดีแล้ว แต่ที่ฉือจี้อาจารย์สอนให้ทำด้วยความสมัครใจ และด้วยความปิติยินดี ไม่ใช่ทำไปจนไป ซึ่งเป็นการทำผิดโดยไม่รู้ตัว มองเห็นแต่ความผิดของคนอื่น ฉือจี้ทำให้ฉือจี้รู้ว่าฉือจี้ผิดเยอะมาก ทำไปจนไป ใครจะทนไหว

คุณเมตตา ทำงานเป็นอาสาสมัครฉือจี้ร่วม ๘ ปีแล้ว ทำทั้งงานกุศล งานดูแลผู้ป่วย งานการศึกษา งานมนุษยธรรม เมื่อมีภัยพิบัติเกิดขึ้นที่ไหนในโลก อาสาสมัครฉือจี้ในชุดฟอร์มเสื้อสีน้ำเงินกางเกงสีขาว มักจะไปถึงที่นั้นๆ ก่อนเสมอ และเป็นการช่วยเหลือระยะยาวอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เช่น เหตุการณ์คลื่นสึนามิ ในประเทศไทย เหตุการณ์ภัยธรรมชาติจากพายุทอร์นาโดในประเทศพม่า เหตุการณ์ แผ่นดินไหวในประเทศจีน เป็นต้น ที่ฉือจี้ได้บริจาคผ้าห่มกว่าสี่หมื่นผืน ผ้าห่มเหล่านี้ที่ได้มาจากกิจกรรมแยกขยะ การแยกขยะฉือจี้จะแบ่งประเภทไว้อย่างกระตือรือร้น ก็จะแยกเป็นกระดาษสีขาว กระดาษสี กระดาษกล่อง กระดาษหนังสือพิมพ์ เพราะราคาที่ขายได้จะไม่เหมือนกัน ขวดพลาสติกก็แยกเป็นซุน - ใส แยกถุงพลาสติก กระจบองลูมิเนียม กระดาษ ๕๐ กิโลกรัม ช่วยตันไม่ได้ตั้ง ๑ ตัน แยกขยะแล้วเอาไปขาย ส่วนเงินที่ได้ก็เอาไปบริจาคต่อ

คุณเมตตาทำงานอาสาสมัครเกือบทุกวัน แม้เป็นงานที่ไม่มีเงินเดือน ไม่มีรายได้ตอบแทน แต่กลับรู้สึกมีความสุขกว่าชีวิตแบบเดิมๆ รายได้หลักตอนนี้ได้จาก ค่าเช่าห้องชุด เมื่อก่อนใช้เงินเยอะ เดือนหนึ่งเป็นแสน แต่ตอนนี้ไม่ต้องใช้อะไรทำอะไร ประหยัดกินประหยัดใช้ กินมังสวิรัต ใส่เสื้อผ้ามือสอง ไม่ต้องซื้อเครื่องประดับตกแต่ง ใช้ชีวิตเรียบง่ายขึ้น เมื่อก่อนคิดแต่จะหาเงิน อยากได้เงิน แต่ตอนนี้คิดแต่อยากจะช่วยเหลือคนอื่น ปรารถนาที่จะสร้างพระโพธิสัตว์น้อยๆ ให้เกิดขึ้น คุณเมตตาจึงต้อง เป็นทั้งวิทยากรอบรมครู เป็นครูพิเศษสอนวิชาบำเพ็ญประโยชน์ให้กับเด็กๆ ซึ่งก็ได้แนวทางมาจากการสอนในหลักสูตรของฉือจี้ที่มุ่งเน้นให้เด็กคิดเป็นและมีจริยธรรม อย่างเช่นเรื่องความกตัญญู ก็ให้เด็กๆ เอาลูกโป่งใส่ในท้องให้ความรู้สึกเป็นแม่สมมติว่า ตั้งท้อง ทุกคนหัวเราะสนุกกันมาก พอตอนที่ถึงกินข้าวก็กินลำบาก นั่งโต๊ะแล้วติดท้อง เริ่มไม่สนุกขอไม่เล่นต่อ แต่ไม่ได้ต้องเล่นต่อ ให้เขาเรียนรู้การเป็นแม่ว่าลำบากขนาดไหน ให้เขาสัมผัสความรู้สึก กลับบ้านก็ให้ไปสัมภาษณ์คุณแม่ ถ้าไม่มีก็ให้ไปสัมภาษณ์คนเคย คลอดลูก จะได้ว่าเวลาที่คลอดลูกเจ็บแค่ไหน อยากให้รู้ว่าคนตาบอดรู้สึกอย่างไร ก็ให้เด็กๆ ปิดตาเรียนหนังสือ ทำกิจกรรมทั้งครู ทั้งผอ.โรงเรียน ทุกคนทำเหมือนกันหมด

ถามว่าตอนนี้อัลบั้มชีวิตของคุณเมตตาสมบูรณ์แล้วหรือยัง ซึ่งเธอได้พยายามสร้างทุกวัน โดยการทำงานอาสาสมัครช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ปล่อยให้เวลาให้ผ่านไปอย่างเปล่าประโยชน์ ซึ่งเธอรูสึกว่าตัวเองโชคดีเหลือเกินที่ได้พบแนวทางที่ถูกต้อง แม้ที่ผ่านมาจะหลงทางไปบ้าง (ตัดต่อจากนิตยสารขวัญเรือน ฉบับที่ ๘๗๙ ปีชงแรก กรกฎาคม ๒๕๕๑)

สรุปกรณีศึกษา : อัลบั้มชีวิตที่สร้างได้

กรณีศึกษาเรื่องนี้เป็นประวัติชีวิตของผู้ที่ผ่านจุดเปลี่ยนแปลงในชีวิตจากการเป็นภรรยาที่ธุรกิจที่อยู่กับความหรรษา ฟุ่มเฟือยมาเป็นความเรียบง่ายพอเพียง เปลี่ยนจากการมีตัวเองเป็นศูนย์กลางไปสู่การคิดถึงผู้อื่น สร้างประโยชน์แก่ชุมชน และสังคมด้วยการทำงานเป็นอาสาสมัคร ได้ค้นพบความสุขที่แท้จริงในชีวิต คือการเอื้อสละ ช่วยเหลือ และความพอเพียง รวมทั้งการใช้ชีวิตอย่างสมดุลกับสิ่งแวดล้อม

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(๒๕๕๒).ชุดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน (สำหรับผู้บริหาร : ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม).นนทบุรี

ตัวอย่างโครงการ/การดำเนินงาน : พอเพียง

โครงการต้นแบบสถานี/ชุม สวยงาม พืชผักกินได้ : การรถไฟแห่งประเทศไทย

โครงการต้นแบบสถานี/ชุม สวยงาม พืชผักกินได้ เป็นโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพตติมิชอบของการรถไฟแห่งประเทศไทย ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต กลยุทธ์ที่ ๓ ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต ภายใต้การขับเคลื่อนโครงการของศูนย์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตการรถไฟแห่งประเทศไทย (ศปท.รฟท.) มีรูปแบบดำเนินโครงการด้วยการที่พนักงานประจำสถานีรถไฟ/ชุมเครื่องกันถนน ใช้เวลารว่างจากการปฏิบัติหน้าที่และใช้เวลารว่างให้เป็นประโยชน์ มาปลูกพืชผักชนิดต่างๆ ไว้ที่สถานี/ชุมเครื่องกันฯ เพื่อรับประทานเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวพนักงาน โดยประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ

พนักงานยังได้นำพืชผักจากโครงการฯ มาแบ่งปันให้ผู้โดยสาร ชุมชน และโรงเรียนใกล้เคียงสถานีรถไฟ/ชุมเครื่องกันฯ อันการช่วยเหลือสังคมรอบข้าง สร้างความสุข รอยยิ้มและความประทับใจ อันเป็นไปตามนโยบายของคณะอนุกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคม (CG) การรถไฟแห่งประเทศไทย

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีสถานีบ้านทับช้างเป็นโครงการต้นแบบ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ได้ขยายโครงการไปตามเขตจัดการเดินรถทั่วประเทศ ๕ เขต ดังนี้

ภาคกลาง ได้แก่ สถานีเขียงรากน้อย และชุมเครื่องกันชุมทางศรีราชา

ภาคเหนือ ได้แก่ สถานีชุมทางบ้านดารา และชุมเครื่องกันบ้านปิน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ สถานีวะตะแบก และชุมเครื่องกันห้วยราช

ภาคใต้ตอนบน ได้แก่ สถานีหนองปลาไหล และชุมเครื่องกันวัดห้วยจรเข้ม

ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ สถานีพรุพี และชุมเครื่องกันสุราษฎร์ธานี

(ด้านเหนือ กม.๖๓๒/๑๖-๖๓๓/๑)

ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

มีคณะทำงาน CSR เป็นผู้รับผิดชอบหลัก และฝ่ายการเดินรถกับศูนย์ประชาสัมพันธ์เป็นผู้รับผิดชอบรอง เบื้องต้นกำหนดพื้นที่ในการดำเนินการไว้จำนวน ๑๐ สถานี และ ๑๐ ชุมเครื่องกันฯ

โครงการต้นแบบ สถานี ชุ่มสอยงาม พืชผักกินได้

โครงการต้นแบบ สถานี/ชุ่มสอยงาม พืชผักกินได้

การนำพืชสวนผัก (พืช) ไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร สถานีชุ่มสอยงามพืชกินได้ ซึ่งเป็นการผสมผสานวิถีการเกษตรและสวนผักที่ปลอดภัยจากยาฆ่าแมลงและสารพิษอันตราย ภายใต้อาคารสถานีรถไฟกรุงเทพ (สถานีกรุงเทพ) ๒๒ ชั้น บนพื้นที่ ๑๖๖ ไร่ ๒๖๖ ตารางวา มีพื้นที่ปลูกพืชผักกินได้ ๒๖๖ ตารางวา โดยแบ่งพื้นที่ปลูกพืชกินได้เป็นพื้นที่ปลูกพืชสวนผัก ๑๖๖ ตารางวา และพื้นที่ปลูกพืชสวนผัก ๑๐๐ ตารางวา

โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. เพื่อเป็นต้นแบบในการนำพืชสวนผักไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 2. เพื่อเป็นต้นแบบในการนำพืชสวนผักไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 3. เพื่อเป็นต้นแบบในการนำพืชสวนผักไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 4. เพื่อเป็นต้นแบบในการนำพืชสวนผักไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

๑. สถานีกรุงเทพ (กรุงเทพฯ)
๒. สถานีหัวหมาก (หัวหมาก)
๓. สถานีคลองเตย (คลองเตย)
๔. สถานีสุขุมวิท (สุขุมวิท)
๕. สถานีสีลม (สีลม)
๖. สถานีปทุมวัน (ปทุมวัน)
๗. สถานีราชดำเนิน (ราชดำเนิน)
๘. สถานีสนามกีฬา (สนามกีฬา)
๙. สถานีสวนจตุจักร (สวนจตุจักร)
๑๐. สถานีคลองจั่น (คลองจั่น)
๑๑. สถานีคลองเตย (คลองเตย)
๑๒. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๑๓. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๑๔. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๑๕. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๑๖. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๑๗. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๑๘. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๑๙. สถานีคลองสาน (คลองสาน)
๒๐. สถานีคลองสาน (คลองสาน)

สถานีรถไฟ
พญา
จังหวัดอยุธยา

ผู้สมัครงาน
พญา
ท.ม. ที่ 152/348
จังหวัดอยุธยา

ผู้สมัครงาน
พญา
ท.ม. ที่ 161/804
จังหวัดอยุธยา

สถานีรถไฟ
เขาสอนกลาง
จังหวัดขอนแก่น

โครงการต้นแบบ

สถานี

ชุมสอยงาม

พืชผักกินได้

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดขอนแก่น

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดขอนแก่น

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดขอนแก่น

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดขอนแก่น

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดกาญจนบุรี

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดกาญจนบุรี

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดปทุมธานี

สถานีชุมสอยงาม
จังหวัดปทุมธานี

โครงการต้นแบบ

สถานี

ชุ่มสอยงาม

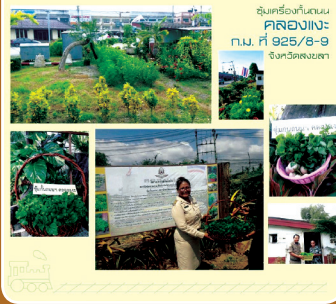
พืชผักกินได้

สถานีไฟ
บ้านดินลาน
จังหวัดชลบุรี

สถานีไฟ
บ้านดินลาน
จังหวัดชลบุรี

ศูนย์ศรีองค์นิพนธ์
คลองแวง
กม. ที่ 925/8-9
จังหวัดชลบุรี

ศูนย์ศรีองค์นิพนธ์
คลองแวง
กม. ที่ 925/8-9
จังหวัดชลบุรี

สถานีไฟ
บ้านคุด
จังหวัดชลบุรี

สถานีไฟ
phanong chong
จังหวัดชลบุรี

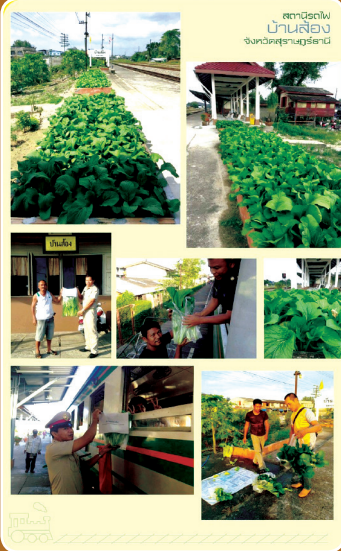

ศูนย์ศรีองค์นิพนธ์
บ้านคุด
กม. ที่ 599/10-11
จังหวัดชลบุรี

โครงการต้นแบบ **สถานี**
ชุ่มสวยงาม
พืชผักกินได้

ที่มา การรถไฟแห่งประเทศไทย
เว็บไซต์หน่วยงาน : www.railway.co.th

๓๘ | หนังสือคู่มือวิชาการป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม
STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

โครงการ “ของดีชุมชนรอบรั้วทางพิเศษ” ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ :
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

มีวัตถุประสงค์ในการสำรวจจัดทำข้อมูลรายการสินค้าบริการในชุมชนรอบเขตทางพิเศษ รวมถึงชมรมและมูลนิธิที่ตั้งอยู่รอบเขตทางพิเศษ จำนวน ๘ ชุมชนที่มีการผลิตและจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคซึ่งเป็นผลผลิตจากธรรมชาติ และจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นทางเลือกในการใช้บริการของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ในโอกาสต่างๆ เช่น การประชุม หรือสัมมนา เป็นการส่งเสริมให้เกิดรายได้และพัฒนาอาชีพในชุมชนรอบเขตทางพิเศษให้เกิดความยั่งยืนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ขนมไทย : ของดีชุมชนวัดคลองเตยใน ๓

ผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านบ่อนไก่

นัด : ของดีชุมชนลือก ๔,๕,๖

สวนไม้มงคล : ของดีชุมชนลือก ๑,๒,๓

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : แปลงคุณธรรมสู่การปฏิบัติ

เมื่อสืบค้นพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เราจะพบว่าพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสผ่านคำว่า “พอมีพอกิน” แก่ประชาชน ซึ่งอาจจะถือเป็นจุดเริ่มต้นของแนวพระราชดำริ “ความพอเพียง”

“พอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้น ก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน จึงต้องมโนนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้ ให้พอเพียงนี้ ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ

พอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดที่ว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คืออยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“คนเราที่ฟุ้งเฟ้อ ไม่มีทางที่จะหาทรัพย์มาบ่อนความฟุ้งเฟ้อได้ ความฟุ้งเฟ้อนี้เป็นปากหรือเป็นสัตว์ที่หิวไม่หยุด ความฟุ้งเฟ้อนี้ถ้าปากตลอดเวลา จะบ่อนไปเท่าไรๆ ก็ไม่พอ เมื่อบ่อนเท่าไรๆ ไม่พอแล้ว ก็หาเท่าไรๆ ก็ไม่พอ ความไม่พอนี้ไม่สามารถที่จะหาอะไรมาบ่อนความฟุ้งเฟ้อนี้ได้ ฉะนั้น ถ้าจะต่อต้านความเดือดร้อน ไม่ใช่ว่าจะต้องประหยัสมัธยัสถ์ จะต้องป้องกันความฟุ้งเฟ้อและป้องกันวิธีการที่มักจะใช้เพื่อที่จะมาบ่อนความฟุ้งเฟ้อนี้ คือความทุจริต ฉะนั้นการที่จะระดมรงค์ที่จะต่อสู้เพื่อให้นักมัธยัสถ์และประหยัสนั้น

ก็อยู่ที่ตัวเอง ไม่ใช่อยู่ที่คนอื่น เมื่ออยู่ที่ตนเอง ไม่อยู่ที่คนอื่น การรณรงค์โดยมาก มักออกไปข้างนอก จะไปชักชวนคนโน้นชักชวนคนนี่ให้ทำโน่นทำนี่ ที่จริงตัวเองต้องทำอะไร ถ้าจะใช้คำว่ารณรงค์ก็ต้องรณรงค์กับตัวเอง **ต้องฝึกตัวให้รู้จักความพอดี พอเหมาะ ถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะ มันจะเกิดทุจริตในใจได้”**

*พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะลูกเสือชาวบ้านที่มาเข้าเฝ้าฯทูลละออง
ธูลีพระบาท ในโอกาสเสด็จฯ กลับจากแปรพระราชฐานจากจังหวัดสกลนคร
ณ สนามบินดอนเมือง วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๗*

“ทั้งนี้ คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเซย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งทันสมัยใหม่ แต่เราพออยู่พอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนา ที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ภาวนา จดมุ่งหมายในแง่ดี ในทางดี ที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน ไม่ใช่รุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่าการพออยู่พอกินมีความสงบนั้น ถ้าจะเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้ารักษา ความพออยู่พอกินนั้นได้ เราจะยอดยิ่งยวด”

*พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะผู้แทนสมาคมองค์การเกี่ยวกับศาสนา
ครู นักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ นักศึกษามหาวิทยาลัย ในโอกาสเฝ้าฯทูลละอองธูลีพระบาท
ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย
วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗*

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป การช่วยเหลือ สนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอมี พอกิน พอใช้ ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอ ที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้นต่อไป ได้โดยแน่นอน”

*พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๖*

“ในภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะได้กล่าวถึงความสำคัญของการประหยัด ซึ่งรัฐบาลได้ชักชวนให้แต่ละคนปฏิบัติ คงจะได้ตระหนักอยู่แล้วทั่วกันว่า การใช้จ่ายโดยประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้ จะมีผลดีไม่เฉพาะแก่ผู้ประหยัดเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ ๒๕๐๓
วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๒

ที่มา

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).(๒๕๖๑).การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” สร้างคนดี
สู่สังคม.พิมพ์ครั้งที่ ๑.กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).(๒๕๕๙).เทิด ๙ ปกยศ ๗๐ คุณธรรมนำประชา. พิมพ์ครั้งที่ ๓.กรุงเทพฯ
: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด

กระทรวงวัฒนธรรม.(๒๕๕๙).๙๙ พระบรมราโชวาท น้อมนำราชภัฏร่มเย็นเป็นสุขสานต.กรุงเทพฯ :
กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

แบบทดสอบ

แบบทดสอบ

โมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต หมายถึงอะไร จงอธิบายและยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ที่มา หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลง สู้สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ชุดหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti - Corruption Education) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๑)

คำถาม

ข้อ ๑ “ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น”

หมายถึงตามข้อใด

- ๑) ความพอเพียง
- ๒) ความมีเหตุผล
- ๓) ความพอประมาณ
- ๔) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ข้อ ๒ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นเรื่องใดเป็นหลัก

- ๑) การจัดสรรและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
- ๒) การช่วยเหลือกันในสังคม
- ๓) การรวมกลุ่มของชุมชน
- ๔) การพึ่งตนเอง

ข้อ ๓ หลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับคุณธรรมด้านใดมากที่สุด

- ๑) ความละเอียดรอบคอบ
- ๒) ความซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร
- ๓) เป็นผู้มีความโอ้อ้อมอารี
- ๔) เป็นคนมีศีลธรรม

ข้อ ๔ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ต้องอาศัยสิ่งใดเป็นพื้นฐาน

- ๑) ความซื่อสัตย์และความรู้
- ๒) ความเพียรและสติปัญญา
- ๓) ความรู้และคุณธรรม
- ๔) คุณธรรมและความเพียร

ข้อ ๕ การยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน เพื่อเป้าหมายตามข้อใด

- ๑) พัฒนาเศรษฐกิจดี รายได้ดี
- ๒) พัฒนาอย่างมั่นคง ยั่งยืน
- ๓) พัฒนาสังคมดี มั่นคง
- ๔) พัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

คำตอบ

- ข้อ ๑ ๓) ความพอประมาณ
- ข้อ ๒ ๔) การพึ่งตนเอง
- ข้อ ๓ ๒) ความซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร
- ข้อ ๔ ๓) ความรู้และคุณธรรม
- ข้อ ๕ ๒) พัฒนาอย่างมั่นคง ยั่งยืน

ข้อคำถาม จากการศึกษา STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต ท่านคิดว่า “ความพอเพียง” สร้างคนดี สังคมดี ได้อย่างไร

.....

.....

.....

คำอธิบาย

ข้อคำถาม จากการศึกษา STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต ท่านคิดว่า “ความพอเพียง” สร้างคนดี สังคมดี ได้อย่างไร

จากความหมายและองค์ประกอบของคุณธรรมพอเพียง เราจะเห็นได้ว่าพอเพียง จะเชื่อมโยงกับคุณธรรมอื่น ๆ อีก เช่น ก่อนจะมีความพอเพียงจะต้องมีสติ มีความยั้งคิด และต้องยึดหลักการพึ่งตนเองในการทำงาน การดำเนินชีวิต ด้วยความขยันหมั่นเพียร และอดทนต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ มีวินัยที่จะไม่ประพฤติปฏิบัติตามความอยาก

**“ความเป็นผู้พอเพียงจึงเป็นต้นทางของความสุจริต
ซื่อสัตย์ ไม่อยากได้ ไม่ทุจริต และเมื่อมีเหลือก็จะทำให้มีจิตใจ
ที่เอื้อเพื่อแผ้วแผไ้คนอื่นด้วยความเมตตากรุณา”**

(ที่มา ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (๒๕๖๑). การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” สร้างคนดีสู่สังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด)

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม
พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

ตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

“ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ
ข้อสำคัญ คือ
ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จและไม่ทุจริตเสียเอง”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ
ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ
เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๖

คำนำ

หนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม เป็นผลจาก ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มุ่งเน้นกระบวนการกล่อมเกล่าทางสังคม สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปลุกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือต้านทุจริต

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริตขึ้น ยกร่างและจัดทำเนื้อหาหลักสูตร ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เป็นหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ขึ้น

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักการเกี่ยวกับ หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) นำไปปรับใช้ในการสอน ของสถานศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ และประชาชน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปพิจารณาปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ โดยมีเนื้อหา ๔ ชุดวิชา ได้แก่

- ๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) ความอภัยและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงคมนาคม ตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกันการ ทุจริต โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดวิชาป้องกันการทุจริต กระทรวงคมนาคม จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สร้างทัศนคติ และค่านิยมต่อต้านการทุจริต ดำรงตนและปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และประเทศชาติต่อไป

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

กระทรวงคมนาคม

มิถุนายน ๒๕๖๒

สารบัญ

วิชาที่ ๔	พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม	
	ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)	
	ของสำนักงาน ป.ป.ช.	๑
๑.	ความหมายและที่มาของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพลเมือง	๕
๒.	ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง	๙
๓.	องค์ประกอบของการศึกษาความเป็นพลเมือง	๑๑
๔.	แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี	๑๔
๕.	แนวทางการส่งเสริมสำนึกความเป็นพลเมือง : กรณีศึกษาประเทศไทย	๑๙
๖.	การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในบริบทต่างประเทศ	๒๔
๗.	สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๔ พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม	๓๒
ตัวอย่างกรณีศึกษา		๓๕
-	กรณีศึกษา : ชาดทุนคือกำไร	๓๗
-	ตัวอย่างโครงการ/การดำเนินงาน : ความรับผิดชอบต่อสังคม	๔๒
-	จิตอาสา ตามคำพ่อ : เรียนรู้ตามรอยพระบาท	๕๑
แบบทดสอบ		๕๕

วิชาที่ ๔

พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม
ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education)
ของสำนักงาน ป.ป.ช.

วิชาที่ ๔ : พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

เรื่อง พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

สาระสำคัญ

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ของพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม และบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. มีความรู้ความเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ ของพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม และบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ
๒. สามารถสังเคราะห์ถึงการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อการทุจริตของสังคมและประเทศได้
๓. มีความตระหนักถึงถึงการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อการทุจริตของสังคมและประเทศ
๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการกับทุกภาคส่วนของพลเมืองในการต่อต้านการทุจริตได้

ขอบเขตเนื้อหา

ความหมาย ความสำคัญของความเป็นพลเมืองและบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองและบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

วิธีการฝึกอบรม

๑. วิทยากรบรรยายให้ความรู้
๒. กิจกรรมสร้างความเป็นพลเมืองเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ

ต่อการทุจริต

๓. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติและนำเสนอผลงาน

ระยะเวลา

- ๓ ชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้

๑. กรณีตัวอย่าง / กรณีศึกษา
๒. โจทย์กิจกรรม / บังการ
๓. เอกสารประกอบการอบรม
๔. สื่อเทคโนโลยี / สื่ออิเล็กทรอนิกส์ / สื่อวีดิทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ช.

การวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของหน้าที่พลเมืองกับความรับผิดชอบ

ต่อสังคม

๒. ประเมินจากชิ้นงานและผลงานกลุ่ม
๓. ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

เนื้อหาโดยสังเขป
วิชาที่ ๔ : พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม
จำนวนชั่วโมง : ๓ ชั่วโมง

รายละเอียดเนื้อหา

๑. ความหมายและที่มาของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพลเมือง

คำว่า “พลเมือง” มีความหมายในหลายแง่มุม และมีการนำไปใช้เทียบกับคำอื่นๆ อาทิ ประชากร ประชาชน ปวงชน และราษฎร ฯลฯ แต่หากพิจารณาให้ละเอียดจะสามารถทำความเข้าใจความหมายของคำต่างๆ ที่คล้ายกัน ได้ดังนี้

ประชาชน หมายความว่า คนทั่วไป คนของประเทศ ซึ่งไม่ใช่ผู้ปกครอง เป็นสามัญชนอยู่ภายใต้รัฐ เช่น ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องรู้กฎหมาย ใครจะปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่ได้

ประชากร หมายถึง คนโดยทั่วไป โดยมักใช้ในกรณีพิจารณาถึงจำนวน

ราษฎร คำว่า “ราษฎร” เป็นคำเก่าแก่ที่มีใช้กันมานาน ในกฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยาและกฎหมายตราสามดวง ก็มีการใช้คำว่า “ราษฎร” หมายถึง คนโดยทั่วไป แต่ว่า “ราษฎร” เป็นคำที่ใช้ในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๕ เนื่องจากสังคมไทยสมัยโบราณ ประชาชนเป็นไพร่หรือทาสเกือบทั้งหมด พอมาถึงช่วงรัชกาลที่ ๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่และได้ทำการเลิกทาสเลิกไพร่ ทำให้ประชาชนเหล่านั้นกลายเป็นราษฎรหรือเสรีชนที่ไม่ต้องเป็นข้ารับใช้มุลนาย และมีสถานะทางกฎหมายเท่าเทียมกัน จึงเรียกอดีตไพร่ ทาส ขุนนาง รวมทั้งชนชั้นใหม่ๆ ว่า “ราษฎร” ในความหมายของผู้ที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐและต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองเช่นเดียวกันหมด

ปัจจุบันคำว่า ราษฎรและประชาชน มีความหมายเกือบจะเหมือนกัน แต่ประชาชนสื่อถึงการเป็นเจ้าของประเทศและเจ้าของอำนาจอธิปไตยมากกว่าราษฎร ส่วนราษฎรมีนัยของคนที่เสียเปรียบคนที่ด้อยกว่าอยู่ด้วย และมีนัยความหมายเป็นทางการน้อยกว่าคำว่า “ประชาชน” เช่น แม้เราจะเป็นราษฎรธรรมดา แต่ถ้าผู้บริหารประเทศคดโกงฉ้อราษฎ์บังหลวง เราก็ต้องไปคัดค้าน ที่ผ่านมาข้าราชการมักจะกดขี่ราษฎร ดังนั้น ราษฎรแปลว่า คนของรัฐเดิม หมายถึง สามัญชน คือคนที่ไม่ใช่ขุนนาง โดยทั่วไปมักหมายถึง คนธรรมดา หมู่คนที่มิใช่ข้าราชการ

พลเมือง คำว่า “พลเมือง” เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อเกิดการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส เริ่มต้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๗๘๙ ชาวฝรั่งเศสลุกฮือกันขึ้นมาล้มล้างระบอบการปกครองของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ ล้มล้างระบบชนชั้นต่างๆ ขณะนั้นได้แก่ พระราชวงศ์ ขุนนาง ข้าราชการ สมณะ นักพรต นักบวช และไพร่ ประกาศความเสมอภาคของชาวฝรั่งเศสทุกคน ต่อมากำว่า “Citoyen” จึงแปลเป็น “Citizen” ในภาษาอังกฤษ

สำหรับประเทศไทย คำว่า “พลเมือง” น่าจะถูกนำมาใช้สมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เนื่องจากผู้นำคณะราษฎรบางท่านเคยเรียนที่ประเทศฝรั่งเศส จึงได้นำเอาคำนี้มาใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ต่อมากลายเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจะต้องเรียนควบคู่กับวิชาศีลธรรม กลายเป็นวิชา “หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม”

ในส่วนที่เป็นหน้าที่พลเมืองก็ลอกมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๔๗๕ เรื่อยมาจนถึงรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๕ และเลิกใช้เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการรัฐประหารเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ แต่วิชาหน้าที่พลเมืองก็ยังคงเรียนและสอนกันต่อมาอีกหลายปีจึงเลิกไปพร้อมกับคำว่า “พลเมือง” โดยต่อมาก็ใช้คำว่า “ปวงชน” แทน คำว่าราษฎรคงเป็นการใช้แทนคำว่า “ประชาชน” หรือคำว่า People ในภาษาอังกฤษ อาจได้รับอิทธิพลจากอเมริกาโดยสุนทรพจน์เกตทีสเบิร์กของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ที่ให้คำจำกัดความของรัฐบาลประชาธิปไตยไว้ว่าเป็น “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน” แต่แทนที่เราจะใช้คำว่า “ประชาชน” แทนคำว่า “ราษฎร” เรากลับใช้คำว่า “ปวงชน” แทน อย่างไรก็ตาม คำว่าปวงชนก็ใช้แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ เท่านั้น แต่ไม่ติดปากที่จะใช้กันทั่วไปในที่อื่น ๆ ไม่ว่าในหน้าหนังสือพิมพ์หรือในสื่ออื่น ๆ ยังนิยมใช้คำว่า “ประชาชน” มากกว่าคำว่า “ปวงชน”

อย่างไรก็ตาม คำว่า “พลเมือง” ได้มาปรากฏอีกครั้งในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่หมวดที่ ๒ ประชาชน ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของพลเมือง มาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ว่า “**ประชาชนชาวไทยย่อมมีฐานะเป็นพลเมือง**” ที่น่าสังเกตก็คือ ในมาตรานี้ใช้คำว่า “ประชาชน” ชาวไทย แทนคำว่า “ปวงชน” ชาวไทยที่เขียนไว้ในมาตรา ๓ “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” และมาตรา ๕ “ปวงชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิดเพศหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญมีทั้งคำว่า “ปวงชน” “ประชาชน”

และ “พลเมือง” ในที่ต่างๆ แทนคำว่า “ปวงชน” เหมือนรัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆ (วีรพงษ์ รามางกูร, ๒๕๕๘)

สำหรับคำว่า “พลเมือง” มีนักวิชาการให้ความหมาย สรุปได้พอสังเขป พจนานุกรมนักเรียนฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมาย “พลเมือง” หมายถึง ชาวเมือง ชาวประเทศ ประชาชน “วิถี” หมายถึง สาย แนว ทาง ถนน และ “ประชาธิปไตย” หมายถึง แบบการปกครองที่ล้อมติปวงชนเป็นใหญ่ ดังนั้นคำว่า “พลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย” จึงหมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตย ในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคม และประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

วรารภรณ์ สามโกเศศ อธิบายว่า ความเป็นพลเมือง หมายถึง การเป็นคน ที่รับผิดชอบได้ด้วยตนเอง มีความสำนึกในสันติวิธี มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ปริญญา เทวานฤมิตรกุล กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองของระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การที่สมาชิกมีอิสรภาพควบคู่กับความรับผิดชอบต่อและมีอิสรเสรีภาพ ควบคู่กับหน้าที่

จากความหมายของนักวิชาการต่างๆ พอสรุปได้ว่า “พลเมือง” หมายถึง ประชาชนที่นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ยังต้องมีบทบาท ในทางการเมือง คือ อย่างน้อยมีสิทธิไปเลือกตั้ง แต่ยิ่งไปกว่านั้นคือมีสิทธิในการแสดง ความคิดเห็นต่างๆ ต่อทางการหรือรัฐได้ ทั้งยังมีสิทธิเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับรัฐ และอาจเป็นฝ่ายรุกเพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบายและกิจกรรมของรัฐตามที่เห็นพ้อง พลเมืองนั้นจะเป็นคนที่รู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งสาธารณะ มีความกระตือรือร้น อยากมีส่วนร่วม เอาใจใส่การทำงานของรัฐ และเป็นประชาชนที่สามารถแก้ไขปัญหาส่วนรวม ได้ในระดับหนึ่งโดยไม่ต้องรอให้รัฐมาแก้ไขให้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม มีการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเป็นราษฎร และความเป็นพลเมือง ดังตาราง (อ้างอิง จดหมายข่าวสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๗ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒) (ความเป็นราษฎร, ม.ป.ป.)

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเป็นราษฎร และความเป็นพลเมือง

ความเป็นราษฎร	ความเป็นพลเมือง
- ปฏิบัติตนตามหน้าที่เท่านั้น เช่น เสียภาษี ปฏิบัติตามกฎหมาย	- นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ต้องมีสำนึกในทางการเมือง อย่างน้อยต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือมากกว่านั้น คือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อบ้านเมือง ใช้สิทธิเข้าร่วมการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับรัฐ
- ยอมรับกฎหมาย นโยบาย กิจกรรม กิจกรรมต่างๆ ของรัฐ	- มีอิสรภาพ ศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกับผู้อื่น ให้ความสนใจต่อส่วนรวม มีบทบาท และมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ไม่กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือกิจกรรมสาธารณะ	- เคารพตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง ไม่อยู่ใต้อำนาจของอุปถัมภ์ หรืออิทธิพลอำนาจของใคร
- คิดว่าตนเองเป็นผู้น้อย ต้องคอยรับการอุปถัมภ์จากผู้ใหญ่	- ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของพรรคการเมือง และนักการเมือง ไม่รับเงินหรือความช่วยเหลือที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้อง ไม่ซื้อสิทธิ ไม่ขายเสียง
	- เอาใจใส่ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ตรวจสอบร้องเรียน เมื่อมีการดำเนินนโยบายผิดพลาด รู้สึกเดือดร้อน เมื่อรัฐบาลทำเรื่องไม่ดี ทำงานผิดพลาด หรือดำเนินนโยบายผิด
	- เป็นฝ่ายรุก เพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบาย หรือกิจการที่ตนเองเห็นพ้อง
	- สามารถแก้ปัญหาส่วนรวมเบื้องต้นได้ ไม่ต้องรอแต่รัฐบาลมาแก้ไข

กล่าวโดยสรุป “พลเมือง” มีความแตกต่างจากคำว่า “ประชาชน” และ “ราษฎร” ตรงที่ว่า พลเมืองจะแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการรักษาสิทธิต่างๆ ของตน รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพ ในการ

แสดงความคิดเห็น ความเป็นพลเมือง (Citizen) มีความหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกทางสังคมที่มีต่อรัฐ ต่างจากคำว่า “ประชาชน” ที่กลายเป็นผู้รับคำสั่งทำตามผู้อื่น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจึงอยู่ที่การเปลี่ยนให้ประชาชนคนธรรมดา กลายเป็นพลเมืองที่มีสิทธิกำหนดทิศทางของประเทศได้

๒. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

๒.๑ ความหมายของพลเมืองศึกษา

พลเมืองศึกษา (Civic education) หมายถึง การจัดการศึกษา และประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นพลเมืองตนเอง มีสิทธิมีเสียง สนใจต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับ รัฐบาล รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระบบการเมืองการปกครอง สิทธิและความรับผิดชอบต่อพลเมือง ระบบการบริหารจัดการสาธารณะและระบบตุลาการ

๒.๒ คุณลักษณะของพลเมือง

“พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยลักษณะ ๖ ประการ (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, ๒๕๕๕) คือ

๑) มีอิสระภาพและพึ่งตนเองได้ หมายความว่า ประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในประเทศ ประชาชนจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ เป็นเจ้าของชีวิตและมีสิทธิเสรีภาพในประเทศของตนเอง ระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพ และทำให้ประชาชนมีอิสระภาพ คือ เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นไท คือ เป็นอิสระชนที่พึ่งตนเองและสามารถรับผิดชอบตนเองได้ และไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือ “ระบบอุปถัมภ์” ของผู้ใด

๒) เห็นคนเท่าเทียมกัน หมายความว่า ประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน ดังนั้น ไม่ว่าประชาชนจะแตกต่างกันอย่างไรทุกคนล้วนแต่เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ “พลเมือง” จึงต้องเคารพหลักความเสมอภาคและจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน คือ เห็นคนเป็นแนวระนาบ (Horizontal) เห็นตนเท่าเทียมกับคนอื่น ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็นไปอย่างเท่าเทียม

๓) ยอมรับความแตกต่าง หมายความว่า ประชาธิปไตย คือระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงมีเสรีภาพ ระบอบประชาธิปไตยจึงให้เสรีภาพและยอมรับความหลากหลายของประชาชน ประชาชนจึงแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง การเลือกอาชีพ วิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้น เพื่อมิให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคม “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย จึงต้องยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นแตกต่างไปจากตนเอง

๔) เคารพสิทธิผู้อื่น หมายความว่า ในระบอบประชาธิปไตยทุกคนเป็นเจ้าของประเทศทุกคนจึงมีสิทธิ แต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเองหรือเอาแต่ความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิผู้อื่น หรือไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใดย่อมจะทำให้เกิดการใช้สิทธิที่กระทบซึ่งกันและกัน สิทธิในระบอบประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องมีขอบเขตคือ มีสิทธิและใช้สิทธิได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องเคารพสิทธิผู้อื่น และจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๕) รับผิดชอบต่อสังคม หมายความว่า ประชาธิปไตยมีระบอบการปกครองตามอำเภอใจหรือใครอยากจะทำอะไรก็ทำโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม ดังนั้น “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยยังจะต้องใช้สิทธิเสรีภาพของตนโดยรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ด้วยเหตุที่สังคมหรือประเทศชาติมิได้ดีขึ้นหรือแย่ลงโดยตัวเอง หากสังคมจะดีขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำของคนในสังคม

๖) เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม หมายความว่า ประชาธิปไตยคือการปกครองโดยประชาชน ใช้กติกาหรือกฎหมายที่มาจากประชาชน หรือผู้แทนประชาชน ระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีพลเมืองที่เข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามสมควร ทั้งในเรื่องหลักประชาธิปไตยหรือการปกครองโดยประชาชน และหลักนิติรัฐหรือการปกครองโดยกฎหมาย ถ้ามีความขัดแย้งก็เคารพกติกาและใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง

๓. องค์ประกอบของการศึกษาความเป็นพลเมือง

สำหรับนักวิชาการต่างประเทศ ได้เขียนบทความวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง อาทิ John Porter เขียนบทความเรื่อง “The Challenge of education for active citizenship” โดยอธิบายการศึกษาความเป็นพลเมืองว่ามี ๓ ประเด็นที่เชื่อมกับมิติพลเมือง การเมือง และสังคม ทั้งนี้ พลเมืองประกอบด้วยสิทธิจำเป็นสำหรับความอิสระ เสรีภาพระดับปัจเจกบุคคล การเมืองประกอบด้วยสิทธิในการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจทางการเมือง ส่วนสังคมประกอบด้วยสิทธิที่มีต่อสวัสดิการทางเศรษฐกิจและความมั่นคง สิทธิที่จะร่วมมือกันและเพื่อมีชีวิตอาศัยอยู่อย่างศิวิไล

๓.๑ ความรับผิดชอบทางสังคม (Social Responsibility)

การเรียนรู้ของเด็กจะเริ่มต้นจากความไว้วางใจตนเอง เกี่ยวกับสังคม ศีลธรรม พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ ทั้งในและอยู่เหนือห้องเรียน การเรียนรู้ของเด็กควรทำหรือแสดงบทบาทในกลุ่มหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

๓.๒ ความเกี่ยวพันชุมชน (Community Involvement)

การเรียนรู้ผ่านชุมชนหรือการบริการในชุมชนมี ๒ สาขาของความเป็นพลเมือง มันไม่จำกัดเวลาของเด็กที่โรงเรียน แต่ควรรับรู้ในฐานะเป็นกลุ่มอาสาสมัครที่ไม่เป็นการเมือง

๓.๓ ความสามารถในการอ่านและเขียนทางการเมือง (Political Literacy)

การเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการทำให้ชีวิตสาธารณะมีประสิทธิผล โดยผ่านความรู้ ทักษะ และค่านิยม คำว่า “ชีวิตสาธารณะ” ถูกใช้ในความรู้ลึกที่กว้างที่สุดเพื่อที่จะล้อมรอบความรู้ที่สมเหตุสมผลของการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง และเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจต่อเศรษฐกิจหลักและปัญหาสังคมของทุกวัน รวมทั้งแต่ละการคาดหมายของบุคคลและการเตรียมสำหรับโลกของการจ้างงาน และการอภิปรายของการจัดสรรทรัพยากรภาครัฐและการสมเหตุสมผลของระบบการจัดเก็บภาษี

Joseph KuiFoon และ Chow-Kerry J. Kennedy (๒๐๑๒) เขียนบทความเรื่อง “Citizenship and Governance in the Asian Region : Insights from the International Civic and Citizenship Education Study”

โดยเขาเสนอว่า ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาความเป็นพลเมืองประกอบด้วย ๔ อย่าง คือ ๑) ประชาสังคมและระบบ ๒) องค์ประกอบข้อปฏิบัติพลเมือง ๓) การมีส่วนร่วมพลเมือง และ ๔) อัตลักษณ์พลเมืองส่วนขอบเขตกระบวนการความคิด คือ การรู้จักการวิเคราะห์และการให้เหตุผล และขอบเขตพฤติกรรมอารมณ คือ ความเชื่อ ค่านิยมทัศนคติ ความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมและพฤติกรรม

Jaap Scheerens เขียนบทความเรื่อง “Indicators on Informal learning for Active Citizenship at School” มีสาระว่าเป้าหมายของการศึกษาสำหรับความเป็นพลเมืองมี ๓ มิติ คือ มิติ ๑ การรับรู้เข้าใจกับการนับถือความรู้เกี่ยวกับสถาบันประชาธิปไตย มิติ ๒ เน้นการปฏิบัติจริง (pragmatic) ในอารมณความรู้สึกของการกระทำและการได้รับประสบการณ์ และมิติ ๓ เกี่ยวกับอารมณในศัพทของการผูกติดกับสังคมและชุมชนซึ่งอันหนึ่งเป็นเจ้าของ สมรรถนะการสื่อสารและสังคม

John Patrick เขียนบทความเรื่อง “Defining, Delivering, and Defending a Common Education for Citizenship in a Democracy” ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดการศึกษาหลักสูตรพลเมือง ว่านิยามตามองค์ประกอบการศึกษาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันได้แก่

- ๑) ความรู้ของความเป็นพลเมืองและรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย
- ๒) ทักษะที่เฉลียวฉลาดของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
- ๓) ทักษะการมีส่วนร่วมของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (ทักษะความเป็นพลเมืองแบบมีส่วนร่วม)

๔) แนวโน้มที่จะกระทำการบางอย่างของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (ความเอนเอียงของพลเมือง)

Joel Westheimer และ Joseph Kahne (๒๐๐๔) ได้เขียนบทความเรื่อง “What kind of Citizen ? The Politic of Educating for Democracy” โดยมีสาระว่านักการศึกษาและผู้กำหนดนโยบายได้ติดตามแผนงานเพิ่มขึ้นว่าได้มีจุดมุ่งหมายทำให้ประชาธิปไตยเข้มแข็งผ่านการศึกษาความเป็นพลเมือง การเรียนรู้ การบริการและการสอน ทั้งนี้ Westheimer และ Kahne ได้ให้แนวคิดที่สำคัญ ๓ แนวคิดของความเป็นพลเมืองที่ดี คือ การมุ่งเน้นความรับผิดชอบระดับบุคคล การมีส่วนร่วม และความยุติธรรมที่เน้นย้ำ โดยนัยทางการเมืองของการศึกษาประชาธิปไตย อันมีรายละเอียดแสดงเป็นตาราง ดังนี้

ตารางประเภทของความเป็นพลเมือง

การมุ่งเน้นความรับผิดชอบ	การมีส่วนร่วม	ความยุติธรรม
ระดับบุคคล		
การกระทำความสามารถรับผิดชอบ ในชุมชน	สมาชิกที่กระตือรือร้นของ องค์กร ชุมชน และหรือ การปรับปรุงความพยายาม	การประเมินโครงสร้างทาง สังคม การเมือง เศรษฐกิจ โดยเป็นช่วงสำคัญอันตราย เพื่อมองเห็นนอกเหนือ สาเหตุพื้นผิว
การทำงานและการจ่ายภาษี	ชุมชนที่มีการจัดโครงสร้าง กลุ่มพยายามที่จะดูแล ความต้องการจำเป็นเหล่านี้ สนับสนุน การพัฒนา เศรษฐกิจ หรือการทำให้ สะอาดด้านสิ่งแวดล้อม	การแสวงหาจากภายนอก และการระบุประเด็นของ ความไม่ยุติธรรม
การเชื่อฟังกฎหมาย	การรู้จักว่าหน่วยงานรัฐ ทำงานอย่างไร	การระบุเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว สังคมประชาธิปไตยและ การกระทำที่จะแก้สาเหตุ ที่เป็นรากปัญหา
อาสาสมัครที่จะลงมือในเวลา วิกฤติ	การรู้จักกลยุทธ์ที่ทำงาน โดยส่วนรวม/กลุ่มบรรลุ เป้าหมาย	
สมมติฐานแกนหลัก		
เพื่อแก้ปัญหาสังคมและปรับปรุง สังคม ความเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณลักษณะนั้นคือ ต้องมีความ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อสังคม ตลอดไปและการเป็นสมาชิก ตลอดไปของชุมชน	เพื่อแก้ปัญหาสังคมและ ปรับปรุงสังคม ความเป็น พลเมืองที่ดีต้องมีส่วนร่วม อย่างกระตือรือร้น และเอา ตำแหน่งภาวะผู้นำภายใต้ การจัดตั้งระบบ และ โครงสร้างชุมชน	เพื่อแก้ปัญหาสังคมและ ปรับปรุงสังคม ความเป็น พลเมืองที่ดีต้องมีคำถาม การอภิปรายและการ เปลี่ยนแปลง เพื่อจัดตั้ง ระบบ และโครงสร้างที่ กลับมาเป็นรูปแบบผลิตซ้ำ ของความยุติธรรมมากขึ้นไป

๔. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ (๒๕๕๕) ได้กล่าวถึง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย ควรมีแนวทางการปฏิบัติตน ดังนี้

ด้านสังคม ได้แก่

- ๑) การแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล
- ๒) การรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น
- ๓) การยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า
- ๔) การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
- ๕) การเคารพระเบียบของสังคม
- ๖) การมีจิตสาธารณะ คือ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมและรักษา

สาธารณสมบัติ

ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

- ๑) การประหยัดและอดออมในครอบครัว
- ๒) การซื้อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ
- ๓) การพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า
- ๔) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- ๕) การสร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์

ต่อสังคมไทยและสังคมโลก

- ๖) การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติเป็นสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่

- ๑) การเคารพกฎหมาย
- ๒) การรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคนโดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
- ๓) การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า
- ๔) การซื้อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- ๕) การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม กล้าเสนอตนเองในการ

ทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา

- ๖) การทำงานอย่างเต็มความสามารถเต็มเวลา

ดังนั้น ความเป็นพลเมืองสามารถแยกพิจารณาทำความเข้าใจว่า ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ คุณค่า ค่านิยม ส่วนที่ ๒ ความรู้ และส่วนที่ ๓ ทักษะและพฤติกรรม รายละเอียดดังนี้ (จาก www.thaiciviceducation.org)

ตารางองค์ประกอบของความเป็นพลเมือง

คุณค่า ค่านิยม	ความรู้	ทักษะและพฤติกรรม
<ul style="list-style-type: none"> - รักความเป็นธรรมและความเสมอภาคและตระหนักในผลร้ายของความไม่เป็นธรรมและความไม่เสมอภาค - เชื่อมมั่นในความเป็นธรรมในสังคม - เชื่อมมั่นในการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิมนุษยชน (เสรีภาพ ความหลากหลาย และความเท่าเทียม) - สิทธิทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ - ความเท่าเทียมทางเพศ - ใช้หลักความยุติธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมประชาธิปไตย - รู้จักแยกแยะได้ว่าอะไรคือ 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจผู้อื่น (Consider others) - ปฏิบัติในอย่างเท่าเทียมกัน (Treat others as equal) - เรียกร้องหรือต่อสู้อุเพื่อความเป็นธรรม บอกได้ว่าอะไรเป็นความยุติธรรม ไม่ยุติธรรมในสถานการณ์ต่างๆ
<ul style="list-style-type: none"> - เคารพความเท่าเทียมทางเพศ 	<p>ความเป็นธรรมอะไรคือความไม่เป็นธรรม และอะไรคือความเสมอภาค อะไรคือความไม่เสมอภาค</p>	
<p>เชื่อในเสรีภาพที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น - เคารพในเสรีภาพที่จะแสดงออกหรือการกระทำ - รับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนที่จะมีผลต่อผู้อื่น - รับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนที่จะมีผลต่อผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิมนุษยชน (เสรีภาพ ความหลากหลาย และความเท่าเทียม) - ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ - แก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี - ให้ความสำคัญกับสิทธิและผลประโยชน์ของผู้อื่น - รับผิดชอบต่อผลอันเกิดจากการกระทำ - มีส่วนร่วมกับวิถีชุมชนด้วยการทำงานอาสาสมัคร

(ต่อ)

คุณค่า ค่านิยม	ความรู้	ทักษะและพฤติกรรม
<ul style="list-style-type: none"> - เห็นคุณค่าของการใช้สิทธิแต่ไม่ละทิ้งหน้าที่และตระหนักในผลร้ายของการใช้สิทธิอย่างไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ - ยึดหลักการใช้สิทธิแต่ไม่ละทิ้งหน้าที่ไว้เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิมนุษยชน (เสรีภาพ ความหลากหลาย และความเท่าเทียม) - สิทธิทางสังคม การเมือง และ เศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สิทธิแต่ไม่ละทิ้งหน้าที่ - ปฏิบัติตามกฎหมายจ่ายภาษี ไปเลือกตั้งและออกเสียงประชามติอย่างมีวิจารณญาณที่ดี - กระตือรือร้นในการเป็นสังคมแบบประชาสังคม (Civil society) - มีส่วนร่วมในสังคมกระตือรือร้นทางการเมือง
<ul style="list-style-type: none"> - มีภราดรภาพและเคารพความแตกต่าง - เห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย - เปิดใจกว้างต่อความเห็นต่าง เปลี่ยนแปลงความเห็นส่วนตน และประนีประนอม - เคารพความเห็นที่แตกต่างกัน ยอมรับหลักของประชามติ และยอมรับเสียงข้างน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิมนุษยชน (เสรีภาพ ความหลากหลาย และความเท่าเทียม) - ความรู้เกี่ยวกับสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี - ความสามารถในการอยู่และทำงานท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม - ความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น - การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์
<ul style="list-style-type: none"> - ยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ - มีจิตสาธารณะ - มุ่งมั่นในหลักการคนมีความคิด ความเชื่อคุณค่าต่างกัน แต่ทุกคนก็มีคุณค่าเท่าเทียมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิมนุษยชน (ความหลากหลาย ความเท่าเทียม) - ความเข้าใจว่าองค์ทางการเมืองและรัฐจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนกระตือรือร้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามคุณค่าร่วมและความเป็นธรรมในสังคม - มีส่วนร่วมในประชาสังคม - มีส่วนร่วมในชุมชนทางการเมือง การร่วมมือกับผู้อื่นหรือมีส่วนร่วม
<ul style="list-style-type: none"> - เห็นคุณค่าของการใช้สิทธิแต่ไม่ละทิ้งหน้าที่และตระหนักในผลร้ายของการใช้สิทธิอย่างไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง - ความรู้เกี่ยวกับหลักของการเคารพสิทธิและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของผู้คน 	<ul style="list-style-type: none"> - คิดอย่างมีวิจารณญาณและมีเหตุผลความสามารถในการประเมินสถานะหรือการตัดสินใจ

(ต่อ)

คุณค่า ค่านิยม	ความรู้	ทักษะและพฤติกรรม
<ul style="list-style-type: none"> - ยึดหลักการใช้สิทธิแต่ไม่ละทิ้งหน้าที่ไว้เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้เกี่ยวกับการตั้งคำถามหรือการหาข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - แยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นสามารถที่จะประเมินข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะการสื่อสารอย่างเป็นกระบวนการสามารถทำให้การตัดสินใจเกิดผลในระดับรัฐ
<ul style="list-style-type: none"> - มั่นใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง - รู้จักสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วม 	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของสื่อที่มีต่อบุคคลและสังคม - มีความรู้พื้นฐานทางการเมือง : ความหมายและความสำคัญของการเมือง - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรัฐ (ความหมาย ลักษณะ ประเภท รูปแบบของรัฐ) - ระบอบการเมืองการปกครอง (ความหมาย หลักการ ลักษณะ ประเภท รูปแบบ ข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตยและเผด็จการ) - ระบบเศรษฐกิจ (ความหมาย หลักการ ลักษณะ ประเภท รูปแบบ ข้อดีและข้อเสียของระบบทุนนิยมและสังคมนิยมและความสัมพันธ์ของระบอบการเมืองการปกครองกับระบบเศรษฐกิจ - ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย (ความหมาย ความสำคัญ หลักการ ลักษณะ ประเภท และศักดิ์ของกฎหมาย) 	<ul style="list-style-type: none"> - ตีความสาระจากสื่อ (ระบบการจูงใจและการให้คุณค่า /การคิดอย่างมีวิจารณญาณ) สามารถใช้สื่อในทางที่ถูกต้อง - มีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถนำความรู้พื้นฐานทางการเมืองไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมไปเลือกตั้งและออกเสียงประชามติอย่างมีวิจารณญาณที่ดี ติดตามตรวจสอบพฤติกรรมและการทำงานของนักการเมือง - สามารถวิพากษ์วิจารณ์และตัดสินใจบนนโยบายผลงานและกรณีต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม - สามารถนำหลักการประชาธิปไตยไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

(ต่อ)

คุณค่า ค่านิยม	ความรู้	ทักษะและพฤติกรรม
	<ul style="list-style-type: none"> - ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย (สภาพเหตุการณ์ สาเหตุผล ความสำคัญของเหตุการณ์ และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์) 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถถ่ายทอดความรู้พื้นฐานทางการเมืองไปสู่ผู้อื่นได้ - พัฒนาคุณค่าทางการเมืองให้แก่ตนเอง มีทักษะและความมั่นใจที่จะประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ
	<ul style="list-style-type: none"> - สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญของไทยในปัจจุบัน (กลไก สถาบันและกระบวนการทางการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบัน) 	
<ul style="list-style-type: none"> - เคารพกฎ กติกาและกฎหมาย ขึ้นชมในความหลากหลายของสิทธิ ได้แก่ สิทธิมนุษยชน และการประยุกต์เป็นความรับผิดชอบทั้งในระดับปัจเจกและองค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักแยกแยะได้ว่าอะไรคือการเคารพกฎ กติกาและกฎหมาย และอะไรคือการไม่เคารพกฎ กติกาและกฎหมาย - ความรู้เกี่ยวกับกฎ กติกา กฎหมาย (ทำไมจึงต้องมีกฎ กติกา) - บทบาทของกฎหมายในการที่จัดระเบียบสังคมและแก้ปัญหาความขัดแย้ง - การดำเนินการที่เป็นธรรมเป็นอย่างไรเมื่ออยู่ภายใต้กระบวนการของกฎหมาย - ความเป็นธรรมที่มีการปรับใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน - กระบวนการของกฎหมายมหาชนที่มีการปรับเปลี่ยนโดยประชาชนและกระบวนการมีส่วนร่วมในสภา รัฐ และศาล 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามกฎหมายรู้ว่าในสถานการณ์ใดที่จะนำเรื่องสิทธิไปใช้ในการปกป้องสิทธิหรือการสร้างสมดุล

๕. แนวทางการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมือง : กรณีศึกษาประเทศไทย

จากรายงานการศึกษาแนวทางการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชน โดยสภาพพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า ร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่จัดทำรายงานการศึกษาในระดับพื้นที่ เช่น

กรณีภาคเหนือ : จังหวัดลำปาง

๑) กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนในจังหวัดลำปาง

ภาพรวมของการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนและภาพรวมของการสนับสนุนส่งเสริมจากภาคส่วนต่างๆ ในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนในจังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเด็กและเยาวชน ไม่ได้ตั้งวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนโดยตรง เหมือนเช่นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพระปกเกล้า ที่ได้ดำเนินการในโรงเรียนบางแห่งของจังหวัดลำปาง แต่อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่างๆ ที่ได้ดำเนินการในจังหวัดลำปางนั้นท้ายที่สุดแล้วก็จะส่งผล หนุนเสริม เติมเต็มสำนึกความเป็นพลเมืองของเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน ในขณะที่เดียวกันภาคส่วนต่างๆ ที่ดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนหรือกิจกรรมสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชน ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มผู้ปฏิบัติการกลุ่มผู้สนับสนุนงบประมาณ กลุ่มผู้สนับสนุนวิชาการองค์ความรู้ กลุ่มผู้สนับสนุนบุคลากรวิทยากร กลุ่มผู้สนับสนุนอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดกิจกรรมต่างๆ มีความร่วมมือระหว่างกันตามภาระหน้าที่ พันธกิจและตามความสัมพันธ์ของภาคส่วนต่างๆ เหล่านี้

๒) ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยสู่ความสำเร็จในการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชน

การดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนในจังหวัดลำปาง มีปัญหาอุปสรรค และความสำเร็จเกิดขึ้นมาก จากการศึกษาข้อมูลผ่านเวทีสะท้อนในการประชุมกลุ่มย่อย สามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่เป็นปัจจัยปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชน เกิดจาก

๓ ปัจจัย คือ ปัจจัยครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ปัจจัยการสนับสนุนของหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเด็กและเยาวชน และปัจจัยโอกาสการเข้าถึงกิจกรรม ของเด็กและเยาวชน ส่วนปัจจัยสำคัญที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จนั้นเกิดจาก ๔ ปัจจัย คือ ปัจจัยพลังเด็กและเยาวชน ปัจจัยครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ปัจจัยบุคคล หน่วยงาน องค์กร ชุมชน และปัจจัยเครือข่ายการทำงาน

๓) แนวทางในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็น พลเมืองแก่เด็กและเยาวชน

การพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นงานที่ต้องอาศัยเวลาและต้องมีรูปแบบ กิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทการทำงานของแต่ละพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้อง มีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมอยู่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสม ทันท่วงทีต่อสภาวะการณ์ ของเด็กและเยาวชน และสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก และเยาวชน อย่างรวดเร็ว จากการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรม เพื่อสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนในจังหวัดลำปาง ควรพัฒนารูปแบบ กิจกรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน การบูรณาการกิจกรรมในพื้นที่ ระดับตำบล การพัฒนาเครือข่ายการทำงานด้านเด็กและเยาวชน และการสื่อสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจในพื้นที่อย่างทั่วถึง

กรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จังหวัดสกลนคร

๑) กิจกรรมการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชน ในจังหวัดสกลนคร

ในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา เป็นการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ที่ทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กและเยาวชน แต่พบว่าเป็นกิจกรรมที่มักจะพัฒนาแนวคิดการดำเนินงานที่เป็นลักษณะนโยบายส่วนกลาง เพื่อรองรับงบประมาณ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่ถ้าเป็น กิจกรรมเด่นๆ ที่เกิดจากมุมมองในปัญหาของเด็กและเยาวชน และผู้ที่ทำงานกับ เด็กและเยาวชนจริงๆ จะเห็นว่ายังไม่ได้เกิดในหน่วยงานภาครัฐ กิจกรรมที่สามารถ สร้างสำนึกพลเมืองเด็กและเยาวชนที่เห็นผลของการพัฒนา การสร้างสำนึกความเป็น พลเมืองแก่เด็กและเยาวชน ที่มีเสียงจากกลุ่มเด็กและเยาวชน คือ กิจกรรมค่าย ที่ให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้คิดสร้างสรรค์กิจกรรมดีๆ และหลากหลาย โดยอยู่ภายใต้ การดูแลให้คำแนะนำและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ใหญ่ใจดี เช่น กิจกรรม

ของชมรมคนรักศิลป์ กิจกรรมของกลุ่มเด็กฮักถิ่น สรุปรวม ผลการสนทนากลุ่มย่อย ในการสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชนในจังหวัดสกลนคร มีสาระสำคัญ คือ การให้นิยามความหมายของเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ไม่ได้แตกต่างกัน ส่วนสำนึกพลเมืองเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันควรมีต้นแบบสำนึกพลเมืองจากผู้ใหญ่ ส่วนสำนึกพลเมืองของเด็กและเยาวชนนั้น ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมค่าย ที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตอาสา

๒) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนในจังหวัดสกลนคร

ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างสำนึกพลเมืองแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสกลนคร สรุปได้ดังนี้ ๑) การขาดโอกาสในการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองของเด็กและเยาวชน ๒) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ในสังคมไม่เป็นต้นแบบที่ดีแก่ลูกหลานขาดต้นแบบผู้ใหญ่ที่ดี ๓) สถาบันการศึกษาขาดความเข้าใจในการสร้างสำนึกพลเมืองแก่เด็กและเยาวชน ผ่านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และ ๔) หน่วยงานที่ดูแลด้านเด็กและเยาวชนขาดการประสานงาน ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการสร้างสำนึกพลเมืองและทำงานซ้ำซ้อน

๓) แนวทางในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชนจังหวัดสกลนคร มี ๒ มุมมอง คือ มุมมองของผู้ใหญ่ และ มุมมองของเด็กและเยาวชน

- มุมมองของผู้ใหญ่ การสร้างต้นแบบให้กับเด็กและเยาวชน ผ่านสื่อต่างๆ การส่งเสริมต้นแบบคนดี โดยมีเวทีแสดงความดีเชิงประจักษ์ เชิดชูความดีคนดีเพื่อเป็นกำลังใจแก่คนทำดี โดยเริ่มจากระดับครอบครัว และการพัฒนาแบบผสมผสานหลักธรรมคำสอนกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการบรรจุหลักสูตรการเสริมสร้างสำนึกพลเมืองแก่เด็กและเยาวชนในทุกระดับการศึกษาที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกวิชาทุกมิติ

- มุมมองของเด็กและเยาวชน รูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกพลเมืองที่อยากเห็นและต้องการ คือ การให้โอกาสได้เข้าร่วมกำหนดกรอบแนวทางเพื่อสร้างสำนึกพลเมืองกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสอดแทรกกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กรณีภาคใต้ : จังหวัดยะลา

บริบทปัญหาส่วนใหญ่ที่คุกคามหรือส่งเสริมการสร้างสำนึกพลเมืองจังหวัดยะลา คือ เยาวชนว่างงาน เยาวชนเล่นการพนัน เยาวชนติดยาเสพติด เยาวชนซบถซึ่ง เยาวชนขาดการศึกษา ขาดทุนทรัพย์ในการศึกษา แต่ที่สำคัญจากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาสำคัญในจังหวัดยะลา คือ เยาวชนติดยาเสพติด และเยาวชนได้รับการศึกษาน้อย

สำหรับที่ผ่านมา การดำเนินงานด้านการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดยะลา จากข้อมูลประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดยะลา สรุปได้ว่า โครงการพัฒนาเยาวชน เพื่อสร้างงานโครงการจ้างงานนักเรียน นักศึกษาในช่วงปิดภาคฤดูร้อน โครงการฝึก อาชีพแก่เยาวชนในสถาบันการศึกษาปอเนาะ โครงการมหกรรมเปิดโลกการศึกษา และอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ยะลาสันติสุขคืนคนดีสู่สังคม โครงการมวลชน สานสัมพันธ์สานฝันสู่อาณาจักร และโครงการครอบครัวป้องกันภัยแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนมีโครงการพัฒนาเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โครงการทูปಿನမ်เบอร์วัน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า การสร้างเยาวชนให้มีสำนึกพลเมืองเริ่มต้นจากการอบรม ดูแล เอาใจใส่ ศึกษาให้ความรู้ของครอบครัว พ่อแม่ และญาติพี่น้อง การได้รับการ ศึกษาจากสถาบันที่เยาวชนศึกษา และหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเยาวชน คือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลา และสำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา

๑) กิจกรรมการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชน ในระดับพื้นที่จังหวัดยะลา

- จัดโครงการสอนภาษาไทยให้ผู้ไม่รู้หนังสือหรือผู้อ่านภาษาไทย ไม่ได้ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยมีความเป็นเจ้าของประเทศมากขึ้น
- โครงการสอนภาษามลายูให้แก่ทหารพรานเพื่อให้สามารถสื่อสาร สร้างความเข้าใจกับประชาชน
- โครงการสำนึกรักษ์ท้องถิ่นเสริมสร้างความสมานฉันท์ เพื่อให้เยาวชน ทำกิจกรรมร่วมกันและเป็นโครงการที่ส่งเสริมปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรักบ้านเกิด รู้สึกความเป็นเจ้าของ
- โครงการนำเยาวชนสู่สันติเพื่อเรียนรู้วิธีการสร้างสันติภาพ การจัดการความขัดแย้ง
- โครงการค่ายเอดส์และยาเสพติด

- จัดตั้งศูนย์บริการที่เป็นมิตรแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนมีความพอใจ มีความประทับใจ รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญทำให้มีความรักต่อประเทศชาติ
- จัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมทุกฝ่ายในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในชุมชนทำให้เยาวชนภูมิใจและมีความรักต่อชุมชน
- โครงการส่งเสริมอาชีพแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนเห็นช่องทางอาชีพในอนาคต ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบมากขึ้น
- กิจกรรมนันทนาการ เช่น กิจกรรมฟุตบอลภาคฤดูร้อน และกิจกรรมออเครสตราเพื่อสะท้อนการอยู่ร่วมกัน
- โครงการสานพลังเยาวชนนำสังคมเข้มแข็ง
- โครงการส่งเสริมอาชีพให้เด็กและเยาวชน เช่น ปลูกผัก เลี้ยงไก่ ช่อมรดกจักรยานยนต์

๒) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เยาวชนในจังหวัดยะลา

ปัญหาส่วนใหญ่ที่คุกคามหรือส่งเสริมการสร้างสำนึกพลเมืองจังหวัดยะลา คือ เยาวชนขาดความรับผิดชอบในการร่วมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพ และในการทำโครงการ ปัญหาความไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมเยาวชนขาดจิตอาสาจิตสาธารณะ ปัญหาด้านยาเสพติด งบประมาณในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในการทำโครงการไม่ต่อเนื่อง การใช้งบประมาณไม่โปร่งใสขาดความเป็นอิสระ

๓) แนวทางในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่จังหวัดยะลา

- กิจกรรมการสร้างเสริมสำนึกความเป็นพลเมืองแก่เด็กและเยาวชน ควรดำเนินการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เน้นกิจกรรมการมีส่วนร่วมและสรุบบทเรียนร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และย้าสำนึกพลเมืองบ่อยๆ เพื่อให้กลายเป็นวัฒนธรรมของชุมชนต่อไป

- กิจกรรมนอกหลักสูตรที่ทำนอกเหนือกิจกรรมในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังรวมทั้งการให้หน่วยงานราชการภาคีที่มีหน้าที่เกี่ยวกับโครงการที่เยาวชนดำเนินการหรือบุคคลที่มีบทบาทในชุมชนมาร่วมรับรู้ เป็นสักขีพยานการทำงานของโครงการ โดยเน้นวางระบบการทำงานแบบเป็นทางการและลายลักษณ์อักษร มีกำหนดการทำงานที่ชัดเจน และมีคณะบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมาร่วมติดตาม

๖. การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในบริบทต่างประเทศ

ในหลายประเทศมีการส่งเสริมเรื่องการศึกษาเรื่องความเป็นพลเมือง ซึ่งแต่ละประเทศมีแนวคิดและประเด็นในการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยเอกสารนี้จะนำเสนอแนวคิด พร้อมทั้งประเด็นการปฏิบัติที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมด้านความเป็นพลเมือง โดยเนื้อหาหลักนำมาจากบทความของ เลิศพงษ์ อุดมพงศ์ เรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง (Civic/Citizenship Education) ในการส่งเสริมบทบาทของภาคพลเมืองในการเมืองระบบตัวแทน : แนวทางที่ยั่งยืนผ่านประสบการณ์จากต่างประเทศ (๒๕๕๘) ซึ่งมีประเทศที่น่าสนใจ ดังนี้

ประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชียมีรูปแบบของรัฐเป็นรัฐเดี่ยว และปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา มีองค์พระจักรพรรดิหรือกษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำในการบริหารประเทศเช่นเดียวกับประเทศไทย (ชำนัญ จันท์เรือง, ๒๕๕๔) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ ได้รับการจัดอันดับด้านความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Ranking) เป็นอันดับ ๒๐ ของโลก (แคมป์เบลล์ และคณะ Campbell et.al., ๒๐๑๓) นับเป็นประเทศประชาธิปไตยในฝั่งเอเชียเพียงไม่กี่ประเทศที่ได้รับการประเมินอยู่ในอันดับต้นๆ ของโลก

การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองในประเทศญี่ปุ่น คือ การพัฒนาพลเมืองผู้ซึ่งจะสร้างสังคมประชาธิปไตยในอนาคต ซึ่งประชาธิปไตยมีทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเป็นพลเมืองมีทั้งรูปแบบเสรีนิยมและรัฐนิยม จึงมีความหลากหลายและความยากที่จะนิยามคำนี้ให้มีความหมายที่ครอบคลุมได้ในระดับนโยบาย เรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองนั้นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงหลัก ๒ กระทรวง คือ กระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการ และกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ กีฬา และเทคโนโลยี

โดยที่รัฐบาลมีการกำหนดแผนนโยบายการพัฒนาเด็กและเยาวชนขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ โดยได้กล่าวถึงหลักการสำคัญ ๔ ข้อ สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของญี่ปุ่น ประกอบด้วย

- ๑) สนับสนุนความเป็นอิสระทางสังคม
- ๒) สนับสนุนให้ได้รับประสบการณ์ตามความต้องการของแต่ละบุคคล
- ๓) ปรับเปลี่ยนมุมมองของเยาวชนในฐานะสมาชิกที่กระตือรือร้น

ของสังคม

๔) กระตุ้นให้เกิดบรรยากาศที่เป็นอิสระและมีการอภิปรายได้อย่างเปิดกว้างในสังคม

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ มีการปฏิรูปพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐานของญี่ปุ่น ซึ่งนับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๗ ที่ยังไม่เคยมีการปฏิรูป แต่หลักการที่สำคัญประการหนึ่งที่ยังคงไว้อยู่ในพระราชบัญญัติโดยที่มิได้มีการเปลี่ยนแปลง มีใจความสำคัญในวรรคแรกว่า เป้าหมายของการศึกษาที่สำคัญ คือ การศึกษาจะก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยสมบูรณ์ พยายามอย่างหนักในการสั่งสอนขัดเกลาบุคคล มีจิตใจที่สตรัสร่างกายที่สมบูรณ์เป็นผู้ซึ่งรักในความถูกต้องและความยุติธรรม เคารพในคุณค่าของตนเอง เคารพผู้ใช้แรงงาน มีความตระหนักต่อความสำนึกรับผิดชอบอย่างลึกซึ้ง ซึมซับจิตวิญญาณที่เป็นอิสระในฐานะเป็นผู้สร้างสันติภาพแห่งรัฐและสังคม ซึ่งเป้าหมายที่กำหนดขึ้นนั้น เป็นประเด็นสำคัญที่จะสนับสนุนให้ประชาชนเป็นพลเมืองอย่างแท้จริง

มีการส่งเสริมเรื่องจิตสาธารณะ ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างอิสระในการสร้างสังคม พร้อมทั้งการพัฒนาทัศนคติที่มีต่อความต้องการรับผิดชอบต่อการเติบโตของสังคม ซึ่งปัจจุบันทำให้ประชาชนในประเทศมีจิตสาธารณะ สามารถเห็นได้ในหลายๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาความเป็นพลเมืองถูกบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา เนื้อหาวิชาพลเมืองเป็นศูนย์กลางของการสร้างความเป็นพลเมือง โดยอาศัยฐานของการตระหนักในประชาธิปไตยและความรู้ความเข้าใจในสิทธิมนุษยชน และความหมายและแนวคิดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ “สร้างความเชื่อมโยงกับครอบครัวและชุมชน สร้างให้นักเรียนมีความตระหนักว่า มนุษย์เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของสังคม สร้างให้นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องส่วนตัวและสังคม ความมีศักดิ์ศรีของตนเองในระบบครอบครัวแบบร่วมสมัย ความเท่าเทียมทางเพศ และสร้างให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของแบบแผนประเพณีของชีวิตในสังคม การรักษาขนบธรรมเนียมและความสำนึกรับผิดชอบของแต่ละบุคคล”

ประเด็นศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองในประเทศญี่ปุ่น

สำหรับประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้ง แต่ครั้งมีความรุนแรงและสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก แต่จากความยากลำบากจากสิ่งที่เกิดขึ้น ก็ได้เกิดสิ่งที่น่าสนใจจากพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงความเป็นพลเมือง ทั้งในส่วนของความรับผิดชอบต่อสังคม จิตสาธารณะ ความมีวินัย และอื่นๆ โดยจะนำเสนอเป็นเรื่องราวสั้นๆ เพื่อถ่ายทอดการทำความเข้าใจ ดังนี้ โดยเนื้อหา นำมาจากบทความ เรื่อง “เรื่องราวดีๆ ของคนญี่ปุ่นยามภาวะฉุกเฉิน” (“เรื่องราวดีๆ”, ๒๕๕๔)

กรณีที่ ๑ ที่สวนสนุกแห่งหนึ่ง เกิดเหตุการณ์ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมาก ไม่สามารถออกไปข้างนอกได้ และทางร้านขายของก็ได้เอาขนมมาแจกนักท่องเที่ยว มีนักเรียนชั้นมัธยมปลายหญิงกลุ่มหนึ่งไปเอามาเป็นจำนวนมาก ซึ่งมากเกินกว่าที่จะบริโภคหมด ข้าพเจ้ารู้สึกทันทีว่า “ทำไมเอาไปเยอะ” แต่วินาทีต่อมากลายเป็น ความรู้สึกตื่นตันใจ เพราะ “เด็กกลุ่มนั้นเอาขนมไปให้เด็กๆ ซึ่งพ่อแม่ไม่สามารถไปเอาเองได้ เนื่องจากต้องอยู่ดูแลลูก

จากเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความเอื้อเฟื้อ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

กรณีที่ ๒ ในซูเปอร์มาร์เก็ตแห่งหนึ่ง มีของตกระเกะระกะเต็มพื้น เพราะแรงแผ่นดินไหว แต่คนที่เข้าไปซื้อของได้ช่วยกันเก็บของขึ้นไว้บนชั้น แล้วก็หยิบ ส่วนที่ตนอยากซื้อไปต่อคิวจ่ายเงิน

จากเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

กรณีที่ ๓ ในจังหวัดจิบะเกิดแผ่นดินไหวบ้านเรือนพังเสียหาย คุณลุงคนหนึ่ง ที่หลบภัยอยู่ก็ได้เปรยออกมาว่า ต่อจากนี้ไปจะเป็นอย่างไร เด็กหนุ่ม ม.ปลาย ก็ตอบกลับไปว่า “ไม่เป็นไรครับ ไม่ต้องห่วง ต่อจากนี้ไป เมื่อเป็นผู้ใหญ่พวกผม จะทำให้มันกลับมาเหมือนเดิมแน่นอน

จากเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนบ้านเกิด มีความคิดที่จะสร้างชุมชนบ้านเกิดกลับมาให้เหมือนเดิม ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

กรณีที่ ๔ หลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิครั้งใหญ่ อาคารบ้านเรือนพังเสียหาย ประชาชนไม่มีที่อยู่อาศัย และอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภค มีการแจกจ่ายอาหาร ประชาชนไม่มีการแย่งอาหารกัน ประชาชนต่อแถว เพื่อรับอาหารอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ตั้งอยู่ทางใต้ของคาบสมุทรเกาหลี มีระบบการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยมีประมุขของประเทศ คือ ประธานาธิบดี ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนให้เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร และมีนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา (กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๖) เกาหลีใต้เป็นประเทศในเอเชียเพียงไม่กี่ประเทศที่ได้รับการจัดอันดับด้านความเป็นประชาธิปไตย (Democracy Ranking) ติด ๑ ใน ๓๐ ของโลก โดยได้เป็นอันดับ ๒๖ จากการประเมินปี ค.ศ. ๒๐๑๓ (แคมป์เบลล์ และคณะ Campbell et al., ๒๐๑๓) อาจกล่าวได้ว่า ประเทศเกาหลีใต้มีพัฒนาการของความเป็นประชาธิปไตยดีขึ้นมาเป็นลำดับ ทั้งความก้าวหน้าในด้านระบบการเลือกตั้งและความเจริญทางวัฒนธรรม ดัชนีความเป็นประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นทุกปี มีคะแนนสูงในทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสิทธิทางการเมืองและด้านเสรีภาพของพลเมือง จนได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่เป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์เต็มใบ ในด้านการพัฒนาเยาวชนด้านการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองนั้นมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดค่านิยม/สิ่งที่พึงมีพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบของทักษะชีวิต ๔ ด้าน ด้านละ ๕ ลักษณะย่อย ได้แก่

๑) การใช้ชีวิตส่วนตัว : การเคารพตนเอง ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความเป็นอิสระ และการยับยั้งชั่งใจ

๒) การใช้ชีวิตร่วมกันในครอบครัว เพื่อนบ้าน และโรงเรียน : การปฏิบัติตามตามศาสนา การปฏิบัติหน้าที่ของลูกต่อพ่อแม่ จรรยาบรรณการอยู่ร่วมกัน และความรักต่อโรงเรียนและบ้านเกิด

๓) การใช้ชีวิตในสังคม : การปฏิบัติตามกฎหมาย การสนใจต่อผู้อื่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความยุติธรรม และการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

๔) การใช้ชีวิตในระดับชาติและชาติพันธุ์ : ความรักในรัฐ ความรักในชาติ การมีจิตใจที่มั่นคง มีสติสัมปชัญญะ การสร้างความสันติภายหลัง การแบ่งแยก และความรักในมนุษยชาติ

ลักษณะสำคัญ ๔ ประการนี้ ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษา และยังคงส่งเสริมการปลูกฝังทักษะการคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (moral thinking and judgment) หรือทักษะที่จำเป็นต่อการแก้ไขเชิงจริยธรรมในชีวิตประจำวัน อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

โดยสรุป แนวคิดสำหรับการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของเกาหลีใต้ หมายถึง การฝึกฝน ความสามารถในการคิดตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการเมืองระดับชาติ และท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นพลเมืองผู้ถืออำนาจอธิปไตย (sovereign citizen) และสำหรับการให้การศึกษาแก่เยาวชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะให้ความสำคัญกับการฝึกฝนทักษะและสอนให้รู้บทบาทหน้าที่ในฐานะพลเมืองที่มีความสำนึกรับผิดชอบ (responsible citizen)

วัฒนธรรมของคนเกาหลีใต้สอนให้คนมีระเบียบวินัย หากได้เคยสัมผัสหรือสังเกตคนเกาหลีใต้จะรับรู้ได้ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านการศึกษา กีฬา หรือการใช้ชีวิต และหากดูวิวัฒนาการของเกาหลีใต้นั้นประสบความสำเร็จในหลากหลายด้านในเวลาอันรวดเร็ว เพราะเกาหลีใต้สอนให้มีการตื่นตัวกับสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ มีการปลูกฝังความรักชาติ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน

ประเด็นศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

กรณีที่ ๑ กรณีการอับปางของเรือเฟอร์รี่ของเกาหลีใต้ที่ชื่อเซวอล ซึ่งจมลงระหว่างการเดินทางจากกรุงโซลไปยังเกาะเชจูทั้งสาเหตุของการล่มของเรือ ความรับผิดชอบของกัปตันเรือนายลีจุนเซ็ย (Lee Joon-seok) และผู้ช่วยกัปตันเรือ การปฏิบัติการและการกระจายคำสั่งของลูกเรือหลังเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งการกักขังที่ยังคงดำเนินอยู่ซึ่งพบศพผู้โดยสาร ๕๔ คน สูญหาย ๒๔๘ คน รอดชีวิต ๑๗๔ คน จากจำนวนผู้โดยสารและลูกเรือทั้งหมด ๔๗๖ คน ผู้เสียชีวิตและสูญหายส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมัธยมจากโรงเรียน Danwon High School ในเมืองอันซัน ชานกรุงโซล ที่ไปทัศนศึกษาถึง ๓๕๐ คน

ร้อยเอกนายแพทย์ ยงยุกท มัยลาภ ได้เขียนเรื่องที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งไว้ คือ การปฏิบัติของนักเรียนที่อยู่บนเรือ หลังจากมีคำสั่งจากลูกเรือไปยังผู้โดยสารเมื่อเกิดเหตุแล้วก็คือ “ให้นั่งอยู่กับที่ห้ามเคลื่อนไหวไปไหน ขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ห้ามเคลื่อนไหวไปไหน ขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ห้ามเคลื่อนไหวไปไหน ขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ห้ามเคลื่อนไหวไปไหน” จนกระทั่งเรือเอียงและจมลง แม้ว่าจะมีเวลาถึง ๒ ชั่วโมงกว่าก่อนที่เรือจะจมซึ่งผู้โดยสารน่าจะใช้เวลาเพียงพอที่จะสามารถช่วยเหลือตัวเองออกมาจากเรือได้ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวินัยของเด็กๆ นักเรียนที่ฟังคำสั่งของ “ผู้ใหญ่” และสะท้อนถึงความมีระเบียบวินัยของคนเกาหลีที่เชื่อฟังคำสั่งแม้ตนทราบตีว่าอันตรายใกล้ตัวเข้ามามากแล้ว แต่ครั้งนี้

“ผู้ใหญ่” คงประเมินสถานการณ์ผิดพลาดอย่างร้ายแรง มีรายงานว่าลูกเรือได้พยายามกระจายคำสั่งสละเรือในช่วงครึ่งชั่วโมงต่อมาหลังจากเกิดอุบัติเหตุแต่เข้าใจว่าคำสั่งนี้กระจายไปไม่ถึง และเชื่อว่าผู้โดยสารจำนวนมากโดยเฉพาะเด็กๆ ก็ยังคงนั่งอยู่กับที่ (ยังยุทธ มัยลาภ, ม.ป.ป.)

กรณีที่ ๒ ประเด็นเรื่องของความรับผิดชอบ เห็นได้จากการลาออกและฆ่าตัวตายของข้าราชการนักการเมืองในประเทศหลายคนทั้งๆ ที่อาจจะไม่เกี่ยวกับความผิดที่เกิดขึ้นโดยตรง แต่อยู่ในภาระหน้าที่ที่ดูแล เช่น การลาออกของนายกรัฐมนตรีของ ฮง วอน เพื่อรับผิดชอบต่อการล่มของเรือเซวอลและไม่สามารถช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ทั้ง ๆ ที่นายกรัฐมนตรีไม่ใช่คนขับเรือและก็ไม่ใช่คนที่เข้าไปช่วยเหลือ

เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ นายสุห์ จุนยง ผู้บัญชาการตำรวจเกาหลีใต้ ได้ยื่นหนังสือลาออกจากตำแหน่ง เพื่อรับผิดชอบกรณีที่ตำรวจปราบปรามกลุ่มผู้ประท้วงจนถึงแก่ความตายกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจทุบตีกลุ่มเกษตรกรที่มารวมตัวประท้วงเรื่องการเปิดเสรีข้าวในกรุงโซล จนเป็นเหตุให้มีชาวนาเสียชีวิต ๒ คน พร้อมกับขอโทษต่อกรณีดังกล่าว (เมธา มาสขาว, ๒๕๕๗)

เดือนมีนาคม ๒๕๔๙ นายกรัฐมนตรีลี เฮซอน แห่งเกาหลีใต้ ประกาศลาออกจากตำแหน่งภายหลังจากที่เขาแอบไปร่วมตีกอล์ฟกับกลุ่มนักธุรกิจ ที่เมืองปูซาน เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ แม้จะเป็นวันหยุดของเกาหลีใต้ แต่ก็ฟังไม่ขึ้น ในขณะที่ทั้งประเทศกำลังประสบปัญหาเนื่องจากการประท้วงของพนักงานรถไฟ (เมธา มาสขาว, ๒๕๕๗)

บรรณานุกรม

- ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล. “พลเมืองศึกษา (Civic Education) : พัฒนาการเมืองไทย โดยสร้างประชาธิปไตยที่ “คน”. สืบค้นเมื่อ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘, จาก <http://www.social.obec.go.th/node/๖๔>
- ยงยุทธ มัยลาภ. (๒๕๕๗). “วินัยและความรับผิดชอบของชาวเกาหลีใต้”. สืบค้นเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘, จาก http://www.thaiworld.org/th/thailand_monitor/answer.php?question_id=๑๓๓๘
- เลิศพร อุตมพงษ์. (ม.ป.ป). การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Civic/Citizenship Education) ในการส่งเสริมบทบาทของภาคพลเมืองในการเมืองระบบตัวแทน : แนวทางที่ยั่งยืนผ่านประสบการณ์จากต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐, จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M๘_๒๗๒.pdf
- วีรพงษ์ รามางกูร. (๒๕๕๘). “พลเมือง ราษฎร์ ปวงชน ประชาชน”. สืบค้นเมื่อ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘, จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=๑๔๓๐๘๘๗๐๖๓
- ความเป็นราษฎร์และความเป็นพลเมือง. สืบค้นเมื่อ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘, จาก http://km.streesp.ac.th/external_links.php?links=๓๗๖๖
- นักการเมือง กับวัฒนธรรมการรับผิดชอบทางการเมือง. สืบค้นเมื่อ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘, จาก <http://www.oknation.net/blog/talkwithMetha/๒๐๑๔/๐๑/๒๗/entry-๑>
- Foon, J. Kui .& Kennedy C.– K. J. (๒๐๑๒). Citizenship and Governance in the Asian Region : Insights from the International Civic and Citizenship Education Study. Public Organiz,๑๒ : ๒๙๙-๓๑๑
- Porter J. (n.d.). The Challenge of Education for Active Citizenship. West Yorkshire: MCB UP Ltd.

Scheerens, J. (๒๐๑๑). Indicators on Informal learning for Active Citizenship at School. EducAsseEval. Acc ๒๐๑-๒๒๒.

Westheimer, J. and Kahne, J. (๒๐๐๔). What kind of Citizen? The Politic of Educating for Democracy. American Educational Research Journal ๔๑, ๒, ๒๓๗-๒๖๙.

๗. สื่อการเรียนรู้ประกอบวิชาที่ ๔

พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๑	ภาพยนตร์สั้น สำนักงาน.ป.ป.ช. เรื่อง GOT STAR	วิดีโอ	พ่อกับลูกคู่หนึ่ง ลูกอ่านหนังสือการ์ตูน ซึ่งมีเนื้อหาว่า ทูจจริต จะครองโลกโดย จอมมาร GOT STAR พ่อขับรถอยู่บนถนน และมีพฤติกรรมคล้าย จอมมารฯ	๕ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๒	ภาพยนตร์สั้น สำนักงาน.ป.ป.ช. เรื่อง ผลลับ	วิดีโอ	การลอกข้อสอบ แล้วอาจารย์จับได้ แล้วขอให้ผู้ปกครอง เด็กจ่ายเงินเพื่อแลก กับการให้เด็กสอบ ผ่านแต่ผู้ปกครอง ไม่ยอมจ่าย	๕.๐๔ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๓	สารคดีตามรอยพ่อ ขอทำดี ตอน ความรับผิดชอบต่อ เพื่อส่วนรวม	วิดีโอ	นักบินฝนหลวงต้อง บินผ่าเข้าไปในก้อนเมฆ เพื่อทำฝนหลวง ให้ชาวบ้าน	๑ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๔	ข่าวราชการ คอร์รัปชัน	วิดีโอ	อธิบายถึงการ คอร์รัปชันของ ข้าราชการ	๑.๐๓ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	

(ต่อ)

ที่	ชื่อสื่อ	ประเภท	เนื้อหาสาระ	เวลา	แหล่งสื่อ	QR Code
๕	หัทธเกหลียม คอร์รี่บชั่น	วิดีโอ	เป็นการตุนการนำเสนอ ข้อมูลการคอร์รี่บชั่น ในรูปแบบของการ ก่อสร้างที่ลดมาตรฐาน จนทำให้เกิดอันตราย ต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยขาดซึ่งความ ละเอียดที่มีต่อการทำ ทุจริต	๖.๐๐ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	
๖	Innocense (หนังสือต้น คอร์รี่บชั่น)	วิดีโอ	เป็นหนังสือที่นำเสนอ เกี่ยวกับการไม่ สนับสนุนให้เข้าไปมี ส่วนร่วมในการก่อให้เกิด การทุจริต	๔.๕๔ นาที	สำนักงาน ป.ป.ช.	

ตัวอย่างกรณีศึกษา

กรณีศึกษา : ขาดทุนคือกำไร

ครูชำนาญการ สาขาวิชาสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง ได้ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง “ขาดทุนคือกำไร” จากความคิดและความเข้าใจส่งครู มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๘๑ คน เขียนส่งมา ซึ่งส่วนใหญ่สามารถบรรยายความเข้าใจและความรู้สึกเกี่ยวกับความหมายของ “ขาดทุนคือกำไร” ได้อย่างชัดเจนและน่าประทับใจ จึงขอนำเรียงความของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕ คน มาเป็นตัวอย่าง ดังนี้

นายณพัรัตน์ หว่านณรงค์

ชีวิตน้อยๆ เริ่มขึ้นพร้อมๆ กับชะตากรรมที่ถูกกำหนดไว้ จากวัยเด็กค่อยๆ พัฒนาเจริญเติบโตดำรงชีวิต เผชิญต่อสู้กับเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต วัน เวลา ที่ผ่านเลยดั่งสายน้ำที่ไม่มีวันไหลกลับ จวบจนถึงวันสุดท้ายของชีวิต วันที่ทุกชีวิตไม่ยอมให้ผ่านมาถึง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทุกสิ่งมีชีวิตบนโลกใบนี้รักตัวกลัวตายต่อสู้เพื่อไม่ให้วันแห่งความตายมาถึง

สังคมมนุษย์ในปัจจุบัน เป็นสังคมที่เต็มไปด้วยจิตใจของความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ตัวเกิดจากความรักตนเองที่มากจนเกินขอบเขต หากเรามองไปตามพื้นถนนหนทาง สิ่งหนึ่งที่จะเห็นได้อย่างชัดเจน คือ เศษขยะที่เกลื่อนกลาด สกปรกทุกหัวระแหง หากมองไปในแม่น้ำลำคลองที่ในอดีตเคยมีน้ำใสไหลเย็นเห็นตัวปลา บัดนี้ได้กลับกลายเป็นน้ำที่สที่สุดแสนจะสกปรกและเน่าเหม็น จากเหตุการณ์ข้างต้นนี้เองเกิดขึ้นเพราะความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ที่ครอบงำจิตใจของมนุษย์ให้คิดกระทำในสิ่งต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม สังคม และประเทศชาติ

การแก้ปัญหาที่ดีที่สุด คือ การแก้ที่ต้นเหตุ นั่นคือแก้ที่จิตใจของมนุษย์เอง อันดับแรกต้องทำลายความเห็นแก่ตัวที่มีอยู่ให้หมดสิ้นไป ซึ่งสามารถทำได้เพียงมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตา กรุณา จะทำให้เราเห็นแก่ส่วนรวม คำนึงถึงผลต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นและหลีกเลี่ยงการกระทำอันอาจทำให้เกิดผลเสียในด้านต่างๆ บางคนคิดว่าการที่เราเห็นแก่ส่วนรวม สิ่งที่เราลงแรงกระทำไปจะไม่เสียเปล่า แต่จะได้กำไรมากมายมหาศาล ยกตัวอย่าง เช่น หากในหมู่บ้านของเราถนนขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อเวลาฝนตกหนักน้ำก็จะท่วมขังทำให้การจราจรสัญจรไปมาไม่สะดวก อีกทั้งน้ำที่ขังอยู่ก็จะเน่าเสียเป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรคต่างๆ เช่น โรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู เป็นต้น

ซึ่งถ้าต่างคนต่างทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น ต่างคนต่างอยู่ ตัวใครตัวมัน เพียงเพราะกลัวเหนื่อยเสียแรงเปล่าๆ ขาดทุนเปล่าแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดกับทุกๆ คน ทั้งไม่สะดวกในการคมนาคม รวมทั้งอันตรายที่อาจเกิดขึ้นและโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ แต่ในทางกลับกันถ้ามองเห็นประโยชน์ส่วนรวม หันมาร่วมแรงร่วมใจพัฒนา ถนนสายนี้ให้สะดวกต่อการคมนาคม แรงกายและแรงใจที่เราลงทุนไปจะไม่เสียเปล่า เพราะสิ่งที่ได้กลับคืนมาคือ ความสุข ความสบาย ความปลอดภัย และมีมิตรภาพ การขาดทุนอาจไม่ใช่การสูญเสียเสมอไป เพราะการขาดทุนคือการคืนกำไรให้แก่สังคมนั้น ไม่เพียงแต่จะทำให้เรารู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างแท้จริง รู้สึกมีความสุข ที่ได้กระทำความดีแล้วยังส่งผลถึงบุคคลรอบข้าง เพื่อนพ้องมิตรสหาย จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เกิดความรัก ความห่วงใย ห่วงหาอาทร ไว้เนื้อเชื่อใจ สังคมก็จะบังเกิดความสุขร่มเย็น การพัฒนาด้านต่างๆ ก็จะเป็นไปอย่างง่ายดาย ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็จะหมดสิ้นไปและเราก็สามารถรอเวลาแห่งวันที่ต้องจากโลกนี้ไปได้ อย่างเป็นสุข เพราะได้ทำในสิ่งที่คุ้มค้ำกับที่ได้เกิดมาแล้ว

นางสาวทิพย์รั้าไพ ธรรมมงกุฏ

หลายครั้งในชีวิตที่เรามักจะนั่งนึกย้อนถึงอดีตที่กระทำลงไปและเต็มไปด้วยคำถามในใจมากมาย ทำไมเราต้องทำแบบนั้น ทำไมไม่ทำแบบนี้ ถ้าเราทำแบบนั้น ณ เวลานั้นเราคงไม่เป็นเช่นนี้ คำถามในใจเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ ทำในสิ่งที่ไม่ต้องการ แต่หากมองย้อนกลับไปถึงคำถามที่เราได้คิดออกมา เราจะเห็นได้ว่า คำถามที่ถามว่าทำไมเราไม่ทำเช่นนี้ คือ คำถามที่เป็นทางออกของปัญหา และเป็นทางออกที่เราคิด ณ เวลาที่เรามีสติ ณ เวลาที่เราเปี่ยมไปด้วยแรงบันดาลใจจากความผิดพลาดในอดีต ประสบการณ์จากความผิดพลาดนั้นเรามักจะให้ความหมายกับความรู้สึกเหล่านี้ว่าขาดทุน เสียเปรียบ พ่ายแพ้ ฯลฯ แต่ถ้าหากเรารู้จักการนำเอาความคิดที่ได้จุดประกายจากความผิดหวังมาสอนตนว่าได้พลาดพลั้งอย่างไร และจะมีวิธีแก้ปัญหามาเพื่อสร้างแรงใจให้กับชีวิต แนะนำบทเรียนที่ได้พบเจอมาเป็นสิ่งเตือนใจอยู่เสมอๆ เราก็จะเป็นผู้ที่สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น หากเราเป็นเพียงผู้ชนะเป็นผู้ที่ไม่เคยผิดหวัง เราก็จะคงอยู่ในห้วงของความหลง ลาก ยศ เกียรติ ชื่อเสียง เราจะไม่มี การพัฒนาปรับปรุง เราจะไม่รู้ถึงจุดบกพร่องและคิดว่าสิ่งที่เป็นอยู่คือความเจริญสูงสุด สำหรับตนแล้ว บุคคลผู้นั้นย่อมมีวันที่ไม่ก้าวหน้าในหน้าที่ คำว่าขาดทุน ณ โอกาสนี้ รวมไปถึงการขาดทุนทางธุรกิจ และทุกๆ โอกาสของชีวิต เราทุกคนล้วนต้องได้สัมผัส

ถึงค่าๆ นี้ แต่ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลใดจะสามารถนำโอกาสที่ได้สัมผัสกับความรู้สึกนี้มาเป็นบทเรียนให้กับชีวิตให้ก้าวหน้าต่อไป

ความสำเร็จในชีวิตของทุกๆ คนนั้นขึ้นอยู่กับโอกาส ความสามารถ ความพยายาม ปัญญา การรู้จักการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส หากเราสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นแรงขับทางกายและทางใจ สักวันหนึ่งเราจะพบกับ “กำไร” ของชีวิต

นายเดช ศุภธาดา

ทุก ๆ คนในโลกแห่งนี้ต่างก็ต้องการความสุข ความเจริญ ผลดี ผลกำไรด้วยกันทั้งนั้น ในขณะที่เดียวกัน ทุกคนต่างเกลียดความชั่ว ความทุกข์ ความล้มเหลว ความเศร้าโศก ผลเสีย การขาดทุนด้วยกันทั้งสิ้น คนมากมายฝึกฝนตนเองเพื่อแสวงหาความสุข ความสำเร็จ กำไรของชีวิตนั้น แต่บางคนอาจจะนึกถึงแต่กำไรต่างๆ ของชีวิตของตน จนลืมนึกถึงคนอื่นที่อยู่รอบข้าง สิ่งที่จะทำอะไร เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน หลงลืมไปว่าไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก แต่อยู่ในโลกที่เต็มไปด้วยผู้คน เขาไม่มีความสุขหรือกำไรของชีวิตนั้นความจริงก็มาจาก การที่ได้เห็นผู้อื่นมีความสุขเช่นกัน ผมขอเล่านิทานสั้นๆ สักเรื่องหนึ่งเพื่อเป็นคติเตือนใจแก่ทุกคนครับ

มีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ รัตนะ รัตนะเป็นคนขยัน ฉลาด มีวินัย อดทน ชีวิตของรัตนะนั้นยุ่งเหยิงมาก เธอใช้เวลาทั้งหมดที่เธอมีในการทำทุกอย่างเท่าที่ทำได้ เพื่อแสวงหาความสุข กำไรในชีวิตที่พ่อของเธอเคยบอกไว้ แต่รัตนะเป็นคนที่ไม่ชอบช่วยเหลือคนอื่น เพราะเธอคิดว่าไม่จำเป็นต้องไปช่วยคนอื่น เพราะเธอเองก็ไม่ได้อะไรตอบแทน นอกจากนั้นยังเสียเวลาที่ย่านไปใช้ทำสิ่งอื่นได้มากมายไปอีก มีแต่เสียกับเสีย ต่อมาวันหนึ่งรัตนะไปเจอเด็กหญิงตัวเล็กๆ คนหนึ่งกำลังร้องไห้ เด็กหญิงวิ่งมาหารัตนะว่าให้ช่วยหาตุ๊กตาหมีให้หน่อย รัตนะจึงจำใจต้องเสียเวลาหาตุ๊กตาอยู่นาน รัตนะคิดตลอดเวลาว่าทำไมเธอจะต้องมาทำสิ่งที่ไร้สาระแบบนี้ด้วย ในที่สุดรัตนะก็หาตุ๊กตาเจอ เธอนำมาให้เด็กหญิง เด็กหญิงดีใจมาก เธอยิ้มออกมาอย่างมีความสุข เด็กหญิงขอบคุณรัตนะ แล้วก็เดินจากไป รัตนะคิดอะไรบางอย่างเธอรู้สึกว่าเธอดีใจที่เธอได้ช่วยผู้อื่น เธอค้นพบอีกประเภทหนึ่งของกำไรที่ได้จากการขาดทุน กำไรที่เป็นความสุข ความสบายใจ

นอกจากนั้นยังมีอีกเรื่อง คาดว่าผู้อ่านบางท่านอาจเคยได้ยินแล้ว นานมาแล้ว มีนักรบคนหนึ่งฆ่าเจ้านายของตนเพราะหลงผิด เขาหนีไปและแล้วหลังจากเขาเดินทางไปไม่นานเขาก็รู้สึกผิดมาเสมอ เขาตกลงใจจะชดเชยโมฆะผ่านภูเขาสองแห่งหนึ่ง เขาชดเชยอยู่เพียงผู้เดียว ๕ ปี โดยไม่มีค่าตอบแทน ไม่มีกำไร เขาตั้งหน้าตั้งตาชดเชยไปเรื่อยๆ

ในที่สุดเขาก็ทำงานสำเร็จ ด้วยความเหนื่อยยากลำบากที่ผ่านไป ครอบครัวหลายครอบครัว นักเดินทางหลายคนมีความสุขยิ้มแย้มแจ่มใสเมื่อไม่ต้องป็นข้ามฏเขาที่อันตราย คนหลายคนเดินทางเพื่อแก้แค้นก็กลับใจ เห็นใจความลำบากไร้ค่าตอบแทนที่เป็นรูปธรรมเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น

ทั้งหมดที่ผมเล่านี้ก็มีจุดประสงค์ที่ว่าอยากให้ผู้อ่านทุกท่านได้รู้จักช่วยเหลือชุมชน สละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ใครทำอยู่แล้วก็ทำให้มากยิ่งขึ้นไป ใครที่ยังไม่ค่อยได้ทำก็เริ่มต้นได้ไม่สาย เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของชุมชน บ้านเมืองแล้วท่านก็จะได้รู้จักสิ่งเล็กๆ น้อยๆ แต่มีค่าและประเสริฐที่สุดในชีวิตมนุษย์เพื่อความสบายใจ

นายภวัต เสรีตระกูล

สังคมทุกวันนี้เต็มไปด้วยการแข่งขัน ทุกคนคิดแต่จะกอบโกยผลประโยชน์เข้าตัว ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ยอมให้ตนเองเสียผลประโยชน์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่คิดถึงสังคม ถ้าใครคือสิ่งที่ทุกคนต้องการ การขาดทุนเป็นสิ่งที่ไม่มีใครต้องการ แต่การขาดทุนบางครั้งก็กลายเป็นกำไรได้เหมือนกัน

ทุกคนคิดแต่จะปิดทองด้านหน้าองค์พระพุทธรูป ไม่มีใครคิดจะปิดทองหลังพระ เพราะคิดว่าปิดไปก็ไม่มีประโยชน์ไม่ได้กำไร พวกเขาเหล่านั้นลืมคิดไปว่า ถ้าทุกคนเอาแต่ได้กำไรไม่มีใครปิดทองหลังพระ แล้วองค์พระพุทธรูปจะสวยงามทั้งองค์ได้อย่างไร ถ้าทุกคนไม่ยอมลงทุนก็จะไม่มีใครได้กำไรและการลงทุนก็ย่อมมีความเสี่ยงที่จะขาดทุน บางครั้งเราต้องยอมเสียอะไรบางอย่างก่อน โดยที่ไม่รู้ว่าประโยชน์ที่ได้รับมันคุ้มกันหรือไม่ แต่การทำงานเพื่อสังคมเราไม่ควรพูดถึงผลประโยชน์หรือกำไร เพราะสิ่งที่ทุกคนจะได้รับจากการเสียสละเพื่อส่วนรวมคือความภาคภูมิใจ ความปีติยินดีที่ได้เห็นผู้อื่นมีความสุข แม้เราจะต้องเสียประโยชน์เล็กๆ น้อยๆ แต่สังคมส่วนรวมได้รับประโยชน์ก็เป็นความสุขอันยิ่งใหญ่แล้ว

ในชีวิตประจำวันเราอาจจะไม่ได้เสียอะไรมากมายเหมือนที่ยกตัวอย่างมาข้างต้น แต่สิ่งที่ทุกคนทำได้ คือ การเสียสละความสุขส่วนตัวเล็กๆ น้อยๆ เพื่อสังคม เช่น การจูงคนตาบอดข้ามถนน การหยุดรถให้คนข้าม การเสียสละที่นั่งบนรถประจำทางให้เด็ก คนชรา การช่วยเก็บขยะท้องถนน และที่สำคัญคือการทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี เราอาจจะขาดทุนคือเสียเวลาหรือเสียประโยชน์บางอย่าง แต่สังคมได้กำไรและเราก็ได้กำไรด้วยแม้จะไม่ใช่สิ่งของ เงินทอง แต่ได้กำไรที่มีค่ามากกว่า นั่นคือกำไรทางจิตใจ การรู้จักเสียสละ ทำให้เรามีความเป็นมนุษย์มากขึ้น คือมีจิตใจสูงขึ้นไป

นางสาวภัทรวดี ประยิณยง

การขาดทุนไม่ได้หมายความว่าความถึงการสูญเสีย หากแต่ต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์ขึ้นมา “ขาดทุนคือกำไร” หมายถึง การที่เราต้องให้หรือเสียสละอะไรบางอย่างไปเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมผู้อื่น อาทิ การบำเพ็ญประโยชน์ บริจาค สิ่งของช่วยเหลือผู้ยากไร้ เราอาจจะต้องเสียสละเวลา ทรัพย์ แต่ก็ทำให้อีกหลายคน มีสุขได้โดยที่เราไม่ได้เดือดร้อน บุคคลที่เป็นผู้นำ ไม่ว่าจะป็นหัวหน้าห้อง หัวหน้ากลุ่ม ผู้บริหารต่าง ๆ ล้วนต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ เพื่อให้งานต่างๆ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ในสังคมมนุษย์นั้นเราต้องรู้จักเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ แต่มิใช่การให้หรือรับอย่างเดียว เพราะมันคือการแบ่งปันการมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ในความคิดของข้าพเจ้าใครก็ตามที่เสียสละเพื่อส่วนรวมไม่มีวันขาดทุน เพราะอย่างน้อย สิ่งที่เราจะได้รับคือความสุขใจที่ได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น มันเป็นความสุขที่บอกไม่ถูก หากทุกคนทำได้เช่นนี้สังคมของเราจะสวยสดงดงาม ผู้คนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สรุปกรณีศึกษา : ขาดทุนคือกำไร

ในเศรษฐกิจธุรกิจ กำไรถือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่เรียกว่า Profit motive ผู้ประกอบธุรกิจจะลงทุนในกิจการใดจะต้องแน่ใจว่ามีกำไร จึงจะลงทุน หากคิดว่า จะขาดทุนจะไม่ยอมลงทุน นักธุรกิจจึงมองการขาดทุนเป็นการสูญเสียที่จะต้องหลีกเลี่ยงในเศรษฐกิจธุรกิจ กำไรจึงเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ การขาดทุนเป็นเครื่องชี้วัดความล้มเหลว

ในเศรษฐกิจพอเพียง คำว่า “ขาดทุนคือกำไร” คือ การยอมขาดทุน เพื่อจะให้ได้กำไรมา ตามคำภาษาอังกฤษที่ว่า “Our loss is our gain” หากคิดว่าการขาดทุนเป็นการสูญเสีย ก็จะไม่ยอมขาดทุน ไม่ยอมเสียสละจะทำให้เกิดความเห็นแก่ตัว การเอารัดเอาเปรียบกัน การเบียดเบียนกัน เพราะจะคิดถึงแต่กำไรที่จะได้ไม่ยอมขาดทุน ไม่ยอมเสียสละ ดังนั้น ถ้าประชาชนเข้าใจ “ขาดทุนคือกำไร” หรือ “การเสียคือการได้” ประชาชนรู้จักการเสียสละหรือการให้ไม่มุ่งหวังแต่จะได้อย่างเดียว ซึ่งจะทำให้สังคมและโลกนี้น่าอยู่ยิ่งขึ้น ทำให้สังคมและโลกของเราจะประสบสันติสุข และสันติภาพที่แท้จริง

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(๒๕๕๒).ชุดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน (สำหรับผู้บังคับบัญชา : สร้างเสริมจริยธรรม นำทีมงาน).นนทบุรี

ตัวอย่างโครงการ/การดำเนินงาน : ความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงคมนาคมสนับสนุนสิ่งของยังชีพช่วยผู้ประสบอุทกภัย ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

รัฐบาลไทยโดยกระทรวงคมนาคม สนับสนุนสิ่งของยังชีพช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วมในแขวงอัตตะปือและแขวงจำปาสัก ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม ทั้งส่วนกลาง และในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งพื้นที่ข้างเคียง และภาคเอกชน โดยผู้ประกอบการห้างแม็คโคร จังหวัดอุบลราชธานี ระดมความช่วยเหลือจัดเจ้าหน้าที่จัดสิ่งของยังชีพที่จำเป็น ดำเนินการตั้งศูนย์เฉพาะกิจขึ้นที่สำนักงานทางหลวงที่ ๙ (อุบลราชธานี) ประกอบด้วย สิ่งของยังชีพ ๑๐,๐๐๐ ชุด เรือท้องแบนพระราชทาน ๔ ลำ เรือท้องแบนกรมเจ้าท่า ๒ ลำ รถบรรทุก ๖ ล้อ ขนของ เรือท้องแบน และเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสิ้น ๓๐ คัน รถเทรลเลอร์ ๑ คัน เจ้าหน้าที่ประจำรถและเรือ รวม ๑๕๐ คน ส่งสิ่งของยังชีพผ่านทางกงสุลใหญ่ไทยประจำแขวงสุวรรณเขต และส่งมอบต่อให้ทางการ สปป.ลาว

“คมนาคม แบ่งปันปันสุข สร้างวินัย เดินทางปลอดภัย” ณ โรงเรียนวัดเพ็ริยง จ.เพชรบุรี

กระทรวงคมนาคมเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต จึงได้จัดกิจกรรม “คมนาคม แบ่งปันปันสุข สร้างวินัย เดินทางปลอดภัย” เพื่อส่งเสริมให้เด็กนักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยนายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ ได้มอบเงินทุนการศึกษาให้กับโรงเรียนวัดเพ็ริยง เพื่อมอบให้กับนักเรียนตามความเหมาะสม รวมถึงมอบจักรยาน อุปกรณ์การเรียน การสอน หน่วยงานในสังกัดสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาและสิ่งของให้เด็กนักเรียนได้ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง นอกจากนี้ หน่วยงานภาคเอกชน ได้มอบหมวกนิรภัย ป้ายเครื่องหมายจราจรและป้ายเตือนแบบมาตรฐาน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

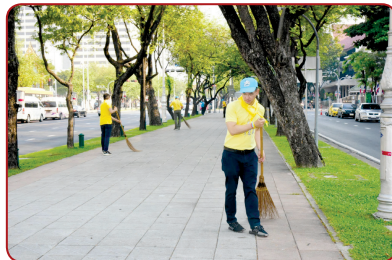

กิจกรรมจิตอาสาและร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ

- “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ทำความสะอาด ปรับภูมิทัศน์ ทาสีสะพานและขอบทาง เก็บขยะมูลฝอยบริเวณประตูน้ำเทเวศน์ สะพานมฆวานรังสรรค์ และวัดมกุฏกษัตริยาราม

- “Big Cleaning Day” ทำความสะอาดในเส้นทางกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติฯ “Bike อุ่นไอรัก”

- ร่วมรณรงค์ “ลดอุบัติเหตุปีใหม่ ปลอดภัย เมาไม่ขับ”
จัดโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย ร่วมกับ มูลนิธิเมาไม่ขับ ภาคีเครือข่ายรณรงค์
ลดอุบัติเหตุเมาไม่ขับ ภาคีรัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องอันตราย
จากการเมาแล้วขับ

- ร่วมรณรงค์ “ปีใหม่ เดินทางปลอดภัย ครอบครัวรออยู่”

ณ หน่วยบริการประชาชนตำรวจทางหลวงวังมะนาว อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ตามนโยบายรัฐบาลรณรงค์ลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนท้องถนนช่วงวันหยุดยาว ในเทศกาลปีใหม่ หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย ตัวแทนภาคีเครือข่ายรณรงค์ลดอุบัติเหตุ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องได้บูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุบนท้องถนน โดยกระทรวงคมนาคม ได้มีมาตรการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนตามนโยบาย “คนพร้อม ยานพาหนะพร้อม โครงข่ายพร้อม”

ที่มา กระทรวงคมนาคม

เว็บไซต์หน่วยงาน : www.mot.go.th

Facebook : ข่าวและภาพกิจกรรมกระทรวงคมนาคม

“Happiness for All : ความสุขทั่วไทย ส่งความปลออดภัยให้ทุกคน”

กรมการขนส่งทางบก

กรมการขนส่งทางบกเป็นสื่อกลางในการส่งมอบความสุขให้กับผู้ประมุลหมายเลขทะเบียนรถและผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสภภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน ภายใต้แนวคิด “Happy time Happy memory” ซึ่งกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (กปถ.) กรมการขนส่งทางบกได้นำรายได้ส่วนหนึ่งจากการประมุลหมายเลขทะเบียนรถไปสนับสนุนเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการฯ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการฟื้นฟูเยียวยาผู้ที่ประสภภัยอันเนื่องมาจากการใช้รถใช้ถนนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตนเองได้และกลับมาดำรงชีวิตประจำวันได้ใกล้เคียงกับคนปกติมากที่สุด รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทั่วไปได้รับทราบถึงความห่วงใยความใส่ใจที่กระทรวงคมนาคม กรมการขนส่งทางบก และ กปถ. มีต่อผู้พิการฯ ตลอดจนเป็นการสร้างการรับรู้ และสร้างความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบจากการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้ใช้รถใช้ถนนคำนึงถึงความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้จัดพิธีมอบอุปกรณ์ให้กับผู้ที่ได้รับจัดสรรพร้อมกันทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ที่มา กรมการขนส่งทางบก

เว็บไซต์หน่วยงาน : www.dlt.go.th

จัดรถโดยสารให้บริการฟรี อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ

ขสมก.ให้ความสำคัญในการดำเนินโครงการที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibility (CSR) อย่างต่อเนื่องทุกปี การดำเนินกิจกรรมสนับสนุนให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งภายในในภายนอกองค์การควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน คือ เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของสังคมให้ดีขึ้น เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้รถโดยสารประจำทางอย่างปลอดภัยให้กับเยาวชน การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดแผนธุรกิจที่ช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน

เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ นายอาคม เต็มพินยาไพสิฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธานในพิธีปล่อยแถวขบวนรถโดยสารในงาน “บขส. ขสมก. ร่วมใจถวายพ่อ” เพื่อเป็นการแสดงถึงความพร้อมของทั้ง ๒ หน่วยงานในการจัดรถโดยสารให้บริการรับ - ส่งประชาชนที่จะเดินทางเข้าร่วมงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยมี นางพนิดา ทองสุข ข.ผอ.ฝปร. รักษาการในตำแหน่ง รอง ผอ.ฝปร. นายสาคร รุ่งสวัสดิ์ ข.ผอ.ฝปร๒, นายจรัสศักดิ์ เยาว์วัชสกุล กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ขนส่ง จำกัด พร้อมคณะผู้บริหาร ขสมก. และ บขส. เข้าร่วมพิธี ณ บริเวณหน้าอาคารสถานีขนส่งผู้โดยสาร กรุงเทพฯ (จตุจักร)

เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ นายณัฐชาติ จารุจินดา ประธานกรรมการบริหารกิจการองค์การ พร้อมด้วย นายประยูร ช้วยแก้ว รอง ผอ. รักษาการในตำแหน่ง ผอ.ขสมก. และคณะผู้บริหารองค์การ ตรวจเยี่ยมจุดจอดรถ Shuttle Bus รับ - ส่งประชาชนที่เดินทางมาร่วมงานพระราชพิธี ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ณ บริเวณแยกอรุณอมรินทร์, แยกวิสุทธิกษัตริย์, แยกสนามม้าบางเต็ญ, บ้านนันทกสิลา และแยกเมอริคิงส์, พร้อมให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ ขสมก. ในการอำนวยความสะดวกประชาชน ในการนี้ ประธานฯ และคณะผู้บริหารองค์การ ตรวจเยี่ยมจุดปล่อยรถ Shuttle Bus เส้นทางหัวลำโพง - สนามหลวง พร้อมแจกแผ่นพับการเดินทางเข้าร่วมงานพระราชพิธี ให้กับผู้ใช้บริการ ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง)

ขสมก. จัดรถโดยสาร ๑๕ เส้นทาง ให้บริการ ฟรี
จับใจรัก
 กิจกรรมส่งเสริมวินวินวิน BikeUnAIRak
 วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

จุดบริการฟรี ๕ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕
 จุดจอดฟรี ๑๕ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕, ท่ารถโดยสาร ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒, ๑๖๓, ๑๖๔, ๑๖๕

Call Center ๑๓๔๘

ขสมก. จัดรถโดยสาร ๗ เส้นทาง ให้บริการ ฟรี
จับใจรัก
 กิจกรรมส่งเสริมวินวินวิน BikeUnAIRak
 วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

จุดบริการฟรี ๕ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕
 จุดจอดฟรี ๗ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒

Call Center ๑๓๔๘

ขสมก. จัดรถโดยสาร ๗ เส้นทาง ให้บริการ ฟรี
พิธีบ่าบุญคุณและกิจกรรมน้อมรำลึก เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

จุดบริการฟรี ๕ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕
 จุดจอดฟรี ๗ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒

Call Center ๑๓๔๘

ขสมก. จัดรถโดยสาร ๘ เส้นทาง ให้บริการ ฟรี
พิธีบ่าบุญคุณและกิจกรรมน้อมรำลึก เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เบนเนจยพธิ์ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

จุดบริการฟรี ๕ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕
 จุดจอดฟรี ๘ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒, ๑๖๓

Call Center ๑๓๔๘

กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ขสมก. จัดรถโดยสาร ๘ เส้นทาง ให้บริการ ฟรี
วันคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

จุดบริการฟรี ๕ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕
 จุดจอดฟรี ๘ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒, ๑๖๓

Call Center ๑๓๔๘

ขสมก. จัดรถโดยสาร ๖ เส้นทาง ให้บริการ ฟรี
การทูลเกล้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนา กรุงเทพมหานคร ครบรอบ ๑๖๖ ปี วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

จุดบริการฟรี ๕ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕
 จุดจอดฟรี ๖ จุด: ท่ารถโดยสาร ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑

Call Center ๑๓๔๘

สื่อประชาสัมพันธ์บริการรถฟรี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ที่มา องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
 เว็บไซต์หน่วยงาน : www.bmta.co.th
 Facebook : BMTA องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

จิตอาสา...ตามคำพ่อ : เรียนรู้ตามรอยพระบาท

“กระป๋องคนจน” เป็นกุศโลบายที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงฝึกให้พระราชโอรสและพระราชธิดา รู้จักวิธีการประหยัด อดออม และการเสียสละ เพื่อผู้อื่น

โดยพระองค์จะตั้งกระป๋องออมสินไว้กลางที่ประทับ หากพระราชโอรส และพระราชธิดาทรงนำเงินไปทำกิจกรรมแล้วมีกำไร อาทิ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สมัยทรงพระเยาว์ พระองค์ทรงได้รับค่าขนม สัปดาห์ละครั้ง แต่แม้จะได้ค่าขนมทุกสัปดาห์ก็ยังไม่ทรงรับจ้างเก็บผักและผลไม้ไปขาย เมื่อได้เงินมาก็นำไปซื้อเมล็ดผักมาปลูกเพิ่มและส่วนหนึ่งจะถูกหยอดใส่กระป๋องนี้ ๑๐ เปอร์เซนต์ เหมือนการเก็บภาษี

พอถึงสิ้นเดือน สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีจะทรงประชุมทั้งสาม พระองค์ว่า จะนำเงินก้อนนี้ไปทำประโยชน์อย่างไร หรือทำกิจกรรมเพื่อคนยากจน อย่างไร

การหล่อหลอมเรื่อง “การให้” ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เป็นที่ประจักษ์ของปวงชนชาวไทยตลอดระยะเวลาทรงครองสิริราชสมบัติ ๗๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระองค์ ทรงเป็นผู้ให้และแบบอย่างของการให้ ทั้งยังทรงสอนคนไทยผ่านพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสมานับครั้งไม่ถ้วน อาทิ

“บ้านเมืองของเราเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีอิสรภาพและความร่มเย็นเป็นปรกติสุข สืบมาช้านาน เพราะเรามีความยึดมั่นในชาติ และต่างร่วมแรงร่วมใจกันบำเพ็ญกรณียกิจ ต่าง ๆ ตามหน้าที่ ให้สอดคล้องและเกื้อกูลกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ คนไทยทุกคนจึงควรจะได้ตระหนักในข้อนี้ให้มาก โดยเฉพาะภาวการณ์ในระยะปัจจุบันนี้ อาจกล่าวได้ว่าหากคนไทยเราประพฤติตนปฏิบัติงาน โดยชาติจิตสำนึกในประโยชน์ร่วมกันของชาติแล้ว ก็จะเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ความมั่นคงของชาติ”

พระราชดำรัสในการเสด็จออกมหาสมาคม ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๔๘ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

“ความเจริญผาสุกและความตั้งมั่นของบ้านเมือง เป็นสิ่งสำคัญสูงสุดที่บุคคลพึงรำลึกและพึงประสงค์ความเจริญมั่นคงนั้นจะเกิดมีขึ้นได้ ก็ด้วยผู้ปฏิบัติบริหารงานของชาติทุกฝ่ายมุ่งที่จะปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนให้เต็มกำลัง ด้วยสติความรู้ตัว ด้วยปัญญาความรู้จัก และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนอื่น”

พระราชดำรัส ในการเสด็จออกมหาสมาคมในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑

“การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรมนั้นได้ประโยชน์มากกว่าทำเฉพาะประโยชน์ส่วนตัว และบอกได้ว่าคนไหนทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวแท้ๆ ล้วนๆ เชื่อว่าประโยชน์นั้นจะไม่ได้ เท่ากับรวบรวมของหนักมาวางบนหัว แบกเอาไว้ตลอดเวลา ซึ่งก็ไม่สบายก็หนักก็เหนื่อย แต่ถ้าผู้ใดทำเพื่อส่วนรวม ยิ่งมาก ยิ่งดี ยิ่งคล่องแคล่ว ว่องไว และยิ่งมีความสุข”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๓

“แต่ละคนมีหน้าที่และได้รับคำบอกอยู่เสมอว่า นักเรียนก็มีหน้าที่ที่จะเรียน อันนี้อาจน่ารำคาญบ้าง แต่ว่าเหตุผล คือแต่ละคนมีพลังของตัวเองสร้างขึ้นมา และรวมพลังก็เป็นพลังแรง พลังนี้มีหลายชนิด พลังกายและพลังใจ ทั้งพลังความรู้ ถ้าได้รวบรวมพลังกายได้แล้วก็เป็นอย่างหนึ่งที่น่าชื่นชม เพื่อให้พลังกายนี้ได้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น ต้องพยายามที่จะสร้างพลังวิชาความรู้และพลังใจให้มากขึ้น พลังจิตใจนี้ ถ้าพูดโดยส่วนรวมแล้วเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะรวมทั้งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทราบว่ามีสิ่งใดควรสิ่งใดไม่ควร ทั้งทำให้สามารถที่จะคิดดีชอบเพื่อให้ตนได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตน เพื่อตนเองและเพื่อส่วนรวมได้ดี”

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา ครู และอาจารย์ ในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๖

“หลักการสำคัญ คือ ต้องร่วมกันทำงานเพื่อชาติ นี่เป็นหลักสำคัญสำหรับทุกคนในประเทศไทยที่จะต้องร่วมกันสร้างความมั่นคงของส่วนรวมด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยความตั้งใจและด้วยความเสียสละเพื่อส่วนรวม”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้แทนมูลนิธิทั่วราชอาณาจักร ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๒

“พระพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ว่า บุคคลใดประกอบความดี คุณความดีนั้นย่อมต้องสนองตอบ ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนแต่ละท่านให้พยายามบำเพ็ญความดีด้วยน้ำใจอันบริสุทธิ์ แม้บางโอกาสอาจจะต้องเสียสละบ้างก็จงมานะอย่าท้อถอย จงสมัครสมานสามัคคีร่วมใจกันให้มั่นคงด้วยดี ทั้งนี้เพื่อความสุखสวัสดิ์ของท่าน และเพื่อความวัฒนาถาวรของประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทั้งหลาย”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๔๗ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๖

ที่มา

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).(๒๕๖๑).การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” สร้างคนดีสู่สังคม.พิมพ์ครั้งที่ ๑.กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).(๒๕๕๙).เทิด ๙ ปกยศ ๗๐ คุณธรรมนำประชา.พิมพ์ครั้งที่ ๓.กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

กระทรวงวัฒนธรรม.(๒๕๕๙).๙๙ พระบรมราโชวาท น้อมนำราชภัฏรุ่มเย็นเป็นสุขสานต์.กรุงเทพฯ : กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

แบบทดสอบ

แบบทดสอบ

คำถาม

- ข้อ ๑ ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนตามบทบาทของพลเมืองดี ซึ่งส่งผลต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม
- ๑) การปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด
  - ๒) การปฏิบัติตามกฎหมาย
  - ๓) การปฏิบัติตามค่านิยม
  - ๔) การเข้าศึกษาชั้นพื้นฐาน
- ข้อ ๒ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติของชุมชน เพื่อทำกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกับคนในชุมชน จัดว่าเป็นผู้มีบทบาทอย่างไรต่อชุมชน
- ๑) เป็นผู้มีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน
  - ๒) เป็นแบบอย่างที่ดี
  - ๓) สนับสนุนนโยบายของรัฐในการพัฒนาชุมชน
  - ๔) รักษากฎระเบียบของชุมชน
- ข้อ ๓ ข้อใดไม่ได้แสดงถึงการมีจิตสาธารณะ
- ๑) รณรงค์เพื่อลดภาวะโลกร้อน
  - ๒) สละทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม
  - ๓) รักษาสิ่งแวดล้อม โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า
  - ๔) ตั้งใจเล่าเรียนและช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่
- ข้อ ๔ ข้อใดไม่ได้แสดงถึงค่านิยมอันเหมาะสมของสิทธิมนุษยชน
- ๑) รักษาสิทธิของตนเองเสมอ
  - ๒) มุ่งมั่นในหลักการ “คนมีความคิดความเชื่อต่างกัน แต่ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน”
  - ๓) มีจิตสาธารณะ
  - ๔) ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๕ บทบาททางสังคมมีประโยชน์อย่างไร

- ๑) ผู้ปฏิบัติตามเกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน
- ๒) ผู้ปฏิบัติตามมีบทบาทสำคัญในสังคม
- ๓) เป็นองค์ประกอบของการจัดระเบียบสังคม
- ๔) ทำให้ประเทศชาติพัฒนาไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว

คำตอบ

- ข้อ ๑ ๒) การปฏิบัติตามกฎหมาย
- ข้อ ๒ ๑) เป็นผู้มีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน
- ข้อ ๓ ๔) ตั้งใจเล่าเรียนและช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่
- ข้อ ๔ ๑) รักษาสิทธิของตนเองเสมอ
- ข้อ ๕ ๓) เป็นองค์ประกอบของการจัดระเบียบสังคม

ข้อคำถาม จากการศึกษา พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ท่านคิดว่า “จิตอาสา” ช่วยสร้างคนดี สังคมดีได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำอธิบาย

ข้อคำถาม จากการศึกษา พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ท่านคิดว่า “จิตอาสา” ช่วยสร้างคนดี สังคมดี ได้หรือไม่ อย่างไร

จิตอาสา เป็นคุณธรรมสากลที่ช่วยให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ซึ่งจิตอาสา จะเชื่อมโยงกับคุณธรรมอื่นๆ เป็นคุณธรรมพื้นฐานของผู้ที่มีจิตอาสา คือ เป็นผู้ที่มีความรัก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตากรุณา อยากช่วยให้คนอื่นพ้นทุกข์หรือมีความสุข การเป็นผู้มีจิตอาสาย่อมมีใจที่เป็นผู้ให้หรือทาน ซึ่งการให้นั้นมิได้หมายเพียง การให้เงินทองหรือสิ่งของเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการให้ความคิด ให้คำปรึกษา และให้เวลาด้วยอีกระดับหนึ่งของจิตอาสา คือ จิตสาธารณะ หมายถึง มีความใส่ใจ ต่อสังคม ซึ่งก็คือมีความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสังคม ให้ดีขึ้น แม้ไม่ใช่งานในหน้าที่ เมื่อคนในสังคมมีจิตอาสา จิตสาธารณะกันมากขึ้น ก็จะเกิดการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความสามัคคีปรองดอง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่สันติสุขได้

(ทิมา ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (๒๕๖๑). การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” สร้างคนดีสู่สังคม.พิมพ์ครั้งที่ ๑.กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด)